

S. W. PIWAR

MASTER OF ARTS

PRAKTYCZNA METODA JĘZYKA ANGIELSKIEGO

**DO NAUKI Z POMOCĄ LUB
BEZ POMOCY NAUCZYCIELA**

WYDANIE NOWE

OPRACOWAŁ

DR WOJCIECH GOTTLIEB

PROKURATOR
DO KRAJOW OBYCZNYCH

Dla p. Boholajů
Tokoniewicz

P R A K T Y C Z N E M E T O D Y D O N A U K I J Ę Z Y K Ó W O B C Y C H

I.	Praktyczna metoda języka angielskiego , opracował S. W. Piwar (master of arts). Z pomocą lub bez pomocy nauczyciela, ze wskazaniem właściwej wymowy i specjalnymi tablicami. Gramatyka, Ćwiczenia, Rozmówki, wydanie drugie	6,—
I a.	Klucz do metody języka angielskiego	2,—
II.	Praktyczna metoda języka francuskiego , opracował E. L. Wagner. Gramatyka, czasowniki nieregularne, wypisy; dialogi, wzory korespondencji, zbiór zwrotów ze słowniczkiem	5,—
III.	Praktyczna metoda języka włoskiego , opracowali Fortunato Giannini (lektor jęz. włosk. na Uniw. Jagiell.) i Carlo Moscheni (naucz. jęz. włosk. w Krakowie). Do nauki z pomocą lub bez pomocy nauczyciela. Gramatyka. Ćwiczenia. Rozmówki. Słownik. Wyczerpane	—,—
IV.	Praktyczna metoda języka czeskiego , opracował prof. Fr. Al. Hora (człon. honor. Muzeum narod. w Rapperswyłu). Do nauki z pomocą lub bez pomocy nauczyciela, z przedmową prof. dr Fr. Krecka. Gramatyka. Ćwiczenia. Rozmówki . . .	3,20
V.	Zwięzła metoda języka węgierskiego dla samouków, opracował Czesław Łukaszkiwicz. Gramatyka. Ćwiczenia z przekładami. Rozmówki	2,60
VI.	Praktyczna metoda języka rosyjskiego , opracował dr Hilarion święcicki. Do nauki z pomocą lub bez pomocy nauczyciela. Gramatyka. Ćwiczenia. Wypisy	6,—
VII.	„Der Deutsche in Polen“ von Prof. Sz. Mordawski. Einfache Methode zum Erlernen der polnischen Sprache. Grammatik. Gespräche. Leseübungen, II wydanie. Wyczerpane	—,—
VIII.	Łatwa metoda języka niemieckiego , opracował prof. Brandstätter. Gramatyka. Ćwiczenia. Rozmówki. Słownik	6,—
IX.	Metoda języka francuskiego według metody Ahna, opracował Dr Jotman	3,—
X.	The English Teacher. Łatwa metoda nauki języka angielskiego bez pomocy nauczyciela, opracował Charles Pipes	2,—

230,-

WYDZIAŁ
POLONISTYCZNEGO WYDZIAŁU
DO NAUKI JĘZYKÓW CUDZICH

PRAKTYCZNA METODA
JĘZYKA ANGIELSKIEGO

METODA
JĘZYKA ANGIELSKIEGO

**POŁONIECKIEGO PODRĘCZNIKI
DO NAUKI JĘZYKÓW OBCYCH**

PIWAR-GOTTLIEB

METODA JĘZYKA ANGIELSKIEGO

S. W. PIWAR

MASTER OF ARTS

PRAKTYCZNA METODA JĘZYKA ANGIELSKIEGO

**DO NAUKI Z POMOCĄ LUB
BEZ POMOCY NAUCZYCIELA**

WYDANIE NOWE

OPRACOWAŁ

DR WOJCIECH GOTTLIEB

**LWÓW I WARSZAWA
KSIĘGARNIA POLSKA / BERNARD POŁONIECKI**

E. W. PIWA

WYDAWCA

JEZYKA ANGLIJSKIEGO
PRAKTYCZNA METODA

152668

D 190 181

SPIS RZECZY

Część pierwsza

0 wymowie

	Str.
I. Głoski angielskie	1
1. Samogłoski	1
2. Spółgłoski	4
3. Akcent; zgłoski nieakcentowane	8
II. Litery angielskie	9
1. Litery samogłoskowe pojedyncze	9
2. Grupy liter samogłoskowych	13
3. Litery spółgłoskowe	16
III. Alfabet	24

Część druga

Gramatyka i ćwiczenia

Lekcja	Gramatyka	Temat (tytuły czytanek)	Str.
I	Przedimek; zaimki osobowe; to have (czas teraźniejszy)	Dom i rodzina	25
II	Zaimki dzierżawcze; to be (czas teraźniejszy); niezmiennosc przymiotników; o rodzaju; liczba mnoga rzeczowników	Dom i rodzina (ciąg dalszy)	29
III	Liczebniki od 1 do 12; many i much; liczba mnoga rzeczowników (ciąg dalszy)	Odezwy i powitania	32
IV	Deklinacja zaimków osobowych; zaimki wskazujące i dzierżawcze (ciąg dalszy); „one”; „that”		36

Lekeja	Gramatyka	Temat	Str.
V	Czasownik (czas terażniejszy); pytanie i przeczenie	The English Dwelling House	39
VI	Zaimki nieokreślone (some, any, no, none, not any); przyimek „of”	Jedzenie (Meals)	44
VII	Some, any itp. (ciąg dalszy); there is, there are	Odzież (Dressing)	47
VIII	Liczba mnoga rzeczowników	An English Dwelling House (continued) Kraje i narody	51
IX	Deklinacja Słówka pytające	Professions An English Dwelling House (conclusion)	55
X	—	The Human Body A Letter Nursery Rhyme	59
XI	Stopniowanie przymiotników; little, few, much, many; „it” jako podmiot i inne uwagi	Winter	61
XII	Stopniowanie nieregularne; no i not	Spring	66
XIII	to have i to be: czas przeszły zwyczajny Przymyki in i at	Meals (nazwy i pory posiłków)	66
XIV	Czas przeszły zwyczajny czasowników Używanie czasów	Summer	73
XV	Czas przeszły zwyczajny: pytanie i przeczenie	Czas	77
XVI	Czas przyszły Przymyki to, from i in.	In a Railway Station	80

Lekcja	Gramatyka	Temat	Str.
XVII	Tryb warunkowy	The First Breakfast in London	85
XVIII	Trzeci przypadek Tryb rozkazujący Używanie czasów (ciąg dalszy)	The Witty Boy	89
XIX	Zaimki pytające	The Riddle	92
XX	Zaimki względne	Anecdotes	95
XXI	Czas przeszły złożony; czasowniki nieregularne (seria 1-sza); przysłów- ki czasowe	Shopping	98
XXII	Czas zaprzyszły	Lord North	104
XXIII	Czas przyszły złożony Czasowniki nieregularne (seria 2-ga) Zaimek self	The Officer and the Egg The Teacher of Geese William Shakespeare	106
XXIV	Czas przeszły trybu wa- runkowego Czasowniki nieregularne (seria 3-cia)	Peculiarities of English Social Life	109
XXV	Tryb rozkazujący Czasowniki nieregularne (seria 4-ta)	Theatre	112
XXVI	Zaimki nieokreślone Czasowniki nieregularne (seria 5-ta)	—	117
XXVII	Zaimki nieokreślone (ciąg dalszy) Czasowniki nieregularne (seria 6-ta)	Przysłowia London Traffic	121
XXVIII	Liczebniki zwykłe	—	126
XXIX	Liczebniki porządkowe i inne	—	128

Lekcja	Gramatyka	Temat	Str.
XXX	Czasowniki nieregularne w porządku alfabetycznym to get	Letter to a friend (A visit in the country)	131
XXXI	Koniugacja omawiająca	—	139
XXXII	Strona bierna	—	143
XXXIII	Używanie strony biernej	—	146
XXXIV	Czasowniki zaimkowe Zaimki dzierżawcze zwrotne	The Prince and the Prisoners	149
XXXV	Bezokolicznik	Origin of the Title „Prince of Wales”. — Columbus	152
XXXVI	Bezokolicznik (ciąg dalszy)	The 4 Points of the Sky	155
XXXVII	Bezokolicznik (ciąg dalszy) to happen; to seem	The British Constitution Jokes	159
XXXVIII	<u>Imiesłów</u> i gerund	The Clever Irishman The Emperor Joseph Trifles	163
XXXIX	Gerund (ciąg dalszy)	Breakfast; Lunch The Charitable Horse	168
XL	Używanie czasowników posiłkowych: to have, to be, to do, to let	Charles and George (A Trip to the Isle of Wight) Dinner Jokes	171
XLI	Używanie czasowników posiłkowych: can, may, shall, ought, will, must Tryb łączący	The Sailor and the Farmer Aforyzmy	177
XLII	Czasowniki nieosobowe Porządek części zdania	The English Climate Little drops	183

CZĘŚĆ PIERWSZA

O wymowie

W języku angielskim największą trudność przedstawia wymowa, zwłaszcza dla Polaków. Trudność ta pochodzi stąd, że po pierwsze w języku angielskim znanym literom alfabetu odpowiadają w wielu wypadkach zupełnie inne głoski jak w języku polskim, a po drugie, że istnieją w mowie angielskiej także głoski, których język polski wcale nie posiada. Aby wymawiać te głoski, trzeba przyzwyczaić język, wargi i inne części ust do innych ruchów aniżeli te, które się wykonywa nieświadomie przy wymowie języka polskiego, co z początku wymaga trochę cierpliwości i ćwiczeń.

Do oznaczenia głosek angielskich używamy w tej książce, dla ułatwienia nauki, osobnej pisowni, tak zwanej *f o n e t y c z n e j* (*w kursywie*).

Poniżej podajemy naprzód głoski angielskie po kolei bez względu na pisownię, a potem damy przegląd liter pisowni angielskiej, omawiając, którym z tych głosek one odpowiadają w poszczególnych wypadkach.

I. Głoski angielskie

1. Samogłoski

W języku polskim wszystkie samogłoski mają jedną i tą samą, średnią długość; w języku angielskim zaś każda samogłoska jest albo długa albo krótka. Długie samogłoski oznaczamy fonetycznie kreską nad literą (*ā, ē*); krótkich nie oznaczamy osobno, więc

wszystkie samogłoski bez kreski należy wymawiać krótko, krócej niż przeciętnie się wymawia je po polsku.

W języku angielskim istnieją następujące samogłoski:

*ā*¹⁾ jak polskie a, tylko dłuższe; pisze się zwykle a, n. p.:

Pisownia angielska:	Pisownia fonetyczna (wymowa):	Po polsku:
pass last	<i>pās</i> <i>lāst</i>	przejsć ostatni

ɒ podobne do polskiego a, jednak krótkie; wymawia się je, przybliżając język do przedniej części podniebienia, a zatem jest poniekąd przybliżone do e. (Dokładnego brzmienia nauczyć się można tylko uchem).

Głoskę tę pisze się zwykle u, czasem o, n. p.:

must	<i>mɒst</i>	muszę
but	<i>bʊt</i>	ale
son	<i>sʌn</i>	syn

æ podobne do polskiego e, jednak krótkie i wymawiane więcej otwartymi ustami. Pisze się zwykle a, n. p.:

man	<i>mæn</i>	człowiek
cat	<i>kæt</i>	kot
hand	<i>hænd</i>	ręka

ā tak samo jak poprzednie, tylko długie. Pisze się zwykle a, czasem ai, n. p.:

hare	<i>hār</i>	zając
care	<i>kār</i>	troska
pair	<i>pār</i>	para

Uwaga. Widzimy już z tych kilku przykładów, że jedna i ta sama litera angielska przedstawia rozmaite głoski, n. p. a wymawia się czasem *ā* (pass), czasem *ɒ* (man), czasem *æ* (hare) i t. d. Przegląd i prawidła tej rozmaitej wymowy angielskich liter podamy niżej.

¹⁾ Zwracamy jeszcze raz uwagę, że wszystkie litery kursywne nie przedstawiają pisowni angielskiej, lecz pisownię fonetyczną, której używać będziemy w tym podręczniku dla ułatwienia nauki wymowy. Obok niej podajemy oczywiście wszędzie pisownię angielską.

e jak polskie e (krótko), pisze się zwykle e.

pen	<i>pen</i>	pióro
bell	<i>bel</i>	dzwon
rest	<i>rest</i>	reszta

i między polskiem i a y (krótko); pisze się i.

ink	<i>ink</i>	atrament
hill	<i>hil</i>	pagórek
sit	<i>sit</i>	siedzieć

r tak samo jak poprzednie, tylko długie; pisze się e, ee, ea, n. p.:

he	<i>hi</i>	on
feel	<i>fil</i>	czuć
clean	<i>klin</i>	czysty

ö podobne do niemieckiego ö, różni się od polskiego e tem, że przy wymowie jego język bywa trochę niżej położony. Pisze się e, i, u (zawsze przed r), n. p.:

her	<i>h^ör</i>	jej
Sir!	<i>s^ör</i>	panie
fur	<i>f^ör</i>	futro

o (otwarte o), podobne do polskiego o, jednak krótkie i wymawiane więcej otwartymi ustami; pisze się o:

not	<i>n^ot</i>	nie
bottle	<i>b^otl</i>	flaszka
dog	<i>d^og</i>	pies

o, a: tak samo jak poprzednie, tylko długie; pisze się o, a:

or	<i>o^r</i>	albo
more	<i>m^or</i>	więcej
small	<i>sm^ol</i>	mały

u jak polskie u (krótkie); pisze się u, czasem oo:

put	<i>put</i>	postawić
pull	<i>pul</i>	ciągnąć
good	<i>gud</i>	dobry

ū jak poprzednie, tylko długie, pisze się zwykle oo, czasem ou:

poor	<i>pūr</i>	biedny
room	<i>rūm</i>	pokój
shoe	<i>szū</i>	bucik
you	<i>jū</i>	wy

D w u g ł o s k i.

ai prawie jak w polskim słowie „maj”, pisze się zwykle i albo y:

fine	<i>fain</i>	piękny
five	<i>faiw</i>	pięć
my	<i>mai</i>	mój

ei prawie jak polskie ej, pisze się zwykle a, ai, ay:

table	<i>teibl</i>	stół
praise	<i>preiz</i>	chwalić
day	<i>dei</i>	dzień

ou kombinacja głóski o z głóską u, pisze się o, oa, ow:

Pole	<i>poul</i>	Polak
old	<i>ould</i>	stary
road	<i>roud</i>	droga
low	<i>lou</i>	niski

au kombinacja głóski a z głóską u (jak w języku niemieckim), pisze się ou, ow:

how	<i>hau</i>	jak
now	<i>nau</i>	teraz
our	<i>aur</i>	nasz

oi prawie jak polskie oj, pisze się oi, oy:

oil	<i>oil</i>	oliwa
boy	<i>boi</i>	chłopiec

2. Spółgłoski

Największa część spółgłósek angielskich wymawia się zupełnie tak samo jak po polsku. Poniżej podajemy tylko te, które brzmią inaczej.

b, g, d wymawia się w języku angielskim bardzo wyraźnie także na końcu słowa, podczas gdy w mo-

wie polskiej są w tym wypadku przybliżone do p, k, f. Trzeba więc starannie rozróżniać:

dog	<i>dɔg</i>	pies
dock	<i>dɔk</i>	dok (na okręty)
cab	<i>kæb</i>	dorożka
cap	<i>kæp</i>	czapka
had	<i>hæd</i>	miał
hat	<i>hæt</i>	kapelusz

h wymawia się po angielsku mniej ostro niż po polsku:

hand	<i>hænd</i>	ręka
hall	<i>hɔl</i>	hala

r Wymawiając *r* polskie, język, zbliżając się do górnych zębów, drga, podczas gdy angielski *r* tworzy się bez drgania i przez to brzmi, w porównaniu do polskiego *r*, bardzo lekko, a nawet na końcu zgłosek bywa **p r a w i e** nieme:

rich	<i>ricz</i>	bogaty
garden	<i>gɑ(r)dn</i>	ogród
or	<i>ɔ(r)</i>	albo

z W polskim języku *z* na końcu słowa wymawia się jak *s*, podczas gdy w języku angielskim głoska *z* bywa wyraźna nawet na końcach niektórych słów. Pisze się tę głoskę zwykle *s*, np.:

has	<i>hæz</i>	(nie <i>hæs!</i>)	ma
his	<i>hiz</i>	(nie <i>his!</i>)	jego
hands	<i>hændz</i>	(nie <i>hænc!</i>)	ręce

ü Znakiem tym oznaczamy głoskę właściwą językowi angielskiemu. Jest to spółgłoska stworzona wargami, zbliżonemi jedna do drugiej, podobnie jak przy wymowie samogłoski *u*, a brzmi nieco podobnie do wymowy głoski *ł* w narzeczu mazurskiem lub do wymowy końcówki w ruskiem słowie *buw* (był). Po angielsku pisze się tę głoskę przez *w*, np.:

will	<i>üil</i>	chcę
we	<i>üi</i>	my
want	<i>üənt</i>	potrzebować

hʌ Kombinacja poprzedniej głoski z lekkim *h*; w piśmowni angielskiej przedstawione przez *wh*:

why	<i>hʌai</i>	dłaczego
what	<i>hʌɔt</i>	co
where	<i>hʌə(r)</i>	gdzie

th Znakiem tym oznaczamy głoskę angielską, która przedstawia największą trudność dla początkujących. Aby wytłumaczyć sposób tworzenia tej głoski, zwracamy uwagę na tworzenie pokrewnych głosek istniejących w polskim języku, a mianowicie *s* i *f*. Przy wymowie głoski *s*, jak łatwo przekonać się, język przysuwa się do przedniej części podniebienia blisko zębów, i przeciska się powietrze przez wąską szczelinę powstałą przez to między językiem i podniebieniem. Przy wymowie głoski *f* tworzy się podobną szczelinę między górnymi zębami i dolną wargą, przez którą się również powietrze przeciska. Jeżeli zaś wystawiamy koniec języka trochę poza zęby, tworząc szczelinę między nim i górnymi zębami, to przy przeciskaniu powietrza tworzy się głoska *th*, dla której oznaczenia fonetycznego używamy tych samych dwu liter jak i piśmownia angielska:

thin	<i>thin</i>	cienki
thorn	<i>thɔ(r)n</i>	kolec
smith	<i>smith</i>	kowal

dh jest naszym znakiem fonetycznym dla głoski podobnej do poprzedniej. Różni się ona od niej tak samo, jak się różnią w języku polskim (i angielskim) języku *z* od *s*, lub *w* od *f*. Przy wymowie *z* położenie języka jest zupełnie to samo jak przy *s*, jednak po pierwsze języka nie przyciska się tak mocno do podniebienia, i po drugie tworzy się równocześnie w krtani dźwięk podobny do szmeru, którego przy wymowie *s* niema. (Przekonać się przez wyraźną, przedłużoną wymowę tych głosek!) Tak samo przy wymowie *w* zbliżenie górnej wargi do dolnych zębów jest lżejsze niż

przy *f*, *i* tworzy się dźwięk brzęczący, którego *f* niema.

Tak samo więc przy wymowie *dh* należy językiem tylko lekko dotykać górnych zębów, i tworzyć dźwięk jak przy *z* albo *w*.

Anglicy piszą głoskę tę również przez *th*, które zatem ma dwie różne wymowy:

this	<i>dhis</i>	ten
they	<i>dhei</i>	oni
there	<i>dhä(r)</i>	tam

ŋ W słowach angielskich, w których głoska *n* stoi przed *g* albo *k*, zmienia się ona w ten sposób, że język nie dotyka, jak przy głosce *n*, przedniej części podniebienia, lecz tylnej (brzmienie nosowe). Głoskę tę zaznaczamy fonetycznie *ŋ*; pisownia angielska nie wyróżnia *go*, lecz pisze *n*.

bring	<i>brinŋ</i> ¹⁾	przynieść
long	<i>lonŋ</i> ¹⁾	długi
link	<i>linŋk</i>	ogniwo

sz brzmi jak po polsku, a pisze się po angielsku zwykle *sh*:

ship	<i>szip</i>	okręt
she	<i>szī</i>	ona
shilling	<i>szilinŋ</i>	szyling (moneta ang.)

cz brzmi jak po polsku, a pisze się po angielsku zwykle *ch*:

child	<i>czaild</i>	dziecko
chair	<i>czā(r)</i>	krzesło
rich	<i>ricz</i>	bogaty

ż występuje w niektórych słowach w końcówce *-sion* i innych:

illusion	<i>ilużn</i>	iluzja
occasion	<i>okeiżn</i>	sposobność

dż brzmi jak po polsku, wymawia się wyraźnie lekko także przy końcu słowa, a pisze się zwykle *j*, lub *g*:

¹⁾ Nie słyzy się *g* przy końcu!

jam	<i>džām</i>	marmelada
John	<i>džɔn</i>	Jan
age	<i>eidź</i> (nie <i>eicz!</i>)	wiek

3. Akcent; zgłoski nieakcentowane

W każdym słowie angielskim jedna zgłoska jest mocno akcentowana, w takim stopniu, że resztę słowa wymawia się często prawie niewyraźnie. W zgłoskach nieakcentowanych zmieniają się przez to wszystkie samogłoski bardzo często w jedną i tą samą głoskę, którą w naszej pisowni fonetycznej oznaczamy przez *a*.

a (e odwrotne), brzmienie pomiędzy polskimi głoskami *e* a *y*, wymawiane z biernym położeniem warg, jest zatem najczęściej używana głoska w zgłoskach nieakcentowanych.

city	<i>sitə</i>	miasto
paper	<i>peipə(r)</i>	papier
teaches	<i>ticzəz</i>	uczy

Anglik akcentuje zwykle zgłoskę główną (źródłosłów). Wszędzie, gdzie miejsce akcentu może być wątpliwe, podajemy go w pisowni fonetycznej znakiem ' przed zgłoską akcentowaną, np.:

granddaughter	<i>'grænddɔtə(r)</i> (akcent na 1-ej zgłosce)	wnuczka
intend	<i>in'tend</i> (akcent na 2-giej zgłosce)	zamierzać
enterprising	<i>entə'praizɪŋ</i> (akcent na 3-ej zgłosce)	przedsiębiorczy

Uwaga. Polecamy cierpliwie ćwiczyć wszystkie podane głoski, zwracając uwagę na położenie języka i innych części ust według naszych wskazówek. Oczywiście czystą wymowę uzyskać można tylko zapomocą ucha; kto zatem ma sposobność, niech sobie każe głośno i wyraźnie przeczytać przez Anglika lub osobę dobrze mówiącą po angielsku wszystkie przykłady do każdej z powyższych głosek. Lecz i bez tego uczeń trzymający się ściśle i starannie naszych wskazówek uzyska wymowę przynajmniej w przybliżeniu właściwą, a w każdym razie dla Anglika zrozumiałą.

II. Litery angielskie

II. Litery angielskie

Poznawszy się z głoskami angielskimi, pozostaje jeszcze drugie zadanie, a mianowicie nauczyć się, gdzie ich używać. Angielska pisownia, jak widzieliśmy, nie jest fonetyczna, to znaczy: liter nie wymawia się w większej części tak, jak w innych językach, np. w języku polskim, a nawet nie wymawia się jednej i tej samej litery zawsze jednostajnie. Podajemy zatem w dalszym ciągu, które z głosek wykazanych w pierwszym rozdziale odpowiadają literom pisowni angielskiej.

1. Litery samogłoskowe pojedyncze

Dla wymowy tych liter stanowi zasadniczą różnicę, czy stoją one w otwartej czy zamkniętej zgłosce.

Zamknięte zgłoski są te, które się kończą na spółgłoskę, np.:

not (*not*), beg (*beg*), lat-ter (*lǎə*)r).

Otwarte zgłoski są te, które się kończą na samogłoskę, np.:

no (*nou*), be (*bi*), la-ter *leitə*(r).

Do otwartych zgłosek należą także te, które się kończą na e nieme, np.:

no-te (*nout*), the-se (*dhiz*), late (*leit*).

Dalej wpływają na wymowę sąsiednie głoski, przede wszystkim r, w i inne.

a

1. Wymowa regularna w zamkniętej zgłosce: *ä* e

cat <i>kät</i>	kot	has <i>hǎz</i>	ma
apple <i>äpl</i>	jabłko	that <i>dhät</i>	tamten
and <i>änd</i>	i	thank <i>thǎngk</i>	dziękować

2. Wymowa regularna w otwartej zgłosce: *ei*

table <i>teibl</i>	stół	take <i>teik</i>	brać
cake <i>keik</i>	ciastko	make <i>meik</i>	robić
paper <i>peipə</i> (r)	papier	potato <i>po'teitou</i>	ziemniak

Wyjątki:

have (<i>hǎw</i>)	mieć
many (<i>mǎni</i>)	wiele

3. Wymowa przed r w zamkniętej zgłosce: \bar{a}

large <i>la(r)dź</i>	wielki		star <i>stā(r)</i>	gwiazda
far <i>fā(r)</i>	daleki		pardon <i>pā(r)dn</i>	przebaczenie

4. Wymowa przed r w otwartej zgłosce: \bar{a}

care <i>kā(r)</i>	troska		share <i>szā(r)</i>	udział
Mary <i>māri</i>	Marja		parents <i>pārants</i>	rodzice

Wyjątek: are $\bar{a}(r)$ są

5. Wymowa po w w zamkniętej zgłosce: \bar{o} lub $\bar{ɔ}$ (przed r).

what <i>hūwt</i>	co		was <i>ūwt</i>	był
want <i>ūwt</i>	potrzebować		warm <i>ūw(r)m</i>	ciepły

6. Wymowa przed ll, lk: $\bar{ɔ}$

all $\bar{o}l$	wszystko		call <i>kōl</i>	wołać
wall $\bar{u}ōl$	ściana		walk $\bar{u}ōk^1)$	przechadzać

7. Wymowa przed ss, st, th, lf, lm: zwykle \bar{a}

pass <i>pās</i>	przeiść		father <i>fadhā(r)</i>	ojciec
lat <i>lāst</i>	ostatni		half <i>haf^1)</i>	pół
	calm <i>kām^1)</i>		spokojny	

e

1. W zamkniętej zgłosce regularnie: e.

pen <i>pen</i>	pióro		yet <i>jet</i>	jeszcze
well <i>ūel</i>	dobrze		letter <i>letā(r)</i>	list

Wyjątek: pretty *priti* ładny
Englang *iŋglānd* Anglija

2. W otwartej zgłosce regularnie: i

these <i>dhiz</i>	ci, te		me <i>mī</i>	mnie
evening <i>iwniŋ</i>	wieczór		he <i>hī</i>	on

3. Przed r w zamkniętej zgłosce: \bar{o}

her <i>hō(r)</i>	jej		German <i>džō(r)mān</i>	Niemiec
------------------	-----	--	-------------------------	---------

4. Przed r w otwartej zgłosce zwykle: \bar{a}

there <i>dhā(r)</i>	tam		where <i>hūā(r)</i>	gdzie
---------------------	-----	--	---------------------	-------

Wyjątek: here *hī(r)* tu

5. e jest nieme zwykle na końcu słów:

late <i>leit</i>	późno		like <i>laik</i>	lubić
------------------	-------	--	------------------	-------

¹⁾ l przed k, l, m jest nieme!

i

1. W zamkniętej zgłosce regularnie: *i*.

it <i>it</i>	ono	stick <i>stik</i>	laska
still <i>stil</i>	jeszcze	ink <i>in̄k</i>	atrament

2. W otwartej zgłosce regularnie: *ai*.

I <i>ai</i>	ja	five <i>faiw</i>	pięć
fine <i>fain</i>	piękny	like <i>laik</i>	lubić

3. Przed r w zamkniętej zgłosce: *ō*

Sir <i>sō(r)</i>	panie	shirt <i>szō(r)t</i>	koszula
bird <i>bō(r)d</i>	ptak	girl <i>gō(r)l</i>	dziewczyna

4. Przed ld, nd, gh¹): *ai*.

high <i>hai</i>	wysoki	child <i>czaild</i>	dziecko
night <i>nait</i>	noc	wind <i>ūaind</i>	nawijać

Wyjątek: wind *ūind* wiatr
children *czildrən* dzieci

o

1. W zamkniętej zgłosce regularnie: *o*

not <i>not</i>	nie	dog <i>dɔg</i>	pies
coffee <i>'kofi</i>	kawa	strong <i>strɔŋ</i>	silny

2. W otwartej zgłosce regularnie: *ou*.

no <i>nou</i>	nie	note <i>nout</i>	nuta
go <i>gou</i>	ić	stone <i>stoun</i>	kamień

3. W licznych słowach, przedewszystkiem przed v, n, m (lecz nie zawsze!) wymowa wyjątkowa: *o*.
Przykłady:

come <i>kɔm</i>	przyjść	glove <i>glɔw</i>	rękawiczka
none <i>nɔn</i>	żadny	governess <i>'gɔvə- nəs</i>	guwernantka
done <i>dɔn</i>	robiony	money <i>mɔnə</i>	pieniądz
one <i>ʊn</i>	jeden	some <i>sɔm</i>	kilka
son <i>sɔn</i>	syn	above <i>ə'ɔv</i>	nad
mother <i>mɔðhe(r)</i>	matka	other <i>ɔðə(r)</i>	inny
brother <i>brɔðhe(r)</i>	brat		
love <i>lɔv</i>	kochać		

¹) gh jest nieme.

4. Przed r w zamkniętej lub otwartej zgłosce: \bar{o}

nr $\bar{o}(r)$	albo	store $st\bar{o}(r)$	zapas
for $f\bar{o}(r)$	dla	more $m\bar{o}(r)$	więcej

Wyjątek:

work $\bar{u}\bar{o}(r)k$	pracować	world $\bar{u}\bar{o}(r)ld$	świat
worth $\bar{u}\bar{o}(r)th$	wart	word $\bar{u}\bar{o}(r)d$	słowo

5. Wyjątkowo jak \bar{u} lub u w następujących słowach:

do $d\bar{u}$	czynić	woman $\bar{u}m\bar{a}n^1)$	kobieta
to $tu^1)$	do	move $m\bar{u}w$	ruszać
two $t\bar{u}^2)$	dwa	prove $pr\bar{u}w$	sprawdzić
who $h\bar{u}^2)$	kto	lose $l\bar{u}z$	stracić

u1. W zamkniętej zgłosce regularnie: u

but $b\bar{u}t$	ale	cup $k\bar{u}p$	filiżanka
much $m\bar{u}cz$	dużo	hungry $h\bar{u}ŋgr\bar{a}$	głodny

Wyjątek: (często po b, p, przed l, wymowa u):

put put	położyć	full ful	pełny
pull pul	ciągnąć	bull bul	byk
push $pusz$	pchać		

2. W otwartej zgłosce regularnie: $j\bar{u}$

pupil $pj\bar{u}p\bar{a}l$	uczeń	use $j\bar{u}z$	używać
duty $dj\bar{u}t\bar{a}$	powinność	musik $'mj\bar{u}zik$	muzyka

Po r, l wymawia się tylko \bar{u} :

flute $fl\bar{u}t$	flet	rule $r\bar{u}l$	prawdło
--------------------	------	------------------	---------

3. Przed r w zamkniętej zgłosce: $\bar{o}^3)$:

church $cz\bar{o}(r)cz$	kościół	fur $f\bar{o}(r)$	futro
-------------------------	---------	-------------------	-------

4. Wyjątkowe wymowy:

business $bizn\bar{a}s$	interes	bury $ber\bar{a}$	pochować
-------------------------	---------	-------------------	----------

y

Literę tę pisze się na końcu słów zamiast i, a zatem wymawia się jak i w otwartej zgłosce, tj. $ai^4)$:

my mai	mój	fly $flai$	latać
----------	-----	------------	-------

1) u krótkie

2) w nieme

3) Zatem o, t, u w zamkniętej zgłosce przed r brzmią jednostajnie; $\bar{o}t$.

4) y może też być znakiem dla spółgłoski, zob. str. 23.

2. Grupy liter samogłoskowych

ai, ay

1. Wymowa jak a w otwartej zgłosce, tj. *ei*. Pisze się ai w środku, ay na końcu słowa.

chain <i>czejn</i>	łańcuch		day <i>dei</i>	dzień
pain <i>pejn</i>	ból		pay <i>pei</i>	płacić

2. Następujące r zmienia je, podobnie jak a, w *ā*:

chair <i>czā(r)</i>	krzesło		pair <i>pā(r)</i>	para
---------------------	---------	--	-------------------	------

3. Wyjątki (skrócone brzmienie):

again <i>ə'gen</i>	znów		says <i>sez</i>	mówi
			said <i>sed</i>	mówił

au, aw

1. Wymowa regularna: *ɔ*

cause <i>kɔz</i>	przyczyna		law <i>lɔ</i>	prawo
------------------	-----------	--	---------------	-------

2. Wyjątki:

aunt <i>ānt</i>	ciotka		laugh <i>lāf</i>	śmiać się
-----------------	--------	--	------------------	-----------

ea

1. Wymowa regularna: *i*

hear <i>hi(r)</i>	słyszeć		read <i>ri:d</i>	czytać
teacher <i>ticza(r)</i>	nauczyciel		mean <i>mi:n</i>	znaczyć

2. W następujących słowach wymawia się wyjątkowo jak e:

bread <i>bred</i>	chleb		breakfast <i>brekfəst</i>	śniadanie
head <i>hed</i>	głowa		breath <i>breθ</i>	oddech
lead <i>led</i>	ołów		deaf <i>def</i>	głuchy
health <i>helθ</i>	zdrowie		heavy <i>hevi</i>	ciężki
measure <i>meʒə(r)¹⁾</i>	miara		heaven <i>hevn</i>	niebo
pleasure <i>pleʒə(r)</i>	przyjemność		weather <i>weðə(r)</i>	pogoda
	i t. d.			i t. d.

3. W następujących słowach (przed r) wyjątkowo jak *ā*

bear <i>bā(r)</i>	nosić		tear <i>tā(r)</i>	rwać
pear <i>pā(r)</i>	gruszka			

lec: tear *ti(r)* łza.

¹⁾ Zob. zgłoskę *z*, str. 7.

4. Inne wyjątki (przed r):

learn <i>lō(r)n</i>	uczyć się		heard <i>hō(r)d</i>	słyszał
earth <i>ǫ(r)th</i>	ziemia			
	lecz: heart <i>hā(r)t</i>		serce.	

eeWymowa *i*:

green <i>grin</i>	zielony		tree <i>tri</i>	drzewo
-------------------	---------	--	-----------------	--------

ei, ey1. Zwykła wymowa: *ei*.

eight <i>eit</i>	ośm		obey <i>o'bei</i>	słuchać
they <i>dhei</i>	oni			

2. Inne (wyjątkowe) wymowy:

<i>ai</i> , n. p.:	eye <i>ai</i>	oko
	height <i>hait</i>	wysokość

<i>i</i> , n. p.:	receive <i>rasiw</i>	otrzymać
-------------------	----------------------	----------

i eo

Tylko w słowie:

people <i>pipl</i>	naród.
--------------------	--------

eu, ew

Wymowa jak u w otwartej zgłosce, więc regularnie

jū:

Europe <i>'jūrɔp</i>	Europa		new <i>njū</i>	nowy
----------------------	--------	--	----------------	------

ie1. Regularna wymowa *i*:

'field <i>fiłd</i>	pole		thief <i>thif</i>	złodziej
--------------------	------	--	-------------------	----------

2. Wyjątkowo *ai*:

lie <i>lai</i>	kłamstwo		tie <i>ta</i>	węzeł
----------------	----------	--	---------------	-------

3. Wyjątkowo *e*:

friend <i>frend</i>	przyjaciel
---------------------	------------

oa

Zupełnie jak o w otwartej zgłosce, więc regularnie *ou*, a przed r: ɔ

road <i>roud</i>	droga	boat <i>bout</i>	łódka
	lecz: board <i>bɔ(r)d</i>	deska.	

oe

Rzadką tę grupę wymawia się zwykle *ou*:

toe <i>tou</i>	palec nogi	foe <i>fou</i>	wróg
----------------	------------	----------------	------

Wyjątki:

shoe <i>szū</i>	bucik	does <i>doz</i>	czyni
-----------------	-------	-----------------	-------

oi, oy

Wymowa *oi*:

noise <i>noiz</i>	hałas	boy <i>boi</i>	chłopiec
-------------------	-------	----------------	----------

oo

1. Regularnie: *ū*

soon <i>sūn</i>	wnet	moon <i>mūn</i>	księżyc
poor <i>pū(r)</i>	biedny	boot <i>būt</i>	but

2. W niektórych słowach skrócone: *u*.

good <i>gud</i>	dobry	book <i>buk</i>	książka
food <i>fud</i>	pożywienie	wood <i>ūd</i>	las; drzewo

3. Wyjątki:

door <i>dɔ(r)</i>	drzwi	floor <i>flɔ(r)</i>	podłoga
blood <i>blɔd</i>	krew		

ou

Litera ta ma bardzo rozmaite wymowy.

2. Regularnie: *au*.

house <i>haus</i>	dom	count <i>kaunt</i>	liczyć
-------------------	-----	--------------------	--------

2. Wymowa *ū* w następujących słowach:

your <i>jū</i>	wy	through <i>thrū</i>	przez
your <i>jū(r)</i>	wasz		

3. Brzmienie skrócone *u*:

could <i>kud</i> ¹⁾	mógł	would <i>ūd</i> ¹⁾	chciał
should <i>szud</i> ¹⁾	powinien był		

4. Wymowa *v*:

eousin <i>kʷzn</i>	kuzyn	double <i>dʷbl</i>	podwójny
country <i>kʷntrə</i>	kraj	enough <i>ə'ndf</i>	dość
trouble <i>trʷbl</i>	kłopot	young <i>jaŋ</i>	młody

5. Wymowa *ɔ* (przed *r* i *gh* niemem):

four <i>fɔ(r)</i>	cztery	brought <i>brɔt</i>	przyniósł
course <i>kɔ(r)s</i>	upływ	thought <i>thɔt</i>	myślał
sought <i>sɔt</i>	szukał		i podobne.

6. Wymowa *ou*:

though *dhou* chociaż

OW1. Wymowa regularna *au*:

now <i>nau</i>	teraz	town <i>taun</i>	miasto
flower <i>flauə(r)</i>	kwiat	how <i>hau</i>	jak

2. Wyjątkowo (dość często) *ou* (szczególnie w końcówkach):

grow <i>grou</i>	rósć	window <i>'ūindou</i>	okno
know <i>nou</i> ²⁾	znać	yellow <i>'jellou</i>	żółty
low <i>lou</i>	niski	narrow <i>'nārou</i>	wąski
			i t. d.

3. Litery spółgłoskowe

b

1. Wymowa *b*, bardzo wyraźna także na końcu słowa (nie *p*, zob. str. 4 i 5):

box <i>bɔks</i>	pudełko	cab <i>kāb</i>	dorożka
-----------------	---------	----------------	---------

2. *b* jest nieme po *m*:

lamb <i>lām</i>	jagnię	comb <i>koum</i>	grzebień
-----------------	--------	------------------	----------

i w słowie:

debt *dēt* dług

¹⁾ l nieme!

²⁾ k nieme!

c

1. Przed e, i, y wymawia się s¹):

cent <i>sent</i>	cent	city <i>sità</i>	miasto
	tendency <i>'tendensə</i>	tendencja	

2. Przed innymi literami k¹):

cat <i>kăt</i>	kot	cold <i>kould</i>	zimno
cut <i>kut</i>	kroić	crown <i>kraun</i>	korona

3. W końcówkach w kombinacji ce, ci często sz:

ocean <i>ouszn</i>	ocean	precious <i>preszas</i>	drogocenny
--------------------	-------	-------------------------	------------

ch

1. Wymowa regularna cz:

child <i>czaild</i>	dziecko	much <i>mucz</i>	dużo
---------------------	---------	------------------	------

2. W niektórych słowach francuskiego pochodzenia sz:

machine <i>m'szln</i>	maszyna	champagne <i>szəm-</i>	szampan
		<i>'pein</i>	

3. W niektórych słowach greckiego pochodzenia k:

ache <i>eik</i>	ból	echo <i>'ekou</i>	echo
	monarch <i>'monak</i>	monarcha	
Christ <i>kraist</i>	Chrystus	Christian <i>kriszczən</i>	chrześcijanin

4. Nieme:

yacht <i>jot</i>	jacht
------------------	-------

d

1. Wymowa d, bardzo wyraźna także na końcu słowa (nie t, zob. str. 4 i 5):

do <i>dū</i>	czynić	hand <i>händ</i>	ręka
--------------	--------	------------------	------

2. Nieme w słowach:

	handkerchief <i>'həŋkæczif</i>	chusteczka	
Wednesday <i>űenzdə</i>	środa	handsome <i>'hənsəm</i>	przystojny

f

Jak po polsku.

1) Jak w języku francuskim

* Metoda angielska.

g

1. Wymowa regularna *g*, bardzo wyraźnie także na końcu słowa (nie *k*, zob. str. 4 i 5):

gold <i>gould</i>	złoto	girl <i>gɔ(r)l</i>	dziewczyna
get <i>get</i>	dostać	dog <i>dog</i>	pies
give <i>gɪv</i>	dać	finger <i>fɪŋgə(r)</i>	palec

2. W słowach *francuskiego* pochodzenia *prze* *d*, *e*, *i*, *y* wymowa *dź* (podobnie jak po francusku):

gentlemen <i>dʒɛntl-</i>		ginger <i>dʒɪŋdʒə(r)</i>	imbir
<i>mən</i>	pan	age <i>eidʒ</i>	wiek
philology <i>fi'lɒlədʒi</i>	filologia	luggage <i>logədʒ</i>	bagaż

3. W kombinacji *ng* (zob. str. 7) *g* nie wymawia się na końcu, a czasem także w środku słowa:

ring <i>rɪŋ</i>	pierścionek	long <i>lɒŋ</i>	długi
	singing <i>sɪŋɪŋ</i>	śpiewając	

4. *g* nieme:

reign <i>reɪn</i>	królować
-------------------	----------

gh

1. Zwykle nieme:

light <i>laɪt</i>	światło	daughter <i>dɔ:te(r)</i>	córka
high <i>haɪ</i>	wysoki	though <i>dhou</i>	choć

2. W następujących słowach *f*:

laugh <i>lɑ:f</i>	śmiać się	enough <i>ə'nʌf</i>	dość
cough <i>kʌf</i>	kaszleć	rough <i>rʌf</i>	gruby

h

1. Regularna wymowa *h* (słabsza niż po polsku):

hand <i>hænd</i>	ręka	house <i>haus</i>	dom
------------------	------	-------------------	-----

2. *Nieme* w niektórych słowach francuskiego pochodzenia:

hour <i>au(r)</i>	godzina	honest <i>ɔ'nest</i>	uczciwy
honour <i>'ɒnə(r)</i>	honor		

k

Zwykle jak po polsku; *nieme* jednak przed *n*:

knife <i>naɪf</i>	nóż	know <i>nou</i>	znać
-------------------	-----	-----------------	------

ck

Jak k.

l

1. Wymowa nieco mniej miękka niż po polsku:

land <i>lænd</i>	kraj	life <i>laif</i>	życie
full <i>ful</i>	pełny	all <i>ɔl</i>	wszystko

2. l nieme przed l, k, m:

half <i>haɪf</i>	połowa	talk <i>tɔk</i>	mówić
calm <i>kɑm</i>	spokojny	walk <i>wɔk</i>	przechadzać

m

Jak po polsku.

n

1. Wymowa regularna jak po polsku.

2. Przed g, k jednak wymowa *ŋ* (zob. str. 7):

sing <i>siŋ¹</i>	śpiewać	thing <i>θiŋ¹</i>	rzecz
singing <i>siŋiŋ¹</i>	śpiewając	think <i>θiŋk</i>	myśleć
finger <i>fiŋgə(r)</i>	palec	thank <i>θaŋk</i>	dziękować

3. n nieme po m:

hymn <i>him</i>	hymn	autumn <i>ɔtəm</i>	jesień
-----------------	------	--------------------	--------

p

1. Jak po polsku.

2. p nieme: w połączeniu ps na początku słowa, i wyjątkowo w niektórych słowach.

psalm <i>sɑm</i>	psalm	psychology <i>sai'kɔ-</i>	
empty <i>emtə</i>	pusty	<i>lɔdzə</i>	psychologia
raspberry <i>ræzbəri</i>	malina	receipt <i>rə'si:t</i>	otrzymanie

3. ph (w słowach greckiego pochodzenia) brzmi jak f:

Wyjątek:	philosophy <i>fi'lɔzɔfə</i>	filozofja
	nephew <i>'newjū</i>	siostrzeniec

¹) g nieme l

q

1. Litera ta zawsze stoi w połączeniu *qu*, a wymawia się regularnie *kū*:

quite *kūait* zupełnie | queen *kūin* królowa

2. Wyjątkowa wymowa *k*:

conquer *kəŋke(r)* zwyciężyć | antique *ən'tik* starożytny

r

Wymowa *r* zob. str. 5.

s

1. Na początku słowa *s*:

son *sən* syn | see *sī* widzieć
stone *stoun* kamień | sky *skai* niebo

2. W środku słowa wymowa zależy od sąsiednich głosek. Między samogłoskami, (także przed niemem *e*) i przed słabymi¹⁾ spółgłoskami, wymowa *z*, w innych wypadkach *s*:

	z:		s:
easy <i>īzə</i>	łatwy		Mister <i>mīstə(r)</i> pan
rose <i>rouz</i>	róża		cast <i>kāst</i> rzucić
reason <i>rīzn</i>	powód		ask <i>āsk</i> pytać
husband <i>'hʌz- bənd</i>	mąż		

3. Na końcu słowa zwykle *s*:

us *ʌs* nas | yes *jes* tak

Jeżeli jednak *s* na końcu słowa przedstawia końcówkę liczby mnogiej, lub 3-ciej osoby czasowników, wtedy wymowa zależy od poprzedniej głoski: wymawia się *z* po samogłoskach i słabych spółgłoskach, a *s* po innych (*p, k, t, f, th*), np.:

¹⁾ Słabe spółgłoski są: *b, g, d, z, dh, w, r, l, m, n*.

z:

dogs <i>dɔgz</i>	psy
cabs <i>kɔbz</i>	dorożki
seeds <i>siɔz</i>	sieje
leaves <i>liwz</i>	opuszcza
goes <i>gouz</i>	idzie
chairs <i>czɔ(r)z</i>	krzesła
hills <i>hilz</i>	pagórki
wishes <i>ʔiszɔz</i>	życzy

s:

docks <i>dɔks</i>	doki
caps <i>kɔps</i>	czapki
sits <i>sits</i>	siedzi
laughs <i>lɔfs</i>	śmieje się
i t. d.	

Wymowa sz:

sugar <i>szuga(r)</i>	cukier		sure <i>szū(r)</i>	pewny
-----------------------	--------	--	--------------------	-------

5. Przed końcówkami ia, ion, ure, literę s (ss) czyta się: sz po spółgłosce, a ż po samogłosce (przez połączenie z głoską i, j, zawartą w końcówce).

sz:

Russia <i>rusza</i>	Rosja
passion <i>pɔszn</i>	pasja
censure <i>sensza(r)</i>	cezura

ż:

Azia <i>eizɔ</i>	Azja
persuasion	przekonanie
<i>pɔ'sʔeiʒn</i>	
pleasure <i>pleza(r)</i>	przyjemność

6. s nieme:

isle *ail* wyspa

t

1. Wymowa regularna jak po polsku.

2. t nieme:

listen <i>lisn</i>	słuchać		often <i>ɔfn</i>	często
--------------------	---------	--	------------------	--------

3. W k o ń c ó w k a c h:

ture = *cze(r)*, np.:

nature <i>neicza(r)</i>	natura		creature <i>kricza(r)</i>	stworzenie
-------------------------	--------	--	---------------------------	------------

tion = *szn*, np.:

nation <i>neiszn</i>	naród		conversation <i>kon-</i> <i>wɔ(r)seiszn</i>	konwersacja
----------------------	-------	--	--	-------------

Podobnie:

patient <i>peiszɔnt</i>	cierpliwy		ambitious <i>ɔm'biszɔs</i>	ambitny
-------------------------	-----------	--	----------------------------	---------

stion = *sczen*, np.:question *küesczan* pytanie

th

Litera ta odpowiada albo głosce *th* albo *dh* (str. 6).

1. Wymawia się *th* zwykle na początku i na końcu słowa:

think <i>thɪŋk</i>	myśleć	both <i>bəʊθ</i>	oba
thorn <i>θɔ:(r)n</i>	kolec	south <i>səʊθ</i>	południe
through <i>θruː</i>	przez	path <i>pæθ</i>	ścieżka

W następujących słowach wymawia się jednak *dh*:

the <i>dhe</i>	przedimek określony	thou <i>dəu</i>	ty
this <i>dhis</i>	ten	these <i>dhiːz</i>	ci
that <i>dhat</i>	tamten	those <i>dhoʊz</i>	tamci
they <i>dhei</i>	oni	their <i>dhe̞(r)</i>	ich
them <i>dhem</i>	im, ich	then <i>dhen</i>	wtedy
there <i>dhe(r)</i>	tam	than <i>dhan</i>	aniżeli
though <i>dhou</i>	choć	with <i>ɪdɪθ</i>	z

2. Wymawia się *dh* pomiędzy samogłoskami (także przed *e* niemem!):

father <i>fadhe(r)</i>	ojciec	bathe <i>beidh</i>	kąpać
------------------------	--------	--------------------	-------

3. Nieregularnie *t* w słowach:

Thames <i>temz</i>	Tamiza	Thomas <i>touməs</i>	Tomasz
--------------------	--------	----------------------	--------

V

Wymawia się jak polskie *w*; bardzo wyraźnie (a nie *f*!) także na końcu słowa.

very <i>werə</i>	bardzo	vale <i>weɪl</i>	dolina
heaven <i>hewn</i>	niebo	wave <i>weɪw</i>	fala

W

1. Wymowa regularna *ʍ* (str. 5):

water <i>ʍɔ:(r)</i>	woda	well <i>ʍel</i>	dobrze
wish <i>ʍɪʒ</i>	życzyć	wood <i>ʍud</i>	las

2. W połączeniu *aw*, *ew*, *ow* litera *w* wraz z poprzednią tworzy samogłoskę, zob. str. 13, 14 i 16.

3. w nieme przed *r*:

write <i>rait</i>	pisać	wrong <i>rɔŋ</i>	niewłaściwy
-------------------	-------	------------------	-------------

i w następujących słowach:

answer <i>ansə(r)</i>	odpowiedź		who <i>hū</i>	kto
whole <i>houl</i>	cały		two <i>tū</i>	dwa

wh

Wymowa *hū* zob. str. 6.

x

1. Wymowa *ks* przed spółgłoską, przed samogłoską jeśli ta niema akcentu, i na końcu słowa:

express <i>eks'press</i>	wyrażać		tax <i>tāks</i>	podatek
exercise <i>'eksəsaiz</i>	ćwiczenie			

2. Wymowa *gz* przed samogłoską, na której jest akcent:

example <i>e'gzämpl</i>	przykład		exist <i>e'gzist</i>	egzystować
-------------------------	----------	--	----------------------	------------

3. W końcówkach (podobnie jak *s*) często *ksz*:

anxious <i>'ankszəs</i>	troskliwy		luxury <i>'lukszərə</i>	zbytek
-------------------------	-----------	--	-------------------------	--------

y

Uważa się za spółgłoskę na początku słowa (patrz natomiast str. 12) i wymawia się jak polskie *j* np.:

yard <i>ja(r)d</i>	jard (miara angielska)
yes <i>jes</i>	tak
you <i>jū</i>	wy

z

1. Wymowa regularna jak po polsku.

zeal <i>zīl</i>	pilność		blaze <i>bleiz</i>	żar
-----------------	---------	--	--------------------	-----

2. W końcówkach (w połączeniu z następnym *i*, *j*): *ż*

glazier <i>gleiżə(r)</i>	szklarz
azure <i>ə'żū(r)</i>	lazura

Podwójne litery spółgłoskowe

czyta się jak pojedyncze.

III. Alfabet

Pisze się:	A	B	C	D	E	F	G
Wymawia się:	<i>ei</i>	<i>bi</i>	<i>si</i>	<i>di</i>	<i>i</i>	<i>ef</i>	<i>dži</i>
	H	I	J	K	L	M	N
	<i>eicz</i>	<i>ai</i>	<i>dzei</i>	<i>kei</i>	<i>el</i>	<i>em</i>	<i>en</i>
	O	P	Q	R	S	T	U
	<i>ou</i>	<i>pi</i>	<i>kjū</i>	<i>ār</i>	<i>es</i>	<i>ti</i>	<i>ju</i>
	V	W	X	Y	Z		
	<i>wi</i>	<i>dbljū</i>	<i>eks</i>	<i>ūai</i>	<i>zet.</i>		

Naukę wymowy abecadła specjalnie polecamy.

Z powodu niekonsekwencji pisowni angielskiej, najwykształceńszy Anglik, gdy usłyszy jakiś wyraz, szczególnie imiona własne, po raz pierwszy, nie jest pisowni jego pewny i przeważnie, zwłaszcza, gdy ma ten wyraz zanotować, pyta się, jakie jest wyrazu tego sylabizowanie — „spelling” (*spelinz*). Oczywiście trzeba znać biegle wymowę angielskich liter, aby komuś dokładnie pisownię — spelling — wyłożyć. I tak np. wyraz „english” (*inglisz*) sylabizuje się szybko, bez przerwy, jak następuje: *i, en, dži, el, ai, es, eicz*.

Anglicy tak szybko sylabizują, że cudzoziemiec rzadko kiedy może odrazu litery wszystkie pochwycić, a mają zdolność momentalnego chwytania najszybszego sylabizowania.

W angielskich szkołach początkowych i średnich do ostatniej klasy stawiają stopnie za spelling, które bardzo często zatrzymują świadectwa lub przejście do klasy wyższej w tym przedmiocie. Dlatego też raz jeszcze kładziemy nacisk na dokładne wyuczenie się angielskiego alfabetu i dla ćwiczeń w nim, ucząc się pisowni angielskich wyrazów, należy uczyć się, że słowo „God” — bóg, sylabizuje się nie: *ge, o, de*, lecz *dži, ou, di* i dalej „father” — ojciec, nie: *ef, a, t, ha, e, er*, lecz *ef, ei, ti, eicz, i, ar*.

CZĘŚĆ DRUGA

Lekcja I.

O ile w języku angielskim trudna jest wymowa, o tyle gramatyka jest bardzo łatwa. Reguły gramatyczne, które tu stopniowo przy każdej lekcji podajemy, dałyby się ująć wszystkie na kilku stronicach. Niema prawie żadnych zmian w końcówkach rzeczowników, przymiotników i czasowników w deklinacji, rodzajach lub konjugacji. Jednym słowem, gramatyki, tego największego postrachu przy nauce obcych języków, w angielskim prawie niema.

Części mowy jest dziesięć:

1. Przedimek (Article).
2. Rzeczownik (Substantive) *lub noun*
3. Przymiotnik (Adjective)
4. Zaimek (Pronoun)
5. Liczebnik (Numeral)
6. Czasownik (Verb)
7. Przysłówek (Adverb)
8. Przyimek (Preposition)
9. Spójnik (Conjunction)
- 9 10. Wykrzyknik (Interjection).

Przedimek (Article)

W angielskim języku, jak w wielu innych, przed każdym rzeczownikiem, o ile ten nie jest poprzedzony jakimkolwiek zaimkiem, używa się najczęściej przedimka (article 'a(r)tikl).

Dwa są przedimki: określony **the** i nieokreślony **a** albo **an**.

Przedimek określony kładzie się przed rzeczownikiem, oznaczającym wiadomy albo zupełnie

określony przedmiot, np. mam książkę brata, tj. wiadomą książkę: the book (*dhe buk*).

Przedimek nieokreślony kładzie się przed rzeczownikami, oznaczającymi niewiadomy, albo nieokreślony przedmiot, np. kupiłem książkę, tj. jedną, jakąś książkę: a book (*ä buk*).

Przedimek nieokreślony a kładzie się przed wyrazami, zaczynającymi się od spółgłosek, an zaś od samogłosek lub niemego (nie wymawiającego się) h, np.: a table (*ä teibl*) stół, an inn (*än in*) gospoda, an hour (*än aur*) godzina.

W liczbie mnogiej przedimek nieokreślony odpada.

Zaimki osobowe

Liczba pojedyncza			Liczba mnoga.		
I	<i>ai</i>	<i>ja</i>		<i>it</i>	<i>ono</i>
you	<i>jū</i>	<i>ty</i>		<i>we</i>	<i>my</i>
he	<i>hi</i>	<i>on</i>		<i>you</i>	<i>wy</i>
she	<i>szi</i>	<i>ona</i>		<i>they</i>	<i>oni, one</i>

Uwaga 1. Druga osoba zaimka osobowego jest po angielsku właściwie *thou* (*dhau*) ty; nie używa się jej jednak wcale, wyjątkowo tylko w biblii i w poezji. W zwykłej rozmowie zamiast drugiej osoby liczby pojedynczej używa się drugiej osoby liczby mnogiej: *you*, i takiego zwrotu używa syn do ojca, ojciec do dziecka, książę do wyrobnika i wyrobnik do króla. Polski zwrot „pan”, czy *masz pan*, czy *pan idzie* i t. d. tłumaczy się także tylko przez *you*.

Uwaga 2. Zaimek I — (*ja*) czy to stoi na początku zdania, czy też w środku, pisze się zawsze dużą literą. Wyjątek ten dla pierwszej osoby nie jest żadnym przywilejem, lub, jak niektórzy złośliwie twierdzą, jakimś wyniesieniem swego *ja*, które Anglik tym sposobem rzekomo z powodu swej dumy i zarozumiałości chce wyodrębnić, lecz wprost dla odróżnienia w piśmowni zaimka I od litery i

To¹⁾ have (*tu hāw*) — mieć

Czas terażniejszy.

I have	<i>ai hāw</i>	<i>ja mam</i>		She has	<i>szi hāz</i>	<i>ona ma</i>
You have	<i>jū hāw</i>	<i>ty masz</i>		It has	<i>it hāz</i>	<i>ono ma</i>
He has	<i>hi hāz</i>	<i>on ma</i>		We have	<i>üi hāw</i>	<i>my mamy</i>

¹⁾ Słowo „to” dodaje się do bezokolicznika czasowników,

You have *jū hāw* wy macie
They have *thei hāw* oni mają

C z y j a m a m? pytająco tłumaczy się przez przestawienie czasownika z podmiotem, czyli w tym wypadku z zaimkiem, jedno na miejsce drugiego, np.:

I have (ja) mam
Have I? czy ja mam? i t. d.

J a n i e m a m w przeczeniu tłumaczy się w ten sposób: j a m a m n i e, np.:

I have not	<i>ai hāw nɔt</i>	(ja) nie mam
He has not	<i>hi hāz nɔt</i>	on nie ma
Have I not?	<i>hāw ai nɔt</i>	czy ja nie mam
Has he not?	<i>hāz hi nɔt</i>	czy on nie ma i t. d.

Ćwiczenia dla ucznia: Przerobić sobie po angielsku oddzielnie w zeszyte konjugację czasu teraźniejszego słowa *mieć* w formacjach następujących:

Czy ja mam?	(ja) nie mam	czy ja nie mam?
Czy on ma?	on nie ma	czy on nie ma?
Czy ona ma?	ona nie ma	czy ona nie ma?
Czy my mamy?	my nie mamy	czy my nie mamy?
Czy wy macie?	wy nie macie	czy wy nie macie?
Czy oni mają?	oni nie mają	czy oni nie mają?

Uwaga. Najważniejszą rzeczą w nauce języka angielskiego jest dobre wyuczenie się słówek i ich pisowni. Nie umiając dobrze (jak to mówią „na wrywkę”) słówek, nie należy nigdy przystępować do ćwiczeń, lub co gorzej ~~przechodzić~~ do następnej lekcji. Uczeń, zwłaszcza zdolny, ~~niejednokrotnie~~ raz, dwa przeczyta słówka i zdaje mu się, że już je umie na pamięć, tymczasem pewność ta bardzo często go zawodzi. Najpierw należy się wyuczyć wymowy słówek w danej lekcji, a następnie zakryć sobie angielskie słowa i z pamięci powtarzać sobie pisownię ich, sylabizując angielskimi literami, a nie polskimi, jak już wskazałem na str. 24. Później przerobić ustnie ćwiczenie czyli tłumaczenie z angielskiego na polskie, a następnie już pisemnie napisać tłumaczenie z polskiego na angielskie. Nigdy w tym wypadku nie radzę, ale nawet stanowczo zabraniam posiłkowania się kluczem tłumaczeń. Klucz, wydany w oddzielnej książce razem ze słownikiem wyrazów w podręczniku niniejszym używanych, jest dla uczącego się konieczny, ale wtedy dopiero, gdy ten już tłumaczenie z polskiego napisze. Wtedy można sobie z klucza

błędy poprawić i kilkakrotnie je sobie przepisywać albo w inny sposób zapamiętać, by ich powtórnie nie robić. Za rzecz bardzo pożyteczną uważam też głośne uczenie się słówek, ich pisowni i ćwiczeń, ponieważ uczeń wsłuchuje się w dźwięki mowy angielskiej, poczyną tak jakby mówić, no i przez głośne uczenie się uczy się prędzej, bo wtedy myśl jego nie bieży do rzeczy postronnych, lecz do przedmiotu, którego się uczy mową, myślą, wzrokiem i słuchem.

Słówka — Words *üō(r)dz*

The father <i>dhə fə-dhə(r)</i>	ojciec	a stick ə stik	kij, laska
the mother <i>dhə mʌdhə(r)</i>	matka	a knife ə naif	nóż
the daughter <i>dhə dɔtə(r)</i>	córka	a pen ə pen	pióro
the sister <i>dhə sistə(r)</i>	siostra	a penknife ə pen-naif	szczyryk
the son <i>dhə sʌn</i>	syn	an orange ən 'ɔrendʒ	pomarańcza
the brother <i>dhə brʌdhə(r)</i>	brat	a pencil ə pensl	ołówek
the house <i>dhe haus</i>	dom	a lead-pencil e 'ledpensl	
the garden <i>dhə gɑ(r)dŋ</i>	ogród	and ənd	i, a
the cousin <i>dhə kʌzn</i>	cioteczny brat, cio- teczna sio- stra, ku- zyn, ku- zynka	no nou	nie, żaden
		not nɒt	nie

Ćwiczenia — Exercises *eksersaizəz*

1. I have a father and a mother. He has a brother. She has a sister. You have a daughter. They have a son. The cousin has a daughter. Have you a pencil? He has a pen, and I have a penknife. Have they a house? Has he an orange? No, she has not. Have you not a stick? I have no stick. I have a pen. The father has a garden, and they have a house and a garden. Have they not a cousin? No, they have not. Have you a leadpencil? I have not; my brother has a pen and a pencil.

2. On ma brata i siostrę. Czy ona ma ojca? (Ona) ma ojca i matkę. A czy on ma kuzyna? Nie, on nie ma kuzyna. Czy pan (you) ma brata? Czy ty (you)

masz pióro? (Ja) mam pióro i ołówek. Czy pańska siostra ma pomarańczę? Nie, ona nie ma pomarańczy. My mamy laskę, wy macie scyzoryk, a oni mają ołówek. Czy nie macie noża? Nie, pański brat ma nóż i scyzoryk. Ojciec ma brata a matka ma siostrę. Ja nie mam ojca. Czy wy nie macie córki? (My) nie mamy córki, a wy nie macie syna. Matka ma dom. Brat ma ogród. Czy panowie (you) nie mają laski? Nie, (my) nie mamy laski.¹⁾

Lekcja II.

Zaimki dzierżawcze

My	<i>mai</i>	mój (-a, -e)	Tylko się tylko zaczynać tylko
your	<i>jū(r)</i>	twój, (-a, -e)	
his	<i>hiz</i>	jego (swój), -a, e)	
her	<i>hō(r)</i>	jej (swój, -a, -e)	
its	<i>its</i>	jego (rodz. nijaki)	
our	<i>au(r)</i>	nasz, -a, -e, nasi	
your	<i>jū(r)</i>	wasz, -a, -e, wasi (panów, pański)	
their	<i>dhā(r)</i>	ich (swój, -a, -e)	

To być (tu bi) być

I am	<i>ai ām</i>	(ja) jestem
you are	<i>jū ā(r)</i>	(ty) jesteś
he is	<i>hi iz</i>	on jest
she is	<i>szl iz</i>	ona jest
it is	<i>it is.</i>	ono jest
we are	<i>ūl ā(r)</i>	my jesteśmy
you are	<i>jū ā(r)</i>	wy jesteście
they are	<i>dhei ā(r)</i>	oni są

Be! (bi) bądź! bądźcie!

Am I?	<i>ām ai</i>	czy jestem?
I am not	<i>ai ām not</i>	nie jestem

¹⁾ Zdanie: Nie, nie mamy laski, należy tłumaczyć: „Nie, my nie mamy żadnej laski“. Nie tłumaczy się więc: „No, we have not a stick“, tylko: No we have no stick. (Tak jak w niemieckim języku słowo kein.)

Trzeba to przyjąć za правило i wzędzie, gdzie mamy postawić not a, używać krótszego no.

Am I not?	<i>ām ai nət</i>	czy nie jestem?
Are we?	<i>ā(r) ũi</i>	czy jesteśmy?
Are you not?	<i>ā(r) jū nət</i>	czy nie jesteście?
They are not	<i>dhei ā(r) nət</i>	oni nie są

Prawidła gramatyczne

1. Przymiotniki w języku angielskim nie odmieniają się ani podług rodzajów, ani podług liczb. Przymiotnik służący jako przydawka stawia się przed rzeczownikami, n. p.:

My good father	<i>mai gud fadhə(r)</i>	mój dobry ojciec
My good mother	<i>mai gud mɒdhə(r)</i>	moja dobra matka
A rich boy	<i>ə rɪtʃ bɔɪ</i>	chłopiec bogaty
A rich girl	<i>ə rɪtʃ ɡɔ:(r)l</i>	dziewczyna bogata

2. Zaimek osobowy it używa się dla wszystkich przedmiotów, które w angielskim języku są wszystkie rodzaju nijakiego, i tak samo dla zwierząt.

3. Liczbę mnogą tworzą rzeczowniki przez dodanie litery s (wymowa patrz str. 20 i 21!).

the father	<i>dhe fadhə(r)</i>	ojciec
the fathers	<i>dhe fadhə(r)z</i>	ojcowie
a girl	<i>ə ɡɔ:(r)l</i>	dziewczyna
girls	<i>ɡɔ:(r)lz</i>	dziewczęta
the cat	<i>dhe kæt</i>	kot
the cats	<i>dhe kæts</i>	koty

Wyjątek:

<u>the child</u>	<i>dhe tʃaɪld</i>	<u>dziecko</u>
the children	<i>dhe tʃɪldrən</i>	dzieci

Words

The parents	<i>dhe</i>	rodzice	the girl	<i>dhe ɡɔ:(r)l</i>	dziewczyna
<i>pærənts</i>			the grandfather		dziadek
the uncle	<i>dhi¹⁾</i>	wuj	<i>dhe 'grændfadhə(r)</i>		
<i>ʊŋkl</i>			the grandmother		babka
the aunt	<i>dhe ənt</i>	ciotka	<i>dhe 'grænd-</i>		
the boy	<i>dhe bɔɪ</i>	chłopiec	<i>mɒdhə(r)</i>		

¹⁾ Przedimek określony „the” wymawia się *dhe* przed spółgłoską, a *dhi* przed samogłoską.

the grandson <i>thə</i>	wnuk	a cat <i>ə kæt</i>	kot
' <i>grændsən</i>		a slate <i>ə sleit</i>	tabliczka
the granddaugh-			łupkowa
ter <i>də 'grænd-</i>	wnuczka	a slate-pencil <i>ə</i>	rysik
<i>dətə(r)</i>		' <i>sleitpensl</i>	
old <i>əuld</i>	stary	a book <i>ə buk</i>	książka
young <i>jəŋ</i>	młody	a copybook <i>ə kɔ-</i>	kajet, zeszyt
well <i>wel</i>	dobrze;	<i>pabuk</i>	
	zdrów; więc	rich <i>ricz</i>	bogaty
unwell <i>'ʌnwel</i>	niezdrów,	poor <i>pə(r)</i>	biedny
	słaby	good <i>gud</i>	dobry
or <i>ɔ(r)</i>	albo	bad <i>bəd</i>	zły
yes <i>jes</i>	tak	large ¹⁾ <i>la(r)dʒ</i>	duży
a hat <i>ə hæt</i>	kapelusz	small ¹⁾ <i>smɔl</i>	mały
a pear <i>ə pɛə(r)</i>	gruszka	but <i>bʌt</i>	ale, lecz
an apple <i>ən ɒpl</i>	jabłko	still <i>sti:l</i>	jeszcze, do-
a dog <i>ə dɔg</i>	pies		tąd
a horse <i>ə hɔ(r)s</i>	koń		

Exercises

1. The brother has a large house. Is he rich? No, my sister is rich, but he is poor. Be good, my children! Are your parents well? Yes, they are well, and your grandfather, is he not well? No, he and the grandmother are unwell. Is she not a good girl? The dog is old, but the cat is still young. Has the child a book? No, I have your book. He has his book. We have our copybook. Have they not their slate-pencil? The uncle is good, but the aunt is not good. You have a bad slate. Have you apples? No, we have no apples, but we have pears. Are you well? Yes, I am well. Is your brother unwell? No, my brother and my cousin are well.

2. Czy twoi rodzice są starzy? Nie, oni są jeszcze młodzi. Czy masz braci i siostry? Moja siostra jest dobrem dzieckiem. (Moja siostra jest [a] dobre dziecko). Czy dzieci nie mają książek? Czy oni są dobrzy? Ja mam konia, mój brat ma psa, a nasza siostra ma kota. Jej syn jest dobrym chłopcem. Tabliczka (łupkowa) nie jest duża, lecz rysiki są małe. Dziecko jest zdrowe, ale jego (its) matka jest jeszcze słaba. Wasze cioteczne

¹⁾ Mówiąc o przedmiotach martwych.

siostry są biedne dziewczyny. Czy pański brat ma gruszki, czy jabłka? Czy ich dom jest duży? Nie, dom jest mały, lecz ogród jest duży. Czy twój wuj jest bogaty? Tak, mój wuj i moja ciotka są bogaci. Dobra siostra ma mały ogród i duży dom.

Lekcja III.

Liczebniki

1 — one — <i>ävn</i>	7 — seven — <i>sewn</i>
2 — two — <i>tū</i>	8 — eight — <i>eit</i>
3 — three — <i>thri</i>	9 — nine — <i>nain</i>
4 — four — <i>fɔ(r)</i>	10 — ten <i>ten</i>
5 — five — <i>faiw</i>	11 — eleven — <i>a'lewn</i>
6 — six — <i>siks</i>	12 — twelwe — <i>tüelw</i>

Many i much

Many i much (dużo, wiele) mają jednakowe znaczenie. Many używa się przeważnie przy rzeczownikach liczby mnogiej, przy takich rzeczach, które można policzyć, n. p.:

many chairs <i>mānə czā(r)z</i>	wiele krzesełek
many days <i>mānə deiz</i>	wiele dni

Much używa się przy rzeczownikach liczby pojedynczej i rzeczownikach materialnych:

much milk <i>mɔcz milk</i>	wiele mleka
much paper <i>mɔcz peipə(r)</i>	wiele papieru
much money <i>mɔcz mɔne</i>	dużo pieniędzy

Liczba mnoga rzeczowników

(Ciąg dalszy)

Od rzeczowników, kończących się na głoskę syczącą, tj.: *s, sz, cz, z, dź*, tworzy się liczbę mnogą zapomocą końcówki *es* (zamiast *s*); wymowa *ez*

a church	<i>czō(r)cz</i>	kościół
churches	<i>czō(r)czez</i>	kościóły

a house	<i>haus</i>	dom
houses	<i>hausəz</i>	domy
a glass	<i>glās</i>	szkianka
glasses	<i>glāsəz</i>	szklanki
a niece	<i>nīs</i>	siostrzenica
nieces	<i>nīsəz</i>	siostrzenice
an orange	<i>'ɔrəndz</i>	pomarańcza
oranges	<i>'ɔrəndzəz</i>	pomarańcze

Zatem w tych wypadkach e nieme zmienia się w liczbie mnogiej w głoskę e, podczas gdy w wszystkich innych wypadkach pozostaje ono nieme:

a cake	<i>keik</i>	ciastko
cakes	<i>keiks</i>	ciastka

Words

The table <i>teibl</i>	stół	not <i>ɲet</i> <i>not</i> <i>iet</i>	<u>jeszcze nie</u>
the chair <i>czā(r)</i>	krzesło	<u>so</u> <i>sou</i>	<u>tak (jak)</u>
the cake <i>keik</i>	ciastko	<u>as much as</u> <i>əz</i>	tak wiele jak;
the church	kościół	<i>mɔcz</i> <i>əz</i>	tyleż, ile
<i>czō(r)cz</i>		not so much as	nie tyleż, ile
the paper	papier	<i>not</i> <i>sou</i> <i>mɔcz</i> <i>əz</i>	
<i>peipə(r)</i>		new <i>njū</i>	nowy
a year <i>jī(r)</i>	rok	clean <i>klīn</i>	czysty
a week <i>ūik</i>	tydzień	tall <i>təl</i>	wysoki, wy-
a day <i>dei</i>	dzień		smukły (o
a month <i>mɔnth</i>	miesiąc		osobach)
a cent <i>ə sent</i>	cent	diligent	pilny
a nephew	siostrzeniec	<i>'dilidzənt</i>	
<i>ə 'newjū</i>		idle <i>aidl</i>	leniwy
a niece <i>ə nis</i>	siostrzenica	fine <i>fain</i>	piękny
the ink <i>dhi iŋk</i>	atrament	sweet <i>sūit</i>	słodki, przy-
an inkstand <i>en</i>	kalamarz		jemny
<i>'iŋkstənd</i>		pretty <i>prītə</i>	ładny
a flower	kwiat	Charles <i>czā(r)lz</i>	Karol
<i>ə flau(r)</i>		Mary <i>mārə</i>	Marja
a glass <i>ə glās</i>	szkianka, kie-	John <i>džon</i>	Jan
	liszek szkło	morning	rano
quite <i>kūait</i>	zupełnie	<i>mɔ(r)niŋ</i>	
very <i>werə</i>	bardzo	good morning	dzień dobry
also <i>'əlsou</i>	także	<i>gud</i> <i>'mɔ(r)niŋ</i>	
how <i>hau</i>	<u>jak</u>	evening <i>iwniŋ</i>	wieczór
how many <i>hau</i>	<u>ile, jak wiele</u>	now <i>nau</i>	teraz
<i>mānə</i>		thank <i>thəŋk</i>	dziękować
how much <i>hau</i>	<u>jak dużo</u>	I thank you <i>ai</i>	dziękuję ci
<i>mɔcz</i>		<i>thəŋk</i> <i>jū</i>	(panu, pani,
yet <i>jet</i>	jeszcze		wəm)

Tłumaczenia słowa „pan”:

Mister [*mɪstə(r)*], skrócone *Mr.*, używa się tylko razem z nazwiskiem, n. p.: *Mr. Smith* [*mɪstə(r) smɪθ*], *Mr. Brown* [*mɪstə(r) braʊn*].

Sir [*sɜː(r)*] używa się jak polski 5. przypadek „panie” bez nazwiska. (Oprócz tego *Sir* jest angielskim tytułem szlacheckim).

Gentleman (*'dʒɛntlɪmən*) używa się, mówiąc o kimś bez wymieniania nazwiska, n. p.: *this gentleman* (*dʰɪs 'dʒɛntlɪmən*) ten pan; *a rich gentleman* *e ricz* *'dʒɛntlɪmən* bogaty pan. (Oprócz tego *gentleman* znaczy: człowiek dobrze wychowany).

Gentlemen (liczba mnoga) służy także jako liczba mnoga od „*Sir*”.

Tłumaczenie słowa „pani”:

Mistress (*ˈmɪsɪz*), skrócone *Mrs.*, używa się jak *Mister*.

Madam (*ˈmædəm*), używa się jak *Sir*.

Lady (*ˈleɪdi*), używa się jak *gentleman* (zarazem tytuł szlachecki).

Miss (*ˈmɪs*) panna, używa się jak *Mistress*. Z nazwiskiem, n. p.: *Miss Wilson* (*ˈmɪs ˈwɪlsn*) stosuje się to słowo tylko do najstarszej córki domu, o młodszych zaś używa się go z imieniem, n. p.: *Miss Mary* (*ˈmɪs ˈmæri*), albo *Miss Mary Wilson*.

Exercises

1. The paper is not so good, as the ink. How many tables and chairs have you? I have twelve chairs and two tables. Are your cakes sweet? Yes, they are. Your daughter is very tall. The houses are old, but the churches are new. How many dogs has your brother? Has your cousin John many books? He has as many as you. Your daughters are very good and pretty. The glass is not very clean. Our children are very diligent. Your daughter Mary is a very sweet girl. How old is the boy?

bez podręcznika

He is three years old.¹⁾ A year has twelve months, a month has four weeks, and a week has seven days. How old is your niece? She is eleven years old, but my daughter is not yet nine years old. My uncle has a large garden and very fine flowers. How much costs the flower? It costs not much. We have as many children, as your parents.

2. Czy twoi bracia są bardzo pilni? Czy pański wuj nie ma²⁾ dzieci? Czy wasz dziadek zupełnie zdrow teraz? Dziadek jest zupełnie zdrow, ale babka jest jeszcze chora. Czy atrament jest dobry? Tak, (it is) jest bardzo dobry. Wiele lat ma twoja siostra?¹⁾ Ona ma jedenaście lat.¹⁾ A twoja kuzynka ile ma lat? (Ona) nie ma jeszcze ośmiu (lat). Wiele jest dni w roku, wiele tygodni i wiele miesięcy? Czy macie pomarańcze? Tak, Panie, mam dużo pomarańcz, jabłek i gruszek. Wiele kosztuje jedno jabłko? Jabłko kosztuje cztery grosze, ale gruszka tylko jeden grosz. Kościół jest bardzo mały, ale dom duży. Pański syn jest bardzo wysoki chłopiec. Ich dzieci są bardzo złe. Pani (You) ma bardzo ładną córkę. Ona nie jest bardzo ładna, lecz jest miła (sweet) i dobra dziewczyna. Twoja siostra ma wiele krzeseł. One mają piękne kwiaty. Nie mamy dużo jabłek. Mam tak wiele piór, jak i moja siostra.

Małe dialogi konwersacyjne

Good morning, Madam!
 Good morning, Sir!
 How are you, Miss Mary?
 I thank you, I am well, and
 how you, Mr. Brown?
 It is a fine day.
 O yes, it is.
 Sir³⁾ John Smith is unwell.
 Is he?
 Yes, Madam, he is.
 Good evening, gentlemen!¹⁾

Dzień dobry Pani!
 Dzień dobry Panu!
 Jak się Pani ma, panno Marjo?
 Dziękuję, jestem zdrowa (dobrze), a jak pan, panie Braun?
 Jest piękny dzień.
 O tak jest (jest ładny).
 Pan³⁾ Jan Smith jest słaby?),
 Czy tak? (Czy on jest słaby?)
 Tak Pani, on jest (słaby).
 Dobry wieczór panowie!

¹⁾ „Ile ma lat?” tłumaczy się po angielsku dosłownie: „Jak stary jest?” „Ma 7 lat”: „Jest 7 lat stary”.

²⁾ = „ma żadnych”.

³⁾ Tutaj tytuł szlachecki!

Is Miss Mary pretty?
O, she is a very sweet girl.

Her mother is very pretty also.

Good morning, ladies!
Where is Miss Wilson?
She is there.
I thank you very much.

Well, good day!

Do widzenia
So long!

Czy panna Marja jest ładna?
Ona jest bardzo miła dziewczyna.

Jej matka jest także bardzo ładna.

Dzień dobry Paniom!
Gdzie jest panna Wilson?
Ona jest tam.

Ja ci (wam, tobie, panu, paniom i t. p.) dziękuję bardzo.

Więc do widzenia! (good day — dobry dzień — mówi się w angielskim tylko odchodząc).

Do widzenia!

Lekcja IV.

Deklinacja zaimków osobowych

Zaimki osobowe przy deklinacji zmieniają się tylko w 4-tym przypadku i tak:

1 p r z y p a d e k

I	ja	we	my
he	on	you	wy, ty
she	ona	they	oni
it	ono		

4 p r z y p a d e k

me <i>mł</i>	mnie	us <i>us</i>	nas
him	jego	you	was, ciebie
her <i>hō(r)</i>	jej (<i>jej</i>)	them <i>dhem</i>	ich
it	jego		

Inne przypadki wyraża się przez dodanie przyimków do formy czwartego przypadku:

to you	tobie, wam	for us	dla nas
<u>with me</u>	<u>ze mną</u>	<u>for me</u>	<u>dla mnie</u>
<u>to her</u>	jej, <u>do niej</u>	for it	za to, za
for him	dla niego		niego i t. d.

Zaimki wskazujące

this	<i>dhis</i>	ten, ta, to
these	<i>dhiz</i>	ci, te
that	<i>dhāt</i>	tamten, -a, -o
those	<i>dhous</i>	tamci, tamte

Zaimki dzierżawcze

Zaimki dzierżawcze wymienione w lekcji drugiej używa się tylko z rzeczownikiem.

Bez rzeczownika używa się następujących form:

mine	<i>main</i>	mój, -a, -e
yours	<i>jū(r)z</i>	twój, -a, -e
his	<i>hiz</i>	jego
hers	<i>hō(r)z</i>	jej
its	<i>its</i>	jego (rodzaj nijaki)
ours	<i>au(r)z</i>	nasz
yours	<i>jū(r)z</i>	wasz
theirs	<i>dhā(r)z</i>	ich

My house — Mój dom; lecz:

The house is mine — Dom jest mój.

Your garden is as large as ours — Pański ogród jest tak wielki jak nasz.

one

I have an old hat and
a new one.

Mam stary kapelusz
i nowy (kapelusz).

These are good pens,
those are bad ones.

Te są dobre pióra, tamte
są złe (pióra).

Celem uniknięcia powtarzania rzeczownika stawia się zwykle po przymiotnikach, określających rodzaj, zatunek lub jakość, zaimek nieokreślony — one (ŭpn) w liczbie pojedynczej i ones (ŭpnz) w liczbie mnogiej.

that

„That” używa się nietylko jako zaimka (tamten), lecz także jako spójnika w znaczeniu polskiego „że”, n. p.: I know (nou) that he is a diligent boy. Wiem, że

on jest pilnym chłopcem. W angielskim języku jednak spójnik ten bardzo często się opuszcza, n. p.: I know he is in the garden. Wiem, że on jest w ogrodzie.

Words

the city <i>sitə</i>	miasto (śródmieście w Londynie centrum miasta, stara jego część)	the window <i>ʊn- dou</i>	okno
the village <i>'vilədz</i>	wieś	the door <i>dɔ(r)</i>	drzwi
the street <i>stri:t</i>	ulica	the floor <i>flɔ(r)</i>	podłoga
the road <i>roud</i>	droga (trakt, gościniec)	the ceiling <i>sti:lɪŋ</i>	sufit
the way <i>ʌei</i>	droga (storna, sposób, środek)	the fork <i>fɔ(r)k</i>	widelec
the room <i>rūm</i>	pokój	the spoon <i>spūn</i>	łyżka
the kitchen <i>kiczn</i>	kuchnia	where <i>hɜ:(r)</i>	gdzie
the parlour <i>pa(r)- lə(r)</i>	salon	here <i>hɪ(r)</i>	tutaj, tu
		there <i>ðɛ:(r)</i>	tam
		now <i>nau</i>	teraz
		in <i>in</i>	w
		for <i>fɔ(r)</i>	dla, za
		William <i>'u:ljəm</i>	Wilhelm
		Jacob <i>'dʒəkəb</i>	Jakób
		Louisa <i>lu'izə</i>	Luiza
		Paris <i>'pɑ:rəs</i>	Paryż
		London <i>lɒndn</i>	Londyn

Exercises

1. This room is large, but that one is small. These books are old, those are quite new. This is a large house, that is a small one. These are large windows, those are small ones. This pen is old, but that one is new. Are your pencils good? Yes, they are. Where are you, Jacob? Here I am. Where is William? There he is. Where is your copybook? Here it is. Where are your books? They are there. These are the old books, where are the new ones? Your father is not so old as ours. This boy is my son, that girl is my daughter. These boys are my nephews, where are yours? Their sister is not so rich, as ours. Your daughter and mine are now in Paris. Where is John? He is in the cellar. And Mary? Mary is in town. Are these apples good? No, they are not. This is for you, and that for your sister. Are these your knives and forks? No, Madam, only this

spoon is mine, those forks and knives are yours. This house has eleven rooms, two kitchens and one cellar.

2. Ten dom jest mały, lecz tamten jest duży. Te stoły są nowe, lecz tamte krzesła już bardzo stare (are very old now). Te pokoje są wielkie, a te małe (pokoje). Ta kuchnia jest duża, lecz tamta jest bardzo mała. Czy ten stół jest nowy? Tak, zupełnie nowy. (Tak, on jest zupełnie nowy). Gdzie jest Karol? Oto on. (Tu on jest). Gdzie wasi bracia? Tam (oni). Gdzie jest jego siostrzenica? W swoim pokoju (ona jest w swoim pokoju). Tu są wasze książki, a tam wasze pióra. Czy siostra jest w ogrodzie? Nie, ona w kuchni. Wilhelm nie jest tak pilny, jak Jan. Jego siostra jest tak wysoka jak i moja. To jest moje pióro, a to twoje. To jest dobre pióro, a to złe. Moi bracia są teraz w Londynie. Te ulice nie są bardzo wielkie. Wasze miasto nie jest tak wielkie jak nasza wieś. Jak się ma (jest) pańska babka? Dziękuję pani, ma się dobrze (ona jest dobrze). Pański wuj nie jest tak bogaty, jak mój. Twoje siostry nie są tak piękne jak jego. Ja mam nową książkę, lecz ty masz starą. Te książki są dla twego brata, a tamte dla mojego. To jest dla mnie, a tamto dla ciebie. Te okna są bardzo małe. Ta podłoga nie jest bardzo czysta.

Lekcja V.

Czasownik

Tryb bezokolicznikowy

to like tu laik lubieć

Każdy czasownik w trybie bezokolicznym ma przystawkę **to** i po tej przystawce poznaje się tylko tryb bezokolicznikowy.

Czas teraźniejszy

I like	lubieć	we like	lubimy
you like	lubisz	you like	lubicie
he (she, it)	on (ona,	they like	lubią
likes	ono) lubi		

Odmiana czasu teraźniejszego odbywa się zapomocą odmiany zaimka osobowego, a koniugowany czasownik zmienia końcówkę tylko w trzeciej osobie liczby pojedynczej, dodając s.

Wymowę tego s zob. na str. 20 i 21.

Wszystkie inne osoby brzmią jednakowo, a tak samo bezokolicznik.

Przykłady:

to love	<i>tu lw</i>	kochać	he loves	<i>hī lwz</i>	kocha
to sleep	<i>tu slīp</i>	spać	he sleeps	<i>hī slīps</i>	śpi
to make	<i>tu meik</i>	robić	he makes	<i>hī meiks</i>	robi
to sing	<i>tu sīŋ</i>	śpiewać	he sings	<i>hī sīŋz</i>	śpiewa

Wyjątki:

a) Czasowniki, kończące się w trybie bezokolicznym na głoski syczące s, sz, z, ź, otrzymują w trzeciej osobie końcówkę es, którą wymawia się ez¹⁾, n. p.:

to teach	<i>tu tīcz</i>	uczyć	he teaches	<i>hī tīczsz</i>	uczy
to praise	<i>tu preiz</i>	chwalić	he preises	<i>hī preisz</i>	chwali
to dance	<i>tu dn̄s</i>	tańczyć	he dances	<i>hī dn̄sz</i>	tańczy
to caress	<i>tu kə'res</i>	pieścić	he caresses	<i>hī</i>	pieści
to wish	<i>tu ūisz</i>	życzyć		<i>kə'resz</i>	
			he wishes	<i>hī ūiszsz</i>	życzy

b) Czasowniki, kończące się na y, przed którym stoi półgłoska, zmieniają końcówkę y na ie, n. p.:

to cry	<i>tu krai</i>	plakać	he cries	<i>hī kraiz</i>	placze
to try	<i>tu trai</i>	próbować	he tries	<i>hī traiz</i>	próbuje

Ale czasowniki, kończące się na y, przed którym stoi samogłoska, zatrzymują to y, n. p.:

to play	<i>tu plei</i>	grać	he plays	<i>hī pleiz</i>	gra
to obey	<i>tu ɔ'bei</i>	słuchać	he obeys	<i>hī ɔ'beiz</i>	słucha

c)

to do	<i>tū du</i>	czynić	he does	<i>hī dɔz</i>	czyni
to go	<i>tu gou</i>	iść	he goes	<i>hī gouz</i>	idzie

¹⁾ Podobnie jak w liczbie mnogiej rzeczowników, zob. str. 32

Forma pytająca i przecząca

Formę pytającą wyraża się w angielskim za pośrednictwem słowa posiłkowego **to do**.

do (<i>dū</i>) I like ?	czy lubię ?
do you like ?	czy lubisz ?
does (<i>doz</i>) he (she, it) like ?	czy lubi ?
do we like ?	czy lubimy ?
do you like ?	czy lubicie ?
do they like ?	czy lubią ?

W tej formie zatem tylko słowo posiłkowe się odmienia, „like” zaś jest bezokolicznikiem.

Podobnie tworzy się formę przeczącą:

I do not (<i>don't</i>) ¹ like	nie lubię
you do not like	nie lubisz
he (she, it) does not (<i>doesn't</i>) ² like	nie lubi
we do not like	nie lubimy
you do not like	nie lubicie
they do not like	nie lubią

Forma przecząco-pytająca:

lub <u>Do I not like?</u>	} <u>czy nie lubię?</u>
lub <u>don't I like?</u>	
lub <u>does he not like?</u>	} <u>czy nie lubi?</u>
lub <u>doesn't he like?</u>	

i t. p.

Uwaga. Polecam odmienianie wszystkich podanych czasowników głośno, tak w formie twierdzącej jak pytającej i przeczącej.

Words

to want <i>want</i>	chcieć	to think <i>think</i>	myśleć
to speak <i>spik</i>	mówić	to know <i>nou</i>	znać, wiedzieć
to read <i>rid</i>	czytać	to praise <i>preiz</i>	chwalić
to write <i>rait</i>	pisać	the lesson <i>lesn</i>	lekcja
to learn <i>lɔ(r)n</i>	uczyć się	the exercise	ćwiczenie
to thank <i>thänk</i>	dziękować	'egza(r)saiz	

¹) Wymowa *dū not* lub skrócone: *dount*.

²) Wymowa: *dvs not, doznt*,

the pupil <i>pjūpəl</i>	uczeń <i>ny:n</i>	French <i>frɛnɛz</i>	francuski,
the teacher <i>ticzə(r)</i>	nauczyciel	Polish <i>pouliʒ</i>	po francusku
the governess	nauczycielka	English <i>ingliʒ</i>	polski, po
'gɔwə(r)nes	nauczycielka, guwernantka	German <i>dzɔ(r)mən</i>	polsku
the letter <i>letə(r)</i>	list	Italian <i>i'təlʒən</i>	angielski, po
the shoe <i>ʃu</i>	trzewik, obuwie	the language	angielsku
the boot <i>būt</i>	but	'lɛŋgʷədʒ	niemiecki, po
the shoemaker	szewc	with <i>aɪd</i>	niemiecku
'szūmeikə(r)			włoski, po
the joiner <i>dzoinə(r)</i>	stolarz		włosku
			język (mowa)
			z

Exercises

1. We obey our father. She obeys her aunt. They have a fine house and garden. My brother likes to speak French. The shoemakers make boots for these boys. The joiner makes chairs and tables. Their sister sings very well. She likes to sing very much.¹⁾ Are these shoes for you? No, they are for my cousin. Do you speak French? No, I do not speak French, but I speak German well. She learns Italian. Does his brother sleep? What do you say? What does he write? He writes a letter. What does your brother do? He teaches Polish. Does your teacher speak English? Our governess speaks, writes and reads English, German and French. Mis Mary dances very well, is she not a sweet girl? O yes, Sir, she is a very sweet and handsome girl. Do you love him? No, I do not love him, but I like him very much. I know, he loves you. I do not know. Does she speak Polish? Yes, she does.²⁾ Do you know them? I do not think.

2. On lubi czytać książki. Ona czyta tylko angielskie książki. Ja czytam także i francuskie, lecz moja siostra czyta i pisze po włosku, po niemiecku i po angielsku.

¹⁾ Przysłówek (adverb) „bardzo” w połączeniu z czasownikiem tłumaczy się po angielsku przez *much*, albo *very much*.

²⁾ Yes, she does — Tak, ona mówi, czyli właściwie: ona czyni. W odpowiedzi zwrotnej nie potrzeba powtarzać: ona mówi, she speaks Polish, lecz używa się tylko słowa posiłkowego. To zupełnie wystarcza n. p.: Does she speak English? No, she does not. (Ona nie mówi po angielsku!) Do you go? Czy idziesz? No, I do not — nie idę, albo: I do — ja idę. Do you like me? czy ty mnie lubisz? Yes, I do. Tak, ja cię lubię i t. d.

sku. Czy pani lubi angielski język? Próbuję się go (it) uczyć. Rodzice pieszczą swe dzieci. Czy nauczycielka ich chwali? Oni robią swoje zadania. Mój brat próbuje czytać po niemiecku. Lubię bardzo wasz przyjemny (sweet) dom i ogród. Oni kochają tego małego chłopca i tę dziewczynkę. Mój brat i siostra chcą bawić się w ogrodzie. Co robi stolarz? (What does the joiner do?) On robi (mak...) ¹⁾ stoły, a szewc robi obuwie (liczba mnoga). Guwernantka bardzo chwali moją córkę. Gdzie jest Jan? On uczy się swej lekcji (swoją lekcję). Czy dziecko kocha swą matkę? Tak, ono kocha ojca i matkę. Czy pan mówi po angielsku? Nie, ja nie mówię po angielsku, lecz uczę się tego języka pilnie (diligently). Czy pani mię kocha? Ja panią lubię bardzo, lecz nie kocham. Czy ona mówi po francusku? Tak, ona mówi. (Yes, she does). Dlaczego pan nie tańczy, Panie? Dziękuję Pani, lecz nie lubię tańczyć.

Dialogue ²⁾

(Pytania)

Do you speak English?
Is he your brother?
Is this your house?
Do you like your teacher?

Do you know where my brothers are?
Do you love your sister?

Does your daughter sing?
Where is she now?
Do you want to play now?

(Odpowiedzi)

Yes, I do. No, I do not
Yes, and she is my sister
It is his, not ours
I do not like my teacher, he is too strict (zbyt srogi)
They are in the school.

O yes, I love her very much, but she does not love me
No, she does not
I do not know
All right. With pleasure. (Do brze, z przyjemnością).

Reading-Matter ³⁾

The English Dwelling House. We have a house near Hyde Park in London. Our house is not very large, but it is our own. The English⁴⁾ do not like to live in

¹⁾ „To make“ robić, czynić, używa się do wyrażenia akcji fizycznej, „to do“ zaś przeważnie do wyrażenia pojęcia w ogólnym sensie abstrakcyjnym.

²⁾ Wymowa: 'daiələg, dialog.

³⁾ Ustęp do czytania [rdiŋ mātə(r)].

⁴⁾ Anglicy.

large houses together with many other families. They prefer a small house in which¹⁾ they can live alone. „An Englishman's²⁾ house is his castle“ — that is an old English proverb.

dwelling house	dom miesz-	together tu'ge-	razem
'düelin haus	kalny	dhə(r)	
near nir	blisko	other vdhə(r)	inny
Hyde Park haid	wielki park	families 'fāmələz	rodziny (l.
pā(r)k	londyński		mnoga)
own oun	własny	to prefer prə'fō(r)	woleć
to like laik	lubić	alone ə'loun	sam
to live liw	żyć, mieszkać	castle kəsl	zamek
		proverb 'prəwə(r)b	przysłowie

Lekcja VI.

Zaimki nieokreślone

some, any, no, none, not any.

1. **some** sam sɒm } trochę, używa się przedewszystkiem
any 'enə } przy rzeczownikach materialnych
 dla oznaczenia nieokreślonej ilości, a często nie tłumaczy się wcale po polsku, n. p:

I have some sugar Mam (trochę) cukru. 1) to pewnie

Some używa się w zdaniach twierdzących, any w pytających, n. p.: Have you any wine? Mam wino: Yes, I have some wine. 2)

2. **no** nou } używa się w zdaniach prze-
not any not 'enə } czających, jak następuje:

I have no wine } Nie mam wina
I have not any wine } „ „ „ (nic, ani trochę)
Have you no wine? Czy nie macie wina?

— Have you not any wine? Czy nie macie (ani trochę, nic) wina?

— I have not any. Nie mam (nic, ani trochę).

Podobnie używa się **something** (samthin) i **anything** ('enəthin) = coś: pierwsze w zdaniach twierdzących, drugie w pytaniach.

Nothing (nəthin) = nic.

1) W którym.

2) Anglika.

1) w zdaniach twierdzących i pytających - any
 2) w zdaniach twierdzących some

3. none *non* używa się bez rzeczownika, a nawet zastępuje miejsce jego („no” zaś koniecznie wymaga go po sobie), n. p.:

I have no wine. Nie mam wina, lub

I have none. Nie mam.

Uwaga. W angielskim języku przysłówki „not” opuszcza się, jeśli w zdaniu stoi już inny jakiś przeczący wyraz, jak none, nothing, lub t. p., n. p.:

I have nothing. Nie mam nic.

Przyimek „of”

Rzeczowniki, oznaczające miarę i wagę, wymagają w zdaniu po sobie przyimka *of*, n. p.: A glass of milk, szklanka mleka; a cup of tea, filiżanka herbaty; a bottle of wine, butelka wina; two pounds of bread, dwa funty chleba. Odpowiada to drugiemu przypadkowi w języku polskim.

Words

Water <i>ūstā(r)</i>	woda	to intend <i>in'tend</i>	mieć zamiar
wine <i>ūain</i>	wino	to hear <i>hī(r)</i>	słyszeć
beer <i>bīr</i>	piwo	to say <i>sei</i>	mówić, po-
coffee <i>'kafī</i>	kawa		wiadac
tea <i>tī</i>	herbata	to see <i>sī</i>	widzieć
chocolate <i>'czakaleit</i>	czekolada	to blame <i>bleim</i>	winić, ganić
milk <i>milk</i>	mleko	to punish <i>pnisz</i>	karać
cream <i>krīm</i>	śmietanka	to eat <i>īt</i>	jeść
sugar <i>szuge(r)</i>	cukier	to drink <i>drink</i>	pić
bread <i>bred</i>	chleb	to give <i>giw</i>	dać, dawać
butter <i>butā(r)</i>	masło	give me <i>giw mī</i>	daj mi, dajcie
mustard <i>mustād</i>	musztarda		mnie
money <i>munā</i>	pieniądz	if you please <i>if jū</i>	jeśli można
cheese <i>czīz</i>	ser	<i>plis</i>	prosić, jeśli
meat <i>mīt</i>	mięso		łaska
salt <i>sōlt</i>	sól	ill <i>il</i>	chory,
pepper <i>pepā(r)</i>	pieprz	few <i>fjū</i>	kilka
a cup <i>kup</i>	filiżanka	why <i>ūai</i>	dlatego
a bottle <i>botl</i>	butelka	always <i>'olūes</i>	zawsze
a bit <i>bit</i>	kawałek.	never <i>newā(r)</i>	nigdy
	odrobinka	seldom <i>seldam</i>	rzadko
fresh <i>fresz</i>	świeży	often <i>ofn</i>	często
sour <i>sau(r)</i>	kwaśny	furnished <i>fō(r)-</i>	umeblowany
to sell <i>sel</i>	sprzedac,	<i>niszt</i>	
	sprzedawac	pound <i>paund</i>	funt
to buy <i>bai</i>	kupić, kupo-	almost <i>'olmāst</i>	prawie
	wać		

Exercises

1. How many rooms do you want to have? I want three furnished rooms and a kitchen. Why do you not learn English? Our teacher seldom punishes his pupils. I do not know what you want. Does your brother want to buy that house? I think he does. What do you see there? Do you often see your cousin William? Does Charles always know his lesson? The grandfather is never unwell, but the grandmother is always ill. Do you like that horse? Do you hear what he says? Yes, I do. Have you any money? I have not any. John, give me a cup of tea, and some bread and butter.¹⁾ I drink water, but my sister drinks beer. Give me some milk, if you please. Here is some milk and there is some cream. Have you any sugar? Yes, I have some sugar, but I have no coffee. What does Luiza eat? She eats some bread and butter. The meat is not quite fresh, but the cheese is very good. Do you like coffee, or chocolate? Have you no cream? We have no cream, but we have some very good milk. Have you much tea and sugar? I have six pounds of tea and twelve pounds of sugar. Have they any good wine? No, Sir, they have none. Has she any ink and paper? She has some ink, but she has no paper. Give me a bit of salt. Where is the pepper? Have you any good mustard? No, we have not any. Give me a glass of wine and some cakes. Does your uncle never drink any beer? No, he does not. He never knows, what he has to do.

2. Znasz mego dziadka? Nie. Gdzie mieszka pańska ciotka? Ona mieszka w tej ulicy. Moja siostra nie śpiewa tak pięknie, jak wasza. Ja potrzebuję (chcę) dwa umeblowane pokoje. Czy pan słyszy, co ona mówi? Mówi, że pan (jesteś) bardzo leniwy człowiek. Czy on nigdy nie karze tych chłopców? Czy oni zawsze mówią po angielsku? Mój brat rzadko bywa (jest) w Londynie. Ta dziewczynka jest zawsze chora. Czy masz dobre wino? (have you any). Nie mam dobrego wina, lecz

¹⁾ Chleb z masłem tłumaczy się po angielsku: chleb i masło — bread and butter.

mam dobre piwo. Dajcie mi, jeśli łaska, (trochę) chleba z masłem. Czy to świeże masło? Tak, zupełnie świeże (ono jest zupełnie świeże). Co pan pije, panie Smith? Piję kawę, panie, a on pije herbatę. Wasze mleko jest już kwaśne. Dajcie mi trzy funty cukru i dwa funty kawy. Czy on ma pieniądze? Nie wiem.

Dialogue

(Pytania)

(Odpowiedzi)

What do you like better ¹⁾ wine or beer?	I prefer [<i>prə'fɔ(r)</i>] wine, it is more wholesome ²⁾ (<i>həulsəm</i>).
Do you often drink beer?	Almost every ³⁾ day
What do you drink?	I drink water
	Do not drink this water, it is not fresh
Do you obey your parents?	I always obey my parents and teachers
Give me a little salt, if you please	Here it is (oto jest)
Do you see him?	No, I do not
What does he say?	He says nothing
Have you anything for me?	Yes, I have a good book for you
I thank you very much.	Do not mention ⁴⁾ (<i>dəunt men-szən</i>).

Lekcja VII.

Some, any itp.

(Ciąg dalszy)

W liczbie mnogiej używa się tych słów zupełnie tak jak w liczbie pojedynczej, i tłumaczy się czasem przez „kilka“, a czasem wcale nie, n. p.:

Give me some books	Daj mi kilka książek
Have you any oranges?	Czy macie pomarańcze? (kilka pomarańcz)
I have no oranges, but I have some fine apples	Nie mam pomarańcz, lecz mam piękne jabłka
I have some pens, but he has not any	Mam kilka piór, lecz on nie ma (wcale — ani jednego)
Have you any English books?	Czy macie (jakie) angielskie książki?
I have not any	Nie mam (ani jednej)
I have none.	Nie mam (żadnej).

¹⁾ lepiej, więcej. ²⁾ zdrowe. ³⁾ każdy. ⁴⁾ nie wzmiankuj, nie warij; odpowiada polskiemu „proszę bardzo“ lub „niema za co“.

Uwaga. Zaimek „any“ używa się także często w zdaniach pytających i przeczących w znaczeniu „jakieś“, n. p.:

Have you any knife?

Czy macie nóż? (t. j. jakiś, jakikolwiek nóż).

There is, there are,

używa się zamiast „jest“, „są“, w znaczeniu „znajduje się, istnieje“ (francuskie „il y a“), n. p.:

Czy jest kuchnia w waszym domu? Is there a kitchen in your house. Jest kuchnia i piwnica. There are a kitchen and a cellar. Jest ładny dzień dzisiaj. There is a nice day to day. W mieście jest (bywa) dużo ulic. There are many streets in town. Wiele okien w waszym pokoju? How many windows are there in your room?

Words

A watch <i>hocz</i>	zegarek	stone ²⁾ <i>stoun</i>	kamień, z kamienia, kamienny
a chain <i>czein</i>	dewizka, łańcuch		
a ring <i>riŋ</i>	pierścionek, koło	gold <i>gould</i>	złoto, złoty
a box <i>boks</i>	pudełko, łoża	silver <i>silwə(r)</i>	srebro, srebrny
a handkerchief	chustka do nosa	linen <i>'linen</i>	plótno, płócienny
<i>'hđŋkəczif</i>		iron <i>airən</i>	żelazo, żelazny
a shirt <i>szə(r)t</i>	koszula	steel <i>stil</i>	stal, stalowy
a stocking <i>stəkinŋ</i>	pończocha	silk <i>silk</i>	jedwab, jedwabny
a glove <i>glaw</i>	rękawiczka	cotton <i>kətn</i>	bawełna, bawełniany
a ribbon <i>ribn</i>	wstążka	wool <i>ūul</i>	wełna
a dress <i>dres</i>	ubranie, suknia damska	woollen <i>ūulen</i>	wełniany
a dozen ¹⁾ <i>dazn</i>	tuzin	wood <i>ūd</i>	drzewo
a pair ¹⁾ <i>pār</i>	para	wooden <i>ūudn</i>	drewniany
a yard <i>jā(r)d</i>	łokieć (0,914 m)	dear <i>dī(r)</i>	drogi
a building <i>bildiŋ</i>	budynek	cheap <i>czip</i>	tani
a school <i>skūl</i>	szkoła		

¹⁾ Dozen tuzin, pair para, po liczebnikach nie zmieniają się w liczbie mnogiej, n. p.: two dozen of shirts — dwa tuziny koszul; six pair of gloves — sześć par rękawiczek.

²⁾ Większość rzeczowników materialnych używa się także jako przymiotniki: gold — złoto, a gold ring — złoty pierścionek; silk — jedwab, a silk dress — jedwabna suknia i t. p.

precious <i>preszas</i>	drogocenny	I am cold <i>aim kould</i>	zimno mi
strong <i>stron</i>	mocny, silny	I am hungry <i>aim</i>	jestem
heavy <i>hewa</i>	ciężki	<i>hungra</i>	głodny
cold <i>kould</i>	chłodny,	I am thirsty <i>aim</i>	mam pra-
	zimny	<i>thō(r)sta</i>	gnienie(je-
warm <i>ūō(r)m</i>	ciepły		stem pra-
to fit <i>fit</i>	pasować, do-	I am right <i>aim rait</i>	mam rację
	brze leżeć,		(jestem
	być do		prawy,
	twarzy		sprawie-
I am tired <i>aim¹⁾</i>	jestem zmę-		dliwy)
<i>tai(r)d</i>	czony	I am wrong <i>aim</i>	nie mam racji
I am sleepy <i>aim</i>	jestem	<i>ron</i>	(jestem
<i>slipa</i>	śpiący		niespra-
I am glad <i>aim glād</i>	jestem rad		wiedliwy)
I am sorry <i>aim sorə</i>	żal mi, przy-		
	kro mi		

Exercises

1. Have you any apples? Yes, we have some. Have you any silk ribbons? No, I have not any. I have a dozen of shirts, he has six pair of gloves and my sister has ten yards of silk ribbon. Has your nephew any English books? No, he has none. Have you not any penknife? Yes, I have. Silver is not so heavy as gold. I have a gold watch, but my brother has a silver one. Give me two pounds of sugar, one pound of tea and three pounds of coffee. These are woolen stockings, those are cotton ones. Does your uncle intend to buy those wooden houses? I do not know. Those silk handkerchiefs are very dear. These cotton gloves are very cheap. These iron boxes are very strong. I am very tired and sleepy. Are you thirsty, Charles? No, I am not, but Mary is hungry. Are you cold²⁾, dear?³⁾ No,

¹⁾ W języku potoczny zlewają się niektóre słowa w wymowie, n. p. I am zamiast *ai am* brzmi *aim*.

²⁾ Dosłownie: czy jesteś zimny — po polsku: czy jest ci zimno.

³⁾ Słowo „dear” — drogi używane jest bardzo często w języku angielskim i zastępuje imię. N. p.: matka pyta się córeczki Mani: „Czy ci zimno, droga (Maniusiu)?” Are you cold, dear? Z takim pytaniem może zwracać się mąż do żony, żona do męża, brat do siostry i wogóle każdy do osób sobie drogich. Słowo „dear” jednak, zwrócone do osoby obcej w rozmowie zamiast Miss Mrs. lub Mr., oznacza pewne poufale lekceważenie. Używane jest do służby, w konwiaktach, do dzieci i t. p.

mother, I am warm. I am sorry to hear (that) your sisters are unwell. I am always very glad to see you. Am I right, Madam? No, Sir, you are wrong, but your cousin John is right. Mr. Smith, my daughter is very thirsty, bring her a glass of water, please. There are some very fine stone buildings in this street. Are there any fine and old churches in your town? How many boys and girls are there in the garden? There are eight boys and seven girls in the garden. This silk dress fits you very well.

2. Czy pani ma srebrne łyżki? Czy macie krzesło? Mamy drewniane krzesło i żelazny stół. Mój brat ma złoty zegarek i dwie srebrne dewizki. Ten złoty pierścionek jest dla pańskiej siostry. Czy ma pan francuskie książki? Nie mam. Proszę, daj mi (pan) tuzin płóciennych koszul, cztery pary wełnianych pończoch i pięć łokci jedwabnej wstążki. Te drewniane domy nie są tak wielkie, jak tamte. Ten srebrny zegarek nie jest tak piękny jak mój. Srebro nie jest tak drogie jak złoto. Ten dom z kamienia jest bardzo ładnym budynkiem. Ten kapelusz nie jest ci (you) do twarzy. Czy jesteś głodny? Nie głodny, ale mam pragnienie, daj mi szklanekę wody. Czy nie jest pani zimno? Nie, jest mi ciepło (jestem ciepła). Czy jesteś niezdrowa, Marjo? Nie, mój drogi dziadku, jestem zdrowa, dziękuję ci. Bardzo rad jestem to słyszeć, przykro mi tylko (I am sorry only), że Karol jest słaby. Te bawełniane pończochy są bardzo tanie. Ma pani rację, rzeczywiście (indeed). Wiele krzesel jest w kuchni? (how many chairs are there in the kitchen)? Są dwa krzesła w kuchni. (There are two chairs in the kitchen). Wiele butelek jest jeszcze w piwnicy? W naszym ogrodzie są piękne kwiaty. Czy jest jakiś murowany (z kamienia) budynek w waszej wiosce? Tak, jest kościół i szkoła.

Reading-Matter

Dressing. Early in the morning, I get up and dress. First I hastily put on my shirt, my drawers and my stockings, for I am cold. Some gentlemen wear long drawers and socks instead of stockings. My sister

wears a chemise instead of a shirt, and silk stockings. All this¹⁾ is called underwear.

My dress consists of boots, trousers, a waistcoat and a coat. The trousers are fastened by suspenders, and the stockings by garters. A white collar and a fine scarf finish my dress. Girls do not wear trousers or coats, they wear dresses, or skirts and blouses.

The coat has four buttons and three pockets. It has sleeves, but the waistcoat has none. Do you not take your overcoat? It is very cold!

to dress <i>dres</i>	ubrać się	the waistcoat	kamizelka
dressing <i>dresig</i>	ubranie	<i>űaskət</i>	
	(czynność)	the coat <i>kout</i>	surdut
early <i>ō(r)lō</i>	wcześnie	fastened (by) <i>fā-</i>	podtrzymy-
to get up <i>get up</i>	wstawać	<i>sənd (bai)</i>	wany
first <i>fō(r)st</i>	pierwszy,		(przez)
	najpierw	the suspenders	szelki
to put on <i>put on</i>	ubierać (coś)	<i>sə'spendəz</i>	
the drawers (l.	majtki	the garter <i>gā(r)-</i>	podwiązka
mnoga) <i>drō(r)z</i>		<i>tə(r)</i>	
the sock <i>sok</i>	skarpetka	white <i>hűait</i>	biały
instead of <i>in'sted</i>	zamiast	the collar <i>kolo(r)</i>	kołnierzyk
<i>ow</i>		scarf <i>skā(r)f</i>	krawatka
to wear <i>űā(r)</i>	nosić (ubranie)	to finish <i>'finisz</i>	skończyć,
			uzupełnić
the chemise <i>szmiz</i>	koszula	the skirt <i>skō(r)t</i>	spodniczka
	damska	the blouse <i>blūs</i>	bluzka
called <i>kold</i>	nazwany	the button <i>bətn</i>	guzik
the underwear	bielizna	the pocket <i>pokət</i>	kieszzeń
<i>'əndəwā(r)</i>		the sleeve <i>sliv</i>	rękaw
to consist (of) <i>kən-</i>	składać się	the overcoat <i>'ou-</i>	palto
<i>'zist</i>	(ze)	<i>wəkout</i>	
the trousers (l.	spodnie	to take <i>teik</i>	bra
mnoga) <i>trauzəz</i>			

Lekcja VIII.

O nieregularnej formacji liczby mnogiej

Dotąd widzieliśmy, że liczbę mnogą w języku angielskim formuje się przez dodanie litery *s*. Od reguły tej jednak stanowią wyjątki:

¹⁾ Wszystkie to.

- a) rzeczowniki kończące się na samogłoskę *y*, jeśli przed nią stoi spółgłoska, zmieniają w liczbie mnogiej końcówkę *y* na *ies*, n. p.: *cherry* (*czera*) wiśnia — *cherries* (*czerez*); *lady* — *ladies*. Lecz końcówka *y* utrzymuje się, jeśli przed nią stoi samogłoska, n. p.: *day* (*dei*) dzień — *days* (*deiz*) dnie;¹⁾
- b) rzeczowniki kończące się na *o*, przed którym stoi spółgłoska, otrzymują w liczbie mnogiej końcówkę *es*, n. p.: *negro* (*nigrou*) negr — *negroes* (*nigrouz*);
- c) rzeczowniki kończące się na *lf* zmieniają *f* na *ves*, n. p.: *calf* (*kāf*) cielę — *calves* (*kāvz*) cielęta, *wolf* (*ūulf*) wilk — *wolves* (*ūulwz*) wilki;
- d) następujące rzeczowniki kończące się na *f* i *fe* zmieniają też końcówkę w liczbie mnogiej na *ves*: *knife* nóż — *knives*, *leaf* (*līf*) liść — *leaves*, *wife* (*ūaif*) żona — *wives*, *thief* (*thīf*) złodziej — *thieves*;
- e) w następujących rzeczownikach liczba mnoga formuje się zupełnie nieregularnie:

dziecko	<i>child</i> <i>czaild</i>	children <i>czildren</i>
człowiek	<i>man</i> <i>mān</i>	men <i>men</i>
kobieta	<i>woman</i> <i>ūumən</i>	women <i>ūimən</i>
wół	<i>ox</i> <i>ɔks</i>	oxen <i>ɔksən</i>
gęś	<i>goose</i> <i>gūz</i>	geese <i>gīz</i>
mysz	<i>mouse</i> <i>maus</i>	mice <i>mais</i>
ząb	<i>tooth</i> <i>tūth</i>	teeth <i>tīth</i>
stopa	<i>foot</i> <i>fut</i>	feet <i>fit</i>
owca	<i>sheep</i> <i>shīp</i>	sheep <i>shēp</i>
penny (moneta angielska = 10 gr)	<i>penny</i> <i>penə</i>	pence <i>pens</i>

Uwaga. Nazwy narodowości i wogóle rzeczowniki składające się z **p r z y m i o t n i k ó w** i wyrazu „man” tworzą liczbę mnogą przez zamianę końcówki *man* na *men*, np.: a *Frenchman*, Francuz — two *Frenchmen*, dwóch Francuzów, an *Englishman* Anglik — four *Englishmen*, czterech Anglików. Lecz: *German*, Niemiec, *Roman*, Rzymianin i wszystkie inne rzeczowniki, które mają końcówki jednakowe z swoimi przyimiotnikami, formują swą liczbę mnogą prawidłowo, n. p.: a *Ger-*

¹⁾ Porównaj prawidłó o 3-ciej osobie czasowników, str. 40.

man Niemiec, two Germans, dwóch Niemców. Dla wyrażenia rodzaju żeńskiego używa się wyrazów lady albo woman, które stawia się po przymiotnikach oznaczających pewną narodowość, n. p.: an English woman — Angielka (angielska kobieta), an English lady — Angielka (angielska dama); w liczbie mnogiej: English women, English ladies; a German woman — German woman, a German lady — German ladies.

Imiona narodów, składające się z przymiotnika i rzeczownika *man*, jeśli są używane w ogólnym znaczeniu, odrzucają wyraz *man*, n. p.: The French are a brave nation. Francuzi są walecznym narodem.

Wyrazy Englishmen, Chinamen i t. p. oznaczają p o j e d y n c z e o s o b y tych narodowości, wyrażenia zaś: the English, the French oznaczają c a ł ą n a r o d o w o ś ć.

Words

a fox <i>fɔks</i>	lis	a Turk <i>tɔ(r)k</i>	Turek
a potato <i>pɔ'teitou</i>	ziemniak	a Roman <i>roumən</i>	Rzymianin
a berry <i>berə</i>	jagoda	a Russian <i>rɔszən</i>	Rosjanin
a gooseberry <i>gūzberə</i>	agrest	a Pole <i>poul</i>	Polak
a strawberry <i>'strɔbərə</i>	truskawka	a fly <i>flai</i>	mucha
a raspberry <i>'rāz-bərə</i>	malina	a shilling <i>sziliŋ</i>	szyling (moneta ang. 20-ta część funta szterl.)
a dish <i>disz</i>	danie, potrawa, naczynie	a slave <i>sleiw</i>	niewolnik
a country <i>kɔntrə</i>	kraj, strona	a family <i>'fāmələ</i>	rodzina
a nation <i>neiszn</i>	nacja	to kill <i>kil</i>	zabić
a foreigner <i>'forənə(r)</i>	cudzoziemiec	to form <i>fɔ(r)m</i>	formować
a Frenchman <i>frenčzmān</i>	Francuz	enterprising <i>entə(r)'praiziŋ</i>	tworzyć
an Englishman <i>'iŋgliszmān</i>	Anglik	red <i>red</i>	czewony
Scotch <i>skɔcz</i>	szkocki	yellow <i>'jelou</i>	żółty, żółtko
a Scotchman <i>skɔczmān</i>	Szkot	green <i>grin</i>	zielony
Irish <i>airisz</i>	irlandzki	black <i>blāk</i>	czarny
an Irishman <i>airiszmān</i>	Irlandczyk	blue <i>blū</i>	niebieski
Dutch <i>ducz</i>	holenderski	brave <i>breiw</i>	waleczny, dzielny, mężny
a Dutchman <i>duczmān</i>	Holender	powerful <i>pau(r)-ful</i>	potężny, mocny
German	niemiecki	sly <i>słai</i>	chytro
a German <i>dżɔ(r)mən</i>	Niemiec	charming <i>czā(r)-miŋ</i>	czarujący, uroczy
a German <i>dżɔ(r)mən</i>		France <i>frāns</i>	Francja
		England <i>'iŋglənd</i>	Anglia
		people <i>pīpl</i>	naród, ludzie

Exercises

1. There are twelve pence in one shilling. Why do you not play, my dear children? Do these gentlemen sing? Yes, Madam, they do¹⁾. Are there many cherries and gooseberries in your garden? No, but there are many strawberries. These ladies are not so handsome as you. Are there many thieves in Paris? Do you see this poor man? These young ladies are charming. Are there many foreigners in your town? There are three Englishmen, some Frenchmen and one Dutchman. The Dutch are an enterprising people. We have four dishes for our dinner. How many glasses and dishes do you want? I want one dish for the potatoes and four glasses for the wine. Your sister has small feet and white teeth. There are many mice in his room. Are geese cheap in this country? England and France are two very rich countries. These leaves are quite yellow, are there no green leaves in your garden? Is the ink red or blue? This paper is not so white, as that. These poor negroes are slaves. The Turks have many wives. The English, Scotch, and Irish form one powerful nation.

2. Czy lubisz dużo potraw na obiad? (for a dinner). Naczynia i szklanki są już czyste. Gdzie jesteście, moje drogie dzieci? Dlaczego nie bawicie się w pokoju? W ogrodzie jest dość ciepło, mamo. Czy (Are there) w ogrodzie dużo jeszcze wiśni? Wiśni już niewiele, lecz jest tam jeszcze dużo gruszek, jabłek i malin. W naszym ogrodzie jest piękny agrest (liczba mnoga). Janie, podaj mi kilka czystych noży i widelców. Czy znasz te szkockie damy? To nie są Szkotki, to są Francuzki. Czy dużo wilków i lisów jest w pańskim kraju? W naszej piwnicy jest dużo myszy. Francja jest pięknym

1) Zwracam uwagę na budowę zdań powyższych. Uczeń nie powinien zadowalać się tem, że rozumie, może przeczytać i przetłumaczyć te zdania, lecz powinien wnikać w ich budowę i układ, bo coś podobnego następnie powtarza się w ćwiczeniach z języka polskiego na angielski i uczeń ma trudności w dokładnym tłumaczeniu. Obwinia autora podręcznika, przeklina rzekomą trudność języka, jeśli mu tłumaczenie gładko nie idzie, tymczasem zaś winną jest tu jedna i ta sama wada wielu uczniów, że lekceważą i traktują pobieżnie ćwiczenia angielsko-polskie.

krajem. Te liście są zupełnie żółte. Anglicy i Francuzi są (to) dwa dzielne narody (nacje). Czy ten atrament czarny? Jest czerwony. Myślę, że ten pan jest cudzoziemcem. Francuz czy Anglik? Nie, panie, on jest Holendrem. W tym mieście jest kilku Francuzów i Anglików. W Londynie jest bardzo dużo Irlandczyków i Szkotów. Maliny są białe i czerwone. Dzieci lubią się bawić.

Reading-Matter

An English Dwelling House (continued)¹⁾. In front of the house, there is a little garden; an iron railing separates it from²⁾ the street. We pass through³⁾ the little garden to⁴⁾ reach the front-door. Father opens it with his latch-key. Visitors ring the bell. Do you notice the brass-knocker on the door? The postman knocks with it⁵⁾ three times⁶⁾ and then throws the letters into⁷⁾ the letter-box. The baker and butcher have a knock of their own⁸⁾. (To be continued⁹⁾).

in front of <i>in</i>	przed	to ring <i>riŋ</i>	dzwonić
<i>front əw</i>		the bell <i>bel</i>	dzwonek
little <i>litl</i>	mały	to notice <i>noutəs</i>	zauważyć
the railing <i>'reilɪŋ</i>	poręcz, krata	the knocker	młotek (do
to separate	oddzielić	<i>nɔkə(r)</i>	pukania
<i>'sepəreɪt</i>			w drzwi)
to pass <i>pəs</i>	przechodzić	to knock <i>nɔk</i>	pukać
to reach <i>ri:tʃ</i>	dosięgać	a knocker <i>nɔk</i>	pukanie
the front-door	brama	brass <i>brəs</i>	mosiądz
<i>'frɒnt-dɔ(r)</i>		the postman	listonosz
to open <i>əʊpən</i>	otwierać	<i>pəʊstmən</i>	
the latch-key	klucz od	to throw <i>θrəʊ</i>	rzucić
<i>'lætʃ-ki</i>	bramy	the baker <i>beɪkə(r)</i>	piekarz
the visitor <i>'vi-</i>	gość	the butcher	masarz
<i>zətə(r)</i>		<i>bʊtʃə(r)</i>	

Lekcja IX.

O deklinacji

W angielskim języku właściwie nie ma deklinacji; stosunek jednego przedmiotu do drugiego wyraża się prawie wyłącznie zapomocą przyimków, po których sam

¹⁾ ciąg dalszy. ²⁾ od. ³⁾ przez. ⁴⁾ żeby. ⁵⁾ nim. ⁶⁾ trzy razy. ⁷⁾ do. ⁸⁾ swój, własny sposób pukania. ⁹⁾ Dalszy ciąg nastąpi.

rzeczownik pozostaje niezmieniony. Polski drugi przypadek wyraża się zwykle przez przyimek „of“, trzeci często przez „to“, czwarty i piąty są równe pierwszemu, szósty i siódmy wyraża się zapomocą różnych przyimków¹⁾).

Przykłady

Liczba pojedyncza

Przyp. 1., 4.,	5. brat, brata, bracie!	the brother
„	2. brata	of the brother
„	3. bratu	to the brother
„	6. z bratem	with the brother
„	7. w bracie	in the brother

Liczba mnoga

Przyp. 1., 4.,	5. bracia, braci, bracia!	the brothers
„	2. braci	of the brothers
„	3. braciom	to the brothers
	i t. d.	

Liczba pojedyncza

Przyp. 1.	mój dobry chłopiec	my good boy
„	2. mojego dobrego chłopca	of my good boy
„	3. mojemu dobremu chłopcu	to my good boy
„	4. mojego dobrego chłopca	my good boy
„	5. mój dobry chłopce	my good boy
	i t. d.	

Liczba mnoga

Przyp. 1.	moi dobrzy chłopcy	my good boys
„	2. moich dobrych chłopców	of my good boys
„	3. moim dobrym chłopcom	to my good boys
„	4. moich dobrych chłopców	my good boys
	i t. d.	

Drugi przypadek „saski“. Jest to jedyna resztką deklinacji, używana tylko dla osób żyjących. Tworzy się go zapomocą końcówki 's (apostrof i litera s). Wymowa zupełnie jak liczba mnoga. W tej formie jednak dopełniacz kładzie się w zdaniu przed podmiotem, względnie między przedimkiem podmiotu i podmiotem, n. p.: The house of the father, dom ojca, używa się krócej: The father's house. Książki mojego małego brata: My little brother's books zamiast:

¹⁾ Tak samo jak w języku francuskim.

The books of my little brother; This boy's hat (the hat of this boy) kapelusz tego chłopca.

W liczbie mnogiej, w której rzeczownik przeważnie kończy się na s, drugi przypadek wyraża się tylko jednym znakiem apostrofu, n. p.: My sisters' garden (*mai sistə(r)z gā(r)dən*) (the garden of my sisters), ogród moich sióstr. W rzeczownikach zaś mających inną końcówkę w liczbie mnogiej, dodaje się s, n. p.: The men's patience, cierpliwość ludzka.

Words

The emperor <i>dhi</i> cesarz ' <i>empərə(r)</i>		the gardener ogrodnik ' <i>gā(r)dənə(r)</i>	
the king <i>dhe kiŋ</i> król		the palace <i>pāləs</i> pałac	
the queen <i>kūin</i> królowa		the cottage ' <i>kə-tədź¹⁾</i> chata, domek	
the prince <i>prins</i> książkę		the carriage ' <i>kā-rədź¹⁾</i> karetą	
the princess ' <i>prinsəs</i> księżna		the adventure <i>ād-</i> przygoda ' <i>wanczə(r)¹⁾</i>	
the soldier <i>soul-dźə(r)</i> żołnierz		the earth <i>ə(r)th</i> ziemia	
the clergyman ksiądz		to hope <i>houp</i> mieć nadzieję, spodziewać się	
the piano ' <i>pianou</i> fortepian		time <i>taim</i> czas	
the shop <i>szəp</i> sklep, fabryka		great <i>greit</i> wielki	
the store <i>stə(r)</i> sklep, skład		from <i>frəm</i> od, z	
the cloak <i>klouk</i> płaszcz		Peter <i>pitə(r)</i> Piotr	
the sun <i>sən</i> słońce		James <i>dzeims</i> } Jakób	
the moon <i>mūn</i> księżyc		Jacob <i>dzəkəb</i> }	
the physician <i>fi-ziszn¹⁾</i> lekarz, doktor		Austria ' <i>əstria</i> Austria	
the surgeon <i>sə(r)dźən¹⁾</i> chirurg		Prussia ' <i>pruszə</i> Prusy	
the dancingmaster <i>dānsiŋ māstə(r)</i> tancmistrz		an Italian ' <i>itəljan</i> Włoch	
the peasant <i>pesənt</i> wieśniak, chłop		comfortable ' <i>kəm-fətəbl¹⁾</i> wygodny	
the friend <i>frend</i> przyjaciel		uncomfortable ' <i>ʊnkəm-fətəbl</i> niewygodny	
the tailor <i>teile(r)</i> krawiec		young <i>jaŋ</i> młody	

Słówka pytające

how? <i>hau</i> jak?	who? <i>hū</i> kto?
where? <i>hūā(r)</i> gdzie?	what? <i>hūət</i> który?
when? <i>hūen</i> kiedy?	which? <i>hūicz</i> co? jaki?
why? <i>hūai</i> dlaczego?	

¹⁾ Uważać na skrócenie nieakcentowanych zgłosek w wymowie, zob. str. 8 i 17.

Exercises

1. The towns of our land are old. Why do you dance with the daughter of your shoemaker? We write a long letter to our good grandfather. I do not like the carriages of peasants; they are so uncomfortable! Do you sell your house to a foreigner? No, never! The emperor's palace is not so large, as the king's. That is my brother's dog. Is this lady the clergyman's sister? These ladies' cloaks are very pretty. Is your sisters' dancing-master a Frenchman? The prince's carriage is not so handsome as the king's. Your sister's piano is not so good, as your brother's. This gentleman is the princesses' tutor. James's (dzejmsez) horses are not so good, as Johns. Where are the gentlemen's hats and sticks? Where are William's books? They are in your aunt's room. This is the tailor's shop, and that is the shoemaker's. My uncle's friend is a physician.

2. Czy nauczyciel pańskiego siostrzeńca ma dużo angielskich książek? Książki mego brata są w tym pokoju. Ten pałac jest królowej, a tamten króla. Lekarz naszego syna jest Anglikiem. Te młode damy są córkami rosyjskiego księdza. Tancmistrz naszych dzieci jest Francuzem. Chaty tych wieśniaków są bardzo czyste. Ten fortepian nie jest tak dobry, jak (fortepian) mej siostry. To jest karetka księcia. Konie Jana nie są tak dobre jak konie Jakóba. Te dziewczynki są dziećmi ogrodnika. Przyjaciółka (przyjaciel) dzieci jest dobrą nauczycielką.

Reading-Matter

An English Dwelling House (continued)¹⁾. Our house has two stories. We live on the groundfloor. It consists of the hall, the sitting-room and the dining-room. The kitchen is downstairs. Our bed-rooms are situated on the second floor. A stair-case leads from the hall to the upper story. The windows of our bedroom look upon²⁾ the garden.

¹⁾ ciąg dalej. ²⁾ wychodzą na.

story <i>stōre</i>	piętro	sitting-room <i>sitiŋ</i>	salon
floor <i>flɔ(r)</i>	1. podłoga	<i>rūm</i>	
	2. piętro	dining-room ' <i>dai-</i>	jadalnia
downstairs ' <i>daun-</i>	na dole(przez	<i>nig rūm</i>	
<i>stā(r)z</i>	schody)	bed-room ' <i>bed rūm</i>	sypialnia
groundfloor	parter	situated ' <i>sitjueitəd</i>	położony
<i>'graundflɔ(r)</i>		stair-case ' <i>stā(r)-</i>	schody
hall <i>həl</i>	hala, sien	<i>keis</i>	
second ' <i>'sekənd</i>	drugi	to lead <i>lɪd</i>	prowadzić
		upper <i>ʊpə(r)</i>	wyższy

Lekcja X.

The Human Body

The principal parts of our body are the head, the trunk and the limbs. The head consists of the face and the skull. The different parts of our face are the forehead, the eyes, the ears, the nose, the mouth, the cheeks and the chin. We see with our eyes, we hear with our ears, we smell with our nose, and we speak and eat with our mouth. In the mouth there are the teeth and the tongue; we shut it with our lips.

Mr. Priestley¹⁾ cannot hear; he is quite deaf. Mr. and Mrs. Johnson²⁾ are unhappy; their daughter, Miss Maud³⁾, is blind.

The skull is covered with hair. My hair is **dark**. My sister's hair is fair. Our grandfather's hair is **grey**.

The neck connects the head and the trunk. We breathe with our lungs. The heart drives our blood through all the parts of our body. Our body is covered by the skin. The skin is the organ of touch.

We have a right arm and a left one. Each hand has five fingers. Their names are: the thumb, the forefinger, the middle-finger, the ring-finger, and the little finger. We have two legs and two feet. On every foot there are five toes.

¹⁾ *prɪstlə.* ²⁾ *'dʒɔnsən.* ³⁾ *mɔd* (imię).

Letter

18, Burnham¹⁾ Street, London
May 5-th²⁾, 1920.

Sir,

I am very sorry to inform you that I cannot come to school. I am so unwell that I am obliged to keep to my room for several days. It seems I have caught a cold³⁾ last sunday in my uncle's garden where it was very cold and rainy. I have a severe headache, and my stomach refuses service too.

I am, Sir, your obedient pupil

James Robinson.

Nursery Rhyme⁴⁾

Little Jack Horner
Sits in a corner,
Eating his Christmas pie.
He puts in⁵⁾ his thumb,
And takes out⁶⁾ a plum,
And says, „What a⁷⁾ good boy am I!”

Words

body <i>bodə</i>	ciało	the lip <i>lip</i>	warga
human <i>jūmən</i>	ludzki	the tongue <i>taŋ</i>	język
principal ' <i>prin-səpəl</i>	główny	to shut <i>szʊt</i>	zamykać
part <i>pɑ(r)t</i>	część	he cannot <i>kənət</i>	nie może
trunk <i>trʌŋk</i>	kadłub	quite <i>kʰaɪt</i>	całkiem
limb <i>lim</i>	członek	deaf <i>def</i>	głuchy
face <i>feɪs</i>	twarz	unhappy <i>ʌn'hæpi</i>	nieszczęśliwy
skull <i>skʊl</i>	czaszka	blind <i>blaɪnd</i>	ślepy
different ' <i>dɪfərənt</i>	różny	covered <i>kʌvəd(r)</i>	okryty
forehead <i>fɔrəd</i>	czoło	hair <i>hɑ(r)</i>	włos, włosy
eye <i>aɪ</i>	oko	dark <i>dɑ(r)k</i>	ciemny
ear <i>ɪr</i>	ucho	fair <i>fɑ(r)</i>	ładny; jasny (o włosach)
to hear <i>hɪr</i>	słyszeć	grey <i>greɪ</i>	siwy, popie- laty, szary
to see <i>sɪ</i>	widzieć	neck <i>nek</i>	szyja
to smell <i>smel</i>	wąchać	to connect <i>kə'nekt</i>	łączyć
the nose <i>nəʊs</i>	nos	to breathe <i>briðh</i>	oddychać
the mouth <i>maʊth</i>	usta		

¹⁾ *bō(r)nəm*. ²⁾ *meɪ fɪfθ*, 5-go maja. ³⁾ zaziębilem się (*aɪ hāw kɔt əkʊld*)
⁴⁾ wierszyk dziecienny. (*nō(r)səpəl raim*). ⁵⁾ wkłada. ⁶⁾ wyjmuje. ⁷⁾ co

the lungs (l. mno- ga) <i>lɔŋz</i>	płuca	to inform <i>in- 'fɔ(r)m</i>	zawiadomić
heart <i>hɑ(r)t</i>	serce	to keep <i>kɪp</i>	trzymać, za- trzymywać
to drive <i>draɪv</i>	pędzić	several <i>'sewərəl</i>	kilka
blood <i>blɒd</i>	krw	to seem <i>sɪm</i>	zdawać się
skin <i>skɪn</i>	skóra	last <i>lɑst</i>	ostatni
organ <i>ɔ(r)gən</i>	organ	sunday <i>sʌndaɪ</i>	niedziela
the touch <i>tʌtʃ</i>	dotykanie, zmysł do- tykania	rainy <i>reɪnə</i>	dżdżysty
right <i>raɪt</i>	prawy	severe <i>sə'wi(r)</i>	srogi
left <i>left</i>	lewy	a headache <i>'he- deɪk</i>	ból głowy
arm <i>ɑ(r)m</i>	ramię	stomach <i>'stʌmək</i>	żołądek
finger <i>fɪŋgə(r)</i>	palec	to refuse <i>rə'fuz</i>	odmawiać
name <i>neɪm</i>	nazwa, naz- zwisko	service <i>sɜ(r)wəs</i>	usługa, służ- ba
thumb <i>θʌm</i>	wielki palec	too <i>tu</i>	także
forefinger <i>fɔ(r)- fɪŋgə(r)</i>	palec wska- zujący	obedient <i>ɔ'bɪdjənt</i>	posłuszny
middle-finger <i>midl fɪŋgə(r)</i>	średni palec	corner <i>kɔ(r)nə(r)</i>	kącik
ring-finger <i>rɪŋ fɪŋgə(r)</i>	serdeczny . palec	eating <i>i'tɪŋ</i>	jedząc
leg <i>leg</i>	noga	Christmas <i>krɪsməs</i>	Boże Naro- dzenie
every <i>ewəri</i>	każdy	pie <i>paɪ</i>	pasztet, pla- cek
		plum <i>plʌm</i>	śliwka

Lekcja XI.

0 przymiotniku i jego stopniach porównawczych

Stopień wyższy i najwyższy tworzy się:

1. Przez dodanie do przymiotnika końcówek **er** i **est** (lub **r** i **st**, jeżeli wyraz kończy się na **e**) oraz 2. zapomocą przysłówków **more** (więcej) i **most** (najwięcej), które stawia się przed przymiotnikami.

1. Końcówek **er** i **est** (lub **r** i **st**) wymagają:

a) wszystkie j e d n o z g ł o s k o w e przymiotniki
n. p.:

<i>fine fain</i> piękny, cienki, subtelny	stopień wyższy <i>finer fainə(r)</i>	stopień najwyższy <i>the finest fainəst</i>
<i>rich rɪtʃ</i> bogaty	<i>richer</i>	<i>the richest</i>
<i>gray greɪ</i> szary, siwy	<i>grayer</i>	<i>the grayest</i>

	stopień wyższy	stopień najwyższy
sly chytry <i>slai</i>	slier ¹⁾	the sliest
fat tłusty <i>fāt</i>	fatter ²⁾	fattest

b) d w u z g ł o s k o w e przymiotniki, kończące się na y, przyczem, o ile je poprzedza spółgłoska, y zmienia się na i:

	stopień wyższy	stopień najwyższy
lasy leniwy <i>leiza</i>	lazier <i>leizja(r)</i>	laziest
easy łatwy <i>iza</i>	easier <i>izja(r)</i>	easiest
pretty ładny <i>prita</i>	prettier <i>pritja(r)</i>	prettiest
happy szczęśliwy <i>hāpa</i>	happier <i>hāpjja(r)</i>	the happiest

c) d w u z g ł o s k o w e przymiotniki kończące się na le poprzedzone spółgłoską:

	stopień wyższy	stopień najwyższy
simple prosty, pojedynczy <i>simpl</i>	simpler	simplest
able zdolny <i>eibl</i>	abler	ablest

d) d w u z g ł o s k o w e przymiotniki, które mają akcent na o s t a t n i e j z g ł o s c e, n. p.: polite grzeczny (*po'lait*), politer, the politest.

2. Wszystkie inne przymiotniki tworzą stopnie porównawcze przez przystawkę przysłówków **more** i **most**:

diligent pilny more diligent most diligent

3. Stopniowanie przymiotników według n i ż s z y c h stopni odbywa się przez dodanie **less** i **the least** najmniej.

Uwagi gramatyczne

1. Przysłówków **little** i **much** używa się tylko przy rzeczownikach liczby pojedynczej: little time, mało czasu; much money, dużo pieniędzy; few (*fjū*) i many zaś tylko do rzeczowników liczby mnogiej: few books,

¹⁾ y, o ile je poprzedza spółgłoska, zmienia się na i.

²⁾ W jednogłoskowych przymiotnikach, kończących się na spółgłoskę poprzedzoną przez samogłoskę, w stopniu wyższym i najwyższym spółgłoska ta się podwaja.

mało, (niewiele, kilka) książek; many friends, wiele przyjaciół.

2. Jeśli w zdaniu nie ma podmiotu, to zaimek nijakiego rodzaju *it* (ono) zajmuje jego miejsce przed czasownikiem, n. p.: *it is late*, (jest) późno; *is it late?* czy jest późno? *it is far*, daleko; *is it far?* czy jest daleko? *how far is it from Paris to London?* jak daleko z Paryża do Londynu?

3. „Aniżeli” po drugim stopniu tłumaczy się przez *than* (*dhän*).

The days are shorter than the nights.	Dnie są krótsze niż noce
He is the most diligent of these boys	On jest najpilniejszy z tych chłopców
He is happier than his brothers.	On jest szczęśliwszy niż jego bracia.

4. Zaimki wskazujące *that*, *those* przed drugim przyładkiem zastępują nieraz miejsce poprzedzającego rzeczownika, n. p.: *The garden of our father is larger than that of our uncle*, ogród ojca jest większy od (ogrodu) wuja. *The children of the tailor are happier than those of the shoemaker*, dzieci krawca są szczęśliwsze od (dzieci) szewca.

Words

useful 'jūsful	pożyteczny	few ffū	mało (kilka)
weak ūik	słaby	fewer ffūə(r)	mniej
difficult 'difikəlt	trudny	the fewest ffūəst	najmniej
big big	wielki, gruby	spring sprɪŋ	wiosna
faithful feiθful	wierny	summer sʌmə(r)	lato
long lɒŋ	długi	autumn ɔ:təm	jesień
short szɔ:(r)t	krótki	winter ɪntə(r)	zima
grateful greiθful	wdzięczny	the person pɔ:(r)sn	osoba
ungrateful ʌn-'greiθful	niewdzięczny	the companion	towarzysz
beautiful 'bjuti:ful	piękny	kəm'pənjən	(-ka)
attentive ə'tenti:v	ważny	the pronunciation	wymowa
bright brai:t	jasny (żywy, dowcipny)	prə'nʌn'sjə:sn	
		the translation	przekład
		trəns'le:sn	

in spring, in summer, in autumn, in winter: wiosną, latem, jesienią, zimą

the thing <i>thiŋ</i>	rzecz	the Vistula <i>'wis-</i>	Wisła
the lion <i>laiən</i>	lew	<i>tjułə</i>	
the tiger <i>taigə(r)</i>	tygrys	much <i>mɔcz</i>	wiele, dużo,
the river <i>riwə(r)</i>	rzeka		bardzo,
honesty <i>'ɔnestə</i>	uczciwość, rzetelność	much more <i>mɔcz</i>	nader
music <i>'mjuzik</i>	muzyka	<i>mɔ(r)</i>	wiele więcej
the class <i>klās</i>	klasa	the duke <i>dju:k</i>	książę
sometimes <i>sɔm-</i>	czasem, -ami	the night <i>nait</i>	noc
<i>taimz</i>		the world <i>uɔ(r)ld</i>	świat
to-day <i>tu'dei</i>	dzisiaj	heavy <i>hewə</i>	ciężki
to	do	broad <i>broud</i>	szeroki
the Danube	Dunaj	the time <i>taim</i>	czas
<i>də'nju:b</i>		to play <i>plei</i>	bawić się
the Thames <i>temz</i>	Tamiza		

Exercises

1. Your hair is grayer than my grandfather's. Your translation is easy, mine is easier, but my companion's is the easiest. I am tall, my sister is taller, but you are the tallest. The duke is the richest man in the town. Honesty seems to be the simplest thing in the world. Our children are politer than theirs. Gold is much more precious than silver. In summer the days are longer than the nights. My cousin's friend is the most ungrateful man in the world. Your uncle's house is larger and more beautiful than ours. The Danube¹⁾ is a large river in Europa; it is larger than the Thames or the Vistula. In winter the days are much shorter than in summer. The most difficult thing to learn in the English language is the pronunciation. These books are more useful than those. Mis B. is the prettiest girl in the village. Music is the most beautiful pleasure of men. You are to-day less attentive than before²⁾; what is the matter?³⁾

2. Ten dom jest większy, niż tamten. Moje tłumaczenie jest długie, pańskie dłuższe, ale naszego towarzysza najdłuższe. Wasza siostra jest czasem pilniejszą aniżeli

¹⁾ Nazwy rzek mają przed sobą zawsze przedimek the, podczas gdy innych imion własnych używa się bez przedimka.

²⁾ Przedtem.

³⁾ Co jest sprawa = co się stało.

moja. Tygrys jest silniejszy niż lew. Wiosną dnie są krótsze niżeli latem. Zimą noce są dłuższe niż jesienią. Pan Smith jest wdzięczniejszy niż pan. Pani Bernard jest najniewdzięczniejszą osobą w świecie. Srebro jest cięższe i cenniejsze niżeli żelazo. Tamiza jest najszerszą rzeką w Anglii. Czy ta dama jest piękniejsza niż pańska siostra? Czy jesteś szczęśliwa? Jestem daleko (dużo) szczęśliwsza, niżeli myślisz. Mój koń jest większy (big) niż twój. Wilhelm jest najpilniejszy z (of) moich uczni. Karol jest najuważniejszy chłopiec w (swojej) klasie.

Reading-Matter

Winter. It is winter. The houses and streets are covered with snow, and the river with ice. The water does not flow, because it is frozen. The children slide on the snow, and skate on the ice. It is very cold, people¹⁾ wear heavy clothes²⁾, furs, overcoats, muffs, woollen caps and gloves. What a³⁾ fine pleasure to have a sledge and to glide down⁴⁾ the hill! Children like to make a snow-man. He is not handsome, but very ugly with his large mouth, small eyes made⁵⁾ of coal, a stick of wood instead of a nose, and a big broom under⁶⁾ his left arm. But the children are very proud of him.

When we feel cold, we do not remain out-of-doors,⁷⁾ but return to the house. In the room there is a stove or a fire-place with a good fire. It is not cold in the room, because it is well heated.

covered <i>kwōa(r)d</i>	pokryty	heavy <i>heva</i>	ciężki
snow <i>snou</i>	śnieg	muff <i>muf</i>	zarękawek
ice <i>ais</i>	lód	pleasure <i>plezā(r)</i>	przyjem-
to flow <i>flou</i>	plynąć		ność. za-
because <i>ba'kōz</i>	ponieważ		bawa
frozen <i>frouzn</i>	zmarznięty	sledge <i>sledź</i>	saneczki
to slide <i>slaid</i>	ślizgać (się)	to glide <i>glaid</i>	ślizgać, po-
to skate <i>skeit</i>	ślizgać się		śliznać się
	na łyżwach	hill <i>hil</i>	pagórek
the skate <i>skeit</i>	łyżwa	ugly <i>ugle</i>	brzydki

¹⁾ ludzie (l. mnoga). ²⁾ *klouz* ubranie (l. mnoga). ³⁾ jaka. ⁴⁾ na dół z. ⁵⁾ zrobione. ⁶⁾ pod. ⁷⁾ na zewnątrz od drzwi = na dworze.

coal <i>koul</i>	węgiel	stove <i>stouw</i>	piec
broom <i>brūm</i>	miotła	fire <i>fair(r)</i> -	ogień
proud <i>praud</i>	dumny	fire-place <i>fai(r)</i> -	kominek
to remain <i>ra'mein</i>	zostać, po-	<i>pleis</i>	
	zostać	heated <i>hitad</i>	ogrzewany
to return <i>ra'tō(r)n</i>	wrócić,		
	wracać		

Lekcja XII.

Stopniowanie nieregularne

stopień wyższy: stopień najwyższy:

dobry	good <i>gud</i>	} better	best
dobrze	well <i>üel</i>		
zły	bad <i>bād</i>	} worse <i>üō(r)s</i>	worst <i>üō(r)st</i>
chory	ill <i>il</i>		
mały	} little <i>litt</i>	less <i>les</i>	least <i>list</i>
mało			
dużo	much	} more <i>mō(r)</i>	most <i>moust</i>
wiele	many		
daleki, -o	far <i>fā(r)</i>	farther	farthest
		<i>fā(r)dhə(r)</i>	
bliski, o	near <i>ni(r)</i>	nearer	1. nearest
			2. next

Uwaga. Nearest używa się, mówiąc o przestrzeni, next o czasie i osobach, n. p.: the nearest town najbliższe miasto; the next day najbliższy (następny) dzień.

Old stary, formuje swe stopnie prawidłowo: older, the oldest; lecz mówiąc o krewnych, rodzeństwie, zwykle używa się w drugim stopniu: elder i w trzecim stopniu the eldest, n. p.: My elder brother mój starszy brat, his eldest daughter jego najstarsza córka.

no i not

no używa się:

- a) W związku z rzeczownikami w znaczeniu żaden: There is no snow, nie ma (żadnego) śniegu. We see no flowers, nie widzimy (żadnych) kwiatów.
- b) Bez związku ze zdaniem, jako samoistna odpowiedź przecząca: Have you any change? No, Sir. Czy ma pan drobne? Nie, panie.

a quarter past two	kwadrans(po drugiej) na trzecią	a few	trochę, niewiele, kilka (dla liczby mnogiej)
half past two	półdo drugiej	a great deal <i>dl</i> (of)	bardzo dużo
a quarter to three	trzy kwadrans na trzecią (kwadrans przed trzecią)	a great many	bardzo wiele, dużo
in the morning	rano (ran-kiem)	I beg your pardon	przepraszam (proszę pańskiego przebaczenia
in the evening	wieczorem		
a little	trochę, niewiele (dla liczby pojedynczej)		

Exercises

1. Where were you last Thursday? We were at the theatre. What did you do last night, Charles? How did my children behave last night? They behaved very well. Why did you frighten this poor boy? I soon discovered where he was. Does he confess (that) he was wrong? Does she still live with your aunt? Why did you not follow my advice? Did you call me, Sir? Yes, I did. Your sister acted very foolishly. Why did you not answer Mr. B's letter? I did not answer it because I had no time. When did your sister return from Riga? She returned yesterday. On Sunday we were at church. How long did you remain at the ball? We remained there till three o'clock in the morning. How long did these men work? They worked till six o'clock. When did your father return from London? He returned last Saturday at eight o'clock in the evening. Were there many ladies at church yesterday? Yes, there were a great many. There is a great deal of fruit in our garden. I have a few beautiful paintings. Give me a little mustard, if you please. It was a quarter to ten, when he returned. I was at your house from three o'clock till five. Your sister played from two o'clock till three. What time is it? (Która godzina? dosłownie: jaki czas jest?) It is half past seven. No, I beg your pardon, it is a quarter to eight.

2. Gdzie byłeś we wtorek i środę? We wtorek byłem u mej siostry, a we środę byłem u pani Smith. W zeszły poniedziałek wieczór (Last Monday night) byłem w teatrze. Dlaczego przestraszyłeś tego chłopca? Służący oszukał mnie, lecz przebaczyłem mu. Jak się zachowywał Karol u ciotki? On sprawował się bardzo dobrze. Przyznaję, że twoja przyjaciółka działała bardzo mądrze. Czy on odpowiedział na list mego brata? Czy twoja ciotka mnie wołała? Ja myślę, że tak. (I think she did). Jak długo pracował stolarz? On pracował do 7-mej wieczór. Kiedy jego przyjaciel powrócił z Moskwy? Powrócił przedwczoraj o 8-mej godzinie wieczór. Jemy śniadanie o 8-mej, a kolację o dziewiątej (godzinie). Która godzina? Pół do trzeciej. Przepraszam, dopiero jest trzy kwadransy na drugą. On przyjechał o kwadrans na ósmą.

Lekcja XVI.

O czasie przyszłym

Czas przyszły w angielskim języku [future, *future* (*r*)] formuje się za pośrednictwem czasowników posiłkowych **shall** i **will**.

Słowa posiłkowe **shall** i **will** nazwać można także czasownikami niedostatecznymi, ponieważ mają tylko dwa czasy: teraźniejszy i przeszły.

Czas teraźniejszy ich służy do formacji czasu przyszłego w koniugacji czasowników, a czas przeszły dla formacji trybu warunkowego.

Wszystkie osoby brzmią jednakowo:

C z a s t e r a ż n i e j s z y
c z a s o w n i k ó w s h a l l i w i l l .

I	}	shall <i>szel</i>	I	}	will <i>uil</i>
you			you		
he (she, it)			he (she, it)		
we			we		
you			you		
they	they				

Pierwiastkowe znaczenie:

I shall powinienem I will chcę

Lecz użyte z drugimi czasownikami „shall” w 1-ej osobie liczby pojedynczej i mnogiej, a „will” w innych osobach obydwóch liczb wyrażają tylko czas przyszły, i tak:

		to have	
I shall have	będę miał	we shall have	będziemy mieli
you will have	będziesz miał	you will have	będziecie mieli
he (she, it) will have	będzie miał (-a, -o)	they will have	będą mieli

		to be	
I shall be	będę	we shall be	będziemy
you will be	będziesz	you will be	będziecie
he (she, it) will be	będzie	they will be	będą

		Inne czasowniki	
I shall write	} będę pisał, napiszę będziesz pisał będzie pisał	we shall write	będziemy pisali
you will write		you will write	będziecie pisali
he (she, it) will write		they will write	będą pisali

W formie pytającej nie tylko pierwszą, lecz także drugą osobę czasu przyszłego wyraża się przez shall:

shall I write?	Czy napiszę?
shall you write?	Czy napiszesz (napiszecie)?
will he write?	Czy napisze? i t. d.

O używaniu przyimków to, from i innych

Przyimek **to** = do, na, wyraża ruch do jakiegoś miejsca; **from** = z, ze, od, oddalanie się od jakiegoś miejsca:

to England	do Anglii
to my house	do mnie (do mego domu)
to my sister's	do mej siostry
to concert	na koncert
to dinner	na obiad
to bed	do łóżka
home (bez przyimka to)	do domu
from home	z domu
from Paris	z Paryża
from our house	od nas (z naszego domu)
from school	ze szkoły
from supper	z kolacji

Uwaga 1. Należy odróżniać: I come from my brother's, przychodzę od brata (z jego domu), a: I received a letter from my brother, otrzymałem list od brata.

Uwaga 2. Czasownik to arrive, przybyć, przyjechać, wyłącza się z powyższego pravidła i wymaga do siebie przyimka at, lub in, n. p.: when did you arrive at Moscow, kiedyś pan przybył do Moskwy?

Uwaga 3. Przyimek into (in — to) wyraża ruch do wnętrza jakiegoś miejsca, n. p.: I shall go into the garden, into the house, into the room, pójdę do ogrodu, domu, pokoju, bez względu co tam robić będę, po co tam idę.

Uwaga 4.

in town <i>taun</i>	w mieście	in the country	na wsi, na wilegiaturze
to town	do miasta	<i>kontra</i> to the country	do wsi

Przed słowem town, kiedy ono przeciwstawia się słowu country, przedimek opuszcza się.

Uwaga 5.

whither *hūidha(r)* gdzie, dokąd | whence *hūens* skąd, odkąd

Whither często zastępuje się wyrazami „where”, albo „where to”; whence zastępuje się wyrazami „where from”. „Where” stawia się wtedy na początku zdania; a „to” lub „from” na końcu, n. p. Where will he go to? Where does he come from? Dokąd on pójdzie? Skąd on przychodzi, przyjeżdża?

Words

to see <i>sī</i>	widzieć	to night	dzisiejszej
I shall see	zobaczę, będę widział		nocy
			dziś wieczór
to go <i>gou</i>	iść	to morrow <i>tu</i>	jutro
to start <i>sta(r)t</i>	wyruszać	' <i>morou</i>	
to set off <i>set o,</i>	odjechać	this morning	tego rana
to stay <i>stei</i>	pozostawać		(dziś rano)
to accompany	towarzyszyć	this evening	tego wieczora
<i>a'kompāna</i>		the day after to	pojutrze
a walk <i>ūōk</i>	przechadzka,	morrow	
	spacer	next week	przyszły tydzień
the mail <i>meil</i>	poczta (listy,	next month	przyszły
	a nie urząd		miesiąc
	i nie budynek	again <i>a'gen</i>	znow, znowu
	poczty)	early <i>ō(r)lā</i>	wcześniej
the journey	podróż	probably ' <i>prou-</i>	prawdopodobnie
<i>džō(r)nā</i>		<i>beblā</i>	
the train <i>trein</i>	pociąg	before <i>bā'fō(r)</i>	przed,
the weather	pogoda		wprzód;
<i>ūetha(r)</i>		after <i>afta(r)</i>	zanim
tedious <i>tidjās</i>	nudny	as soon as	po, potem
pleasant ' <i>plezant</i>	przyjemny		tak wcześniej
unpleasant <i>un-</i>	nieprzyjemny		jak, skoro
<i>'plezant</i>			

Exercises

1. They will have a very unpleasant journey. I shall buy some English books at the bookseller's. My mother will be very glad to see you. Shall we have fine weather to morrow? Next month my nephew will be ten years old. Shall you dine at our uncle's to day? Yes, we shall. Shall we have many cherries and gooseberries this year? He will write the letter as soon as he arrives¹). When does the train start? It starts at a quarter past one. I shall know my lesson, but you will not. She will buy some flowers and I shall buy a book. Did your uncle return last night? No, he will probably return to night. When did your aunt arrive? She arrived yesterday and will probably set off again to morrow. We shall return late in the evening. In winter we shall live in town and in summer we shall live in the country. I shall go to Paris and my brother will go to London. Shall you go to the theatre to morrow night? I shall do my exercise before¹). I go to bed. At what time will your brother come home? He will come at eight. We shall always dine at your house, when we are in town. I shall have no time to go to church. We shall have a very cold winter. I shall go to England next year; my niece will accompany me.

2. Moi przyjaciele mieli bardzo nudną podróż. Będziemy mieli bardzo ciepłe lato. Czy będziemy mieli jutro ładną pogodę? Myślę, że nie. (Nie myślę). W przyszły poniedziałek mój syn skończy 4 lata (będzie cztery lata stary). Jaka (how) dziś pogoda? Brzydka (bad) pogoda dzisiaj. Ten pociąg nie wyruszy przed siódmą godziną. Będę pisać list, on będzie czytał książkę. Ja cię będę jutro oczekiwać. Napiżemy nasze ćwiczenia, zanim pójdziemy (czas terażn.) spać. My zostaniemy tutaj, ty pójdiesz do domu, a twoja siostra pójdzie do szkoły. W przyszłym miesiącu pojedę (pójdę) do Warszawy. My przychodzimy z kościoła, a ona przychodzi ze szkoły. Pójdę na obiad, ona pój-

¹) Używa się często czasu terażniejszego zamiast czasu przyszłego w zdaniach pobocznych po spójnikach czasowych jak if (jeżeli), before, as soon as i tp. 6*

dzie na uniwersytet, a Jan pójdzie do akademii. Kiedy pańska matka przyjedzie (come) do domu? Spodziewamy się (że) przyjedzie dziś o szóstej, lub o siódmej godzinie wieczór. Pan X prawdopodobnie przybędzie (arrive) do Wiednia w przyszłą sobotę. W zeszłym tygodniu otrzymałem list od pańskiego brata i w przyszłym miesiącu wyjeżdżam do Niemiec. Jutro pójdziemy do miasta. Czy jego brat wrócił z miasta? Mój ojciec sprzeda swój dom, skoro powróci ze stolicy.

Conversation

In a Railway Station

Passenger. Where may I book for Oxford, please?

Porter. What class, Sir?

Passenger. Second.

Porter. The first window at right.

Passenger. Oxford, second. How much?

Cashier. Twelve¹⁾ and sixpence.

Passenger. I say²⁾, porter, I want this luggage labelled.

Porter. Where for³⁾, Sir?

Passenger. For Oxford. But I shall take this bag with me in the compartment.

Porter. All right⁴⁾, Sir, I shall take charge of it. The Oxford train starts from platform number three. You will find me there in a few minutes.

Porter (on platform number 3). Here is your train, Sir. Smoker, Sir?

Passenger. No, I prefer a non-smoking⁵⁾ compartment.

Porter. Here you are⁶⁾, Sir, a nice corner-seat facing the engine. I shall put your bag on the rack; your portmanteau is in the luggage compartment of the same carriage.

Guard. Tickets, please!

Passenger. Is there any change for Oxford?

Guard. No change, Sir, the train goes right through.⁷⁾

¹⁾ uzupełnić: shilings. ²⁾ mówię; tu: hallo! słuchaj Pan! ³⁾ dokąd?

⁴⁾ wszystko w porządku; dobrze; proszę bardzo. ⁵⁾ dla niepalących. ⁶⁾ otóż

⁷⁾ wprost.

railway 'reilūai	kolej	number nʊmbə(r)	numer
station steiszn	stacja, dwo- rzec	find faɪnd	znaleźć
passenger 'pāsən- dʒə(r)	podróżny	smoke smouk	palić
please pliz	proszę	smoker smouke(r)	palący
to book buk	kupić bilet	seat sit	siedzenie, miejsce
porter pɔ(r)tə(r)	numerowy	facing feisiŋ	naprzeciw, w kierun- ku do
cashier kāsza(r)	kasjer	engine endʒən	maszyna, pa- rowóz
at right et rait	na prawo	portmanteau	waliza
at left et left	na lewo	'pɔ(r)tmäntö	
to label leibl	nadać bagaż	rack rak	siatka na wa- lizki
labelled leibeld	nadany	carriage kārədʒ	wóz, wagon
luggage lʊgədʒ	bagaż	ticket tikət	bilet
bag bæg	torba, wa- lizka	change tʃeindʒ	zmiana, prze- siadanie; drobne pieniądze
compartment	przedział		
kəm'pɑ(r)tment			
charge tʃɑ(r)dʒ	ciężar		
to take charge of something	postarać się o coś, za- łatwić coś		
platform 'plät- fɔ(r)m	peron		

Lekcja XVII.

O trybie warunkowym

Tryb warunkowy formuje się w angielskim języku za pośrednictwem czasu przeszłego słów posiłkowych shall i will.

Czas przeszły czasownika

Shall:

Will:

I	} should	we	} should	I	} would	we	} would
you		you		you		you	
he (she, it)		they		he (she, it)		they	

Tryb warunkowy koniuguje się tak jak i czas przyszły, t. j. **should** używa się w pierwszej osobie liczby pojedynczej i mnogiej, **would** w innych osobach:

Miałbym, miałabym i t. d.:

I should have
you would have
he (she, it) would have

we should have
you would have
they would have

Lekcja XVII.

Byłbym, byłabym i t. d.

I should be you would be he (she, it) would be		we should be you would be they would be
--	--	---

W pytaniach także druga osoba ma „should”:
 should you have? czy miałbyś?

I should love him he would write she would do it we should play you would be glad they would be diligent Should I say so? I should not say so Should I not say so?		Kochałbym go, kochałabym go on pisałby ona czyniłaby to bawilibyśmy się wy byłibyście radzi oni byłiby pilni Czy ja bym tak powiedział? Nie powiedziałbym tak Czy ja bym tak nie powiedział?
--	--	--

Uwaga. Po spójniku **if** (jeżeli, gdy) nie używa się trybu warunkowego; zastępuje go czas przeszły, n. p.:

If I had	gdybym (jeśli bym miał)
If I was	gdybym był
If I loved you	gdybym cię kochał

Words

the coachman	woźnica	tired <i>taiəd</i>	zmęczony
' <i>kouczmān</i>		present ' <i>presənt</i>	obecny
the will <i>üil</i>	wola, testament	such ¹⁾ <i>sʌtʃ</i>	taki (podobny)
to lose <i>lūz</i>	zgubić	enough ²⁾ <i>e'ndʌʃ</i>	dość, dosyć
obstinate ' <i>ɒbstineit</i>	uparty	I should like	lubilibym,
magnificent <i>mæg-'nɪfɪsənt</i>	wspaniały	Do you like me?	chciałbym
against <i>ə'geɪnst</i>	przeciw		Czy ty mnie lubisz?

Exercises

1. I should buy this house, if I had money enough. He would go to the theatre, if he was not ill. You would be happier, if you were more diligent. If we had not so many friends, we should have little pleasure. I should write, if I had more time. I should answer Mr. Taylor's letter, but I have no time. I should be very sorry to lose our friend. We should go with you if we

¹⁾ Such wymaga po sobie przedimka a, n. p.: such a house, taki dom.

²⁾ Przysłówek enough, dosyć, stawia się zawsze po rzeczowniku, n. p.: mam dosyć pieniędzy, I have money enough.

were not so tired. James would write better, if he had a better pen. These people would not be so poor, if they were not so idle. I should like to know where your brother lives. Would your friend do it against the will of his father? No, he would not. I should like to have such a garden. I should not love him so much, if he was not so diligent.

2. On kupiłby tę karete, jeśliby miał dość pieniędzy. Ona pisałaby lepiej, jeśliby miała dobre pióro. Nie bylibyście tak biedni, gdybyście nie byli tak leniwi. Byłbym bardzo rad mieć takiego konia. Bardzo bym go kochała, jeśliby on nie był tak uparty. My byśmy ci towarzyszyli do twej ciotki, jeślibyśmy nie byli tak zmęczeni. Chciałbym widzieć pańskiego brata. Chcielibyśmy bawić się w ogrodzie. Czy on napisałby swoje ćwiczenia, jeśliby był zdrow? Tak. Mój wuj chciałby mieć wiernego sługę i woźnicę.

Conversation

The First Breakfast in London

Foreigner. Where shall we have breakfast? Is there any café about here?

Englishman. There are very few cafés in London. People generally take breakfast in their lodgings. But there is an ABC¹⁾ just outside the station here, let us go²⁾ there.

F. What shall we order?

E. Let us have a look³⁾ at the bill of fare. Here it is. What do you choose?

F. I should take some chocolate, an egg, rolls and butter.

E. (to the waitress). Will you please give this gentleman a small cup of chocolate, an egg boiled soft, two white rolls and a pat of butter, and please let me have⁴⁾ a cup of tea, eggs an bacon, dry toast, a piece of brown bread and some butter.

¹⁾ Wymów *eibisi*: restauracja firmy Aerated Bread Company (*'etreitad bred kompana*), „Towarzystwo pulchnego chleba”, która posiada mnóstwo filij w Londynie. ²⁾ to let, dosłownie = puścić; z bezokolicznikiem ma znaczenie trybu rozkazującego, a więc tu: idźmy. ³⁾ „miejmy spojrzenie” = patrzmy się. ⁴⁾ „pucz mnie mieć” = proszę mi dać.

Waitress. Thank you¹⁾, Sir.

E. Here is our breakfast. I hope you will enjoy your chocolate.²⁾

F. Thank you. Your eggs and bacon look very tempting.³⁾

E. They are very good indeed. Would you mind passing me⁴⁾ the mustard.

F. I am sorry⁵⁾, here it is.

E. (to the waitress). Would you kindly make up our checks.

F. Let me see⁶⁾ how much it is.

E. It is seven pence for you, and just one shilling for me.

F. The waitress has gone⁷⁾, where shall we pay?

E. I shall manage it. We have to pay to the lady-cashier at the desk by the entrance.

F. I suppose the young lady expects a tip.

E. No, you see that placard over there: „No gratuities allowed here”

café <i>ca'fé</i>	kawiarnia	soft <i>soft</i>	miękki
about <i>ə'baut</i>	około, naokoło	pat <i>pät</i>	kawałek
generally <i>'dzenə-rələ</i>	naogół, zwykle	bacon <i>beikn</i>	ślonina
lodging <i>lɔdʒiŋ</i>	mieszkanie	toast <i>toust</i>	grzanki
just <i>dʒʌst</i>	właśnie	brown <i>braun</i>	brązowy, ciemny
outside <i>'aʊtsaid</i>	na zewnątrz, przed	indeed <i>in'did</i>	rzeczywiście
order <i>ɔ(r)də(r)</i>	kazać, zamówić	kindly <i>kaindlə</i>	łaskawie
bill of fare <i>bilɔw fə(r)</i>	spis potraw	to make up <i>tu meik ʌp</i>	zestawić
choose <i>czu:z</i>	wybrać, wybierać	check <i>czek</i>	czek, rachunek
egg <i>eg</i>	jajo	manage <i>mənədʒ</i>	załatwić
roll <i>roul</i>	bułeczka	desk <i>desk</i>	biurko
waiter <i>weita(r)</i>	kelner	entrance <i>'entrəns</i>	wejście
waitress <i>weitra(s)</i>	kelnerka	suppose <i>sə'pouz</i>	przypuszczać
boil <i>boil</i>	gotować	young <i>jʌŋ</i>	młody
boiled <i>boild</i>	gotowany	tip <i>tip</i>	napiwek
		placard <i>plækə(r)d</i>	afisz
		gratuities <i>gre'tjūtə</i>	napiwek
		allowed <i>ə'laud</i>	dozwolony

¹⁾ dziękuję (za zamówienie) — po polsku: proszę bardzo. ²⁾ odpowiada polskiemu „smacznego!” ³⁾ kusząco, smacznie. ⁴⁾ to mind (*maind*) dosłownie = podać, proszę mi łaskawie podać. ⁵⁾ jestem smutny, t. j. żałuję, przepraszam (że sam nie zauważyłem) — po polsku: proszę bardzo. ⁶⁾ „puść mnie zobaczyć” = proszę mi pokazać. ⁷⁾ poszła (*gdn*).

Lekcja XVIII.¹⁾

O trzecim przypadku

1. Przyimek „to” służy do wyrażenia trzeciego przypadku, n. p.: „I shall give this book to your sister. Dam tę książkę pańskiej siostrze. I offered a glass of wine to the poor man. Ofiarowałem szklanę wina biednemu człowiekowi.

2. Jeśli jednak po 3-cim przypadku następuje 4-ty, to przyimek „to” opuszcza się po następujących czasownikach:

to give <i>giw</i>	dawać	to pay	płacić, zapłacić
to bring	przynosić	to return	wracać, zwracać
to lend	pożyczać	to show	pokazywać
to leave <i>ltw</i>	zostawiać (opuścić)	to sell	sprzedawać
to send	posyłać, przysyłać	to promise	obietcać, obiecywać
to offer 'əfə(r)	ofiarować		
to owe <i>ou</i>	być dłużnym		

N. p.: I shall give your sister this book. I offered this poor man a glass of wine. (Porównaj z przykładami powyżej podanymi).

3. Następujące czasowniki jednak wymagają po sobie zawsze przyimka „to”:

to attribute 'ātrə- <i>bjūt</i>	przypisywać co komu	to mention <i>menszn</i>	wzmiankować, wspomnieć
to belong <i>bə'lon</i>	przynależać	to reply <i>rə'plai</i>	odpowiadać
to deliver <i>də'li- wə(r)</i>	dostawić, dostarczyć	to speak <i>spi:k</i>	mówić
to explain <i>eks- 'plein</i>	tłumaczyć, wyjaśnić	to prefer <i>prə'fɔ(r)</i>	przekładać, woleć
to express <i>eks'pres</i>	wyrażać	to leave <i>ltw</i>	zostawiać
		to write <i>rait</i>	pisać

N. p.: I shall reply to his letter to morrow, odpowiem na jego list jutro. He delivered the box to me. On dostarczył mi pudełko.

¹⁾ Począwszy od tej lekcji podamy wymowę tylko w wypadkach trudniejszych i nieregularnych.

4. Te same prawidła stosuje się do z a i m k ó w o s o b i s t y c h. Dam tobie książkę, jest po angielsku: I give the book to you, lub: I give you the book. Pierwszego wyrażenia (trzeci przypadek z przyimkiem „to” po czwartym) używa się tylko, jeżeli akcent leży na trzecim przypadku: Dam książkę tobie, a nie komu innemu. W innych wypadkach używa się drugiego wyrażenia, t. j. trzeciego przypadku bez „to” przed c z w a r t y m.

Tryb rozkazujący

równa się bezokolicznikowi, n. p.:

give! daj! dajcie! niech pan da! i t. p.
bring! przynieś! przynieście!

Używanie czasów

W zdaniach pobocznych przedmiotowych, jeśli w zdaniu głównym czasownik stoi w czasie przeszłym, to w języku angielskim stawia się tryb w a r u n k o w y z a m i a s t czasu przyszłego, używanego w języku polskim, n. p.: I said (that) I should give him an apple. Powiedziałem, że mu dam jabłko. (Porównaj prawidło o używaniu czasów w lekcji XIV).

Words

God	Bóg	to tell	opowiadać;
a picture 'pikczə(r)	obraz, portret	I tell you	mówić
a grammar 'grāmə(r)	gramatyka	(4 przypadek)	mówię ci
a wish	życzenie	I told	mówiłem
to wait	czekać		(czas przeszły nieregularny)
a story	opowiadanie	ribbon	wstążka
direction di'rekʃən	kierunek	bonnet	czapka,
once ʊns	raz, pewnego razu		czepek,
			kapelusz

Synonimy

tell — say — speak (mówić, powiedzieć).

tell wymaga albo przedmiotu (I tell a story, opowiadam historię), albo zdania pobocznego przedmiotowe-

go. (He told me I was right. Powiedział mi, że mam rację). Say może być używane w tym ostatnim wypadku zamiast tell, wymaga jednak przyimka „to”: (He said to me I was right). Najczęściej używa się say, gdy cytuje się słowa cudze. (He said to me: You are right. Powiedział mi: masz rację). Speak nie może być używane z przedmiotem w czwartym przypadku, a znaczy: mówić bez określenia, co się mówi. (I speak English, mówię po angielsku. I should like to speak to him, chciałbym z nim pomówić).

Exercises

1. Lend me your knife, Charles. Give this hat to your brother, that bonnet to your sister and these gloves to your cousin. I shall send Mrs. Nelson some very interesting books. Did you sell him your horse? No, I shall sell it to this gentleman. Show me the letter, John. No, I shall not show it to you, but to your father. Did you bring me the book? I shall bring it you next Monday. I offered her some money, but she did not want any. Do you owe money to the bookseller? I owe him five pounds and ten shillings. Did you pay the tailor? No, I did not. I promised your sister to send her a new bonnet from Berlin. Shall you leave me your books, when you go to Moscow? She delivered the letter to me. Did you mention it to her? I attribute it to your uncle. He expressed to me his wish to go to France. I should like to explain it to him, but I have no time. Do you prefer this hat to mine? My brother prefers these horses to those. I shall speak to your mother to morrow. I said he would come. He told me he would soon return from his walk. She said she would answer him to morrow. What did he tell you? He told me he would come next Sunday.

2. Co on mówi? On mówi, że jest chory. Co on mówił? On mówił, że jest (czas przeszły!) chory. Co on ci powiedział? On mi powiedział: napiszę do pańskiego ojca, jeśli mi pan da jego adres. Przyjdziemy do was, jeśli nam powiecie (if you tell us), gdzie mieszkanie.

Dam szklanę wina tej biednej kobiecie. Daj jej lepiej chleba z mięsem, ona jest głodna. Pożycz mi swą gramatykę, Karolu. Pokaż te książki twemu bratu, a te wstążki swej siostrze. Kiedy ci szewc przyniesie buty? Wiele jesteś mu winien? Jestem mu winien 2 funty, 3 szylingi i 8 pensów. Dlaczego mu nie płacicie? Sprzedaliście waszego konia Francuzowi? Nie. Co on ci obiecał? Obiecał przysłać obraz mnie, a nie tobie. Ten dom nie należy do twego brata, lecz do tego pana. Dlaczego nie wspomniałeś tego (it) swemu nauczycielowi? Czy pański brat w domu? Chciałbym z nim pomówić.

Reading-Matter

The witty boy. A priest once said to a boy: „I shall give you an apple, if you tell me, where God is”. „And I shall give you two apples”, answered the boy, „if you tell me where God is not”.

witty dowcipny | priest *prīst* ksiądz

Lekcja XIX.

O zaimkach pytających

- a) 1. przyp. **who?** *hū* kto?
 2. „ **whose?** *hūz* czyj?
 4. „ **whom?** *hūm* kogo?

Inne przypadki wyraża się zapomocą przyimków (z 4 przypadkiem), n. p.: to whom? komu? *whit* whom? z kim? *Who is there?* kto tam? *Whose house is that?* czyj to dom? *To whom did you write?* komu (do kogo) pisałeś? *Whom did you see?* kogoście widzieli?

- b) **which?** *hūicz* który (-a, -e)?

Zaimek pytający *which?* używa się dla osób i rzeczy. *Which hat is yours?* Który jest pański kapelusz? *Which of these books are yours?* Które z tych książek są pańskie? *To which of your brothers you write?* Do którego z waszych braci pisałoście? *Which dress do you want?* Które ubranie chcecie?

- c) **what?** *hūot* 1. co
 2. co za? jaki (-a, -ie)?

W drugim znaczeniu używa się *what* przed rzeczownikiem, dla osób i dla rzeczy. *What do you want?* Co pan chce? *To what does this belong?* Do czego to należy? *What child is that?* Co to za dziecko? *What is your name?* Jak się nazywasz, jakie jest pańskie imię? *What is the price of this book?* Jaka jest cena tej książki? *What is your age (how old are you?)* Jaki jest twój wiek, wiele masz lat? *What dress do you want?* Co za ubranie chcesz? *What books are these?* Co to są za książki?

Uwaga. *What* przy wykrzyknikach wymaga po sobie w liczbie pojedynczej często nieokreślonego przedimka *a, n. p.:* *what a fine day!* jaki piękny dzień!

d) Po zaimkach pytających, stojących w pierwszym przypadku (a także po zaimku dzierżawczym *whose*, kiedy następujący rzeczownik stoi w pierwszym przypadku), nie wyraża się czasownika jak w innych pytaniach zapomocą słowa pośilkowego **to do**:

Who says that? Kto to mówi?

Which of them speaks Italian? Kto z nich mówi po włosku?

What woman called you? Co za kobieta wołała pana?

Whose servant wants to speak to me? Czyj służący chce mówić ze mną?

e) Jeśli zaimki pytające zależą od przymków, to te często stawia się oddzielnie na końcu zdania dopiero, *n. p.:* *for whom did you send,* lub: *whom did you send for?* po kogoście posyłałi? *to what does that belong,* lub: *what does that belong to?* do czego to należy?

Words

to laugh (at) <i>la,</i>	śmiać się (z)	to knock (at)	stukać (w)
to look (at) <i>luk</i>	patrzeć (na)	<i>nok</i>	
to look (for)	szukać(kogo, co)	to wait (for)	czekać (na)
		the mountain	góra
to send (for)	posyłać (po)	<i>mountain</i>	
to think (of)	myśleć (o)	the umbrella	parasol
		<i>um'brela</i>	

the post-office	urząd	high	wysoki
<i>poust'ofis</i>	pocztowy	joy	radość
the name	imię, nazwi- sko	kindness	uprzejmość
		of age	pełnoletni
the price	cena	under age	niepełno- letni
the rose	róża		
America <i>a'merika</i>	Ameryka		

Exercises

1. Who are you? Who is that gentleman? Who did not know his lesson? Whom did you see last night? To whom did you speak? To whom did you write this letter? Of whom do you speak? Whose house is that? Whose flowers are these? To whom do these gloves belong? Why does he look at me? From whom did you receive this letter? Which books are yours? Which of those paintings are your brother's? In which of these rooms do you sleep? Which town is larger, Warsaw or Leipsic? With which of these boys shall you go to the concert? Which is the nearest way to the post-office? Which of you knows my niece? Which of them did not dance? What do you write? What did you look for? What does he laugh at? What does she think of? What is the name of that child? What books are these? What is the price of those silk gloves? What a fine day! What an idle boy you are, Charles! What fine pictures! Will he wait for them? Whom does your brother look for? What is his age? Our nephew will be of age next year. He was under age when he arrived from the country. Who asked you to do that?

2. Kto tam? Czyj to pies? Do kogo (komu) pisa-
liście? Kogo oczekiwaliście wczoraj wieczorem? Dla
kogo to nowe ubranie? Z kim mówiła pańska matka?
Od kogo dostałaś ten złoty pierścionek? Z kim rozma-
wiała (mówiła) pani matka? Kto jest ta dama? Czy
posłałeś po doktora? Czas (it is time) iść do domu, po-
szukaj swego parasola, Janie. Jakiego (which) języka
łatwiej się nauczyć: francuskiego czy angielskiego?
Który z pańskich braci pojedzie do Ameryki? Jaka
najwyższa góra w Europie? Co on mówi? Jakiej książ-

ki potrzebujesz? (want). Jaki to ptak? W którym pokoju śpicie? Ile kosztują te koszule? (What is the price (of...?) O której godzinie jecie obiad? Jakie jest pańskie nazwisko? Nazywam się (moje imię jest) Karol Smith. Jak się nazywa ten kwiatek (jaka jest nazwa...)? Jaką zimną mamy zimą! Co za radość! O czym pan myślał? O kim mówicie? Na kogo ona patrzy? Kiedy jego ciotka powróciła z Londynu? Kto stuka do drzwi? Kto z was mówi po angielsku? Która z tych książek należy do mnie?

Reading-Matter

The riddle. A young man was once in prison, and nobody was allowed to visit him except his relations. One day an elderly gentleman came to the prison and demanded to see the young man. „Are you a relation of the prisoner, Sir?” asked the turnkey, „you must know, Sir, that strangers are not admitted”. — „I am”, replied the old man. — „Who are you then, please?” — „Listen to me, I shall tell you. Brothers and sisters I have none, but that young man’s father is my father’s son. Who am I?”

prison <i>prizn</i>	więzienie	demand	żądać
prisoner	więzień	turnkey <i>'tō(r)nki</i>	klucznik
nobody <i>noubōdō</i>	nikt	you must	musisz
nobody was allowed	nikomu nie	stranger <i>strein-</i>	obcy
visit	pozwalano	<i>dżō(r)</i>	
except	odwiedzać	admit <i>əd'mit</i>	dopuszczać
relation <i>re'leiszn</i>	z wyjątkiem	admitted	dopuszczany
elderly	krewny	listen (to) <i>lisn</i>	słuchać
came	starszy		(kogoś)
	przyszł		
	(czas przeszły od come)		

Lekcja XX.

O zaimkach względnych

a) Who, który, -a używa się tylko dla osób i deklinuje się tak jak zaimek pytający who?

N. p.: The old man who was here. The lady, who is ill. There is the gentleman whose son speaks

English so well. The lady whom we expected yesterday. The girl to whom this books belongs.

b) **Which**, który, a, -e, którzy — używa się tylko dla rzeczy i zwierząt.

N. p.: The book which I have. Here is the horse of which I speak.

c) **That**, który, -a, -e, którzy (jaki, -a, -e) używa się dla osób, rzeczy i zwierząt.

N. p. The man that speaks to your father. The richest man that I know, najbogatszy człowiek jakiego znam. The same book that I had last week. Ta sama (taż) książka, którą miałem w zeszłym tygodniu.

d) **What**, jako zaimek względny, oznacza: co, lub to co, i używa się zamiast: that which, n. p.: I speak what I think, mówię to, co myślę.

e) **Przymyki**, od których zależy zaimek względny, często (przy „that” zawsze) stawia się na końcu zdania (jak przy zaimkach pytających), n. p.: The gentleman whom I look for, pan którego szukam. The house that you speak of, dom, o którym mówisz.

f) **Zaimki względne who, which i that** w czwartym przypadku lub z przymikiem bardzo często bywają opuszczone, n. p.: The lady I know (zamiast whom I know, dama, którą znam i t. d.); the house I speak of (zamiast of which I speak, dom, o którym mówię).

Uwaga. Uważaj na użytek zaimka osobistego *he, she* zamiast wskazującego *that* w wypadkach podobnych do następującego: *He who is rich is not always happy*, ten kto bogaty, nie zawsze szczęśliwy.

Words

to neglect <i>na'glekt</i>	lekceważyć	attention <i>a'tenszn</i>	uwaga
	zaniedbywać	to pay attention	zwracać uwagę
to converse <i>kon-</i>	rozmawiać.		uwagać
<i>'wð(r)s</i>		to forgive	przebaczyć
to ask (for)	pytać, prosić (o)	to wish	życzyć
to rob	grabić, okraść	to request <i>re'kwest</i>	żądać, prosić
to uderstand	rozumieć,	to comply (with)	zgadzać się
<i>undə(r)stænd</i>	umieć	<i>kom'plai</i>	dogadzać
		the drawer	szuflada

the chest of drawers	komoda	unjust	niesprawiedliwy
the master	nauczyciel, pan, mistrz	troublesome	dokuczliwy
	magister	<i>trɔbłsəm</i>	
the study <i>studa</i>	zajęcie, nauka	cruel <i>krūal</i>	okrutny,
the enemy <i>'enma</i>	wróg	honest <i>'ɔnast</i>	srogi
the merchant <i>mō(r)czant</i>	kupiec	contented	uczciwy, rzetelny
the neighbour <i>neibə(r)</i>	sąsiad	noble	zadowolony
the reward <i>raŋə(r)d</i>	nagroda	readily <i>'redala</i>	szlachetny
the exhibition <i>eksə'biszn</i>	wystawa	formerly	chętnie, z gotowością
the return	odwrot, zwrot	ever <i>'ewə(r)</i>	dawniej, przedtem
entertaining	zajmujący; przyjęcie, pogadanka	on <i>ɔn</i>	kiedykolwiek, kiedyś
		upon <i>ə'pɔn</i>	} na

Exercises

1. The silk gloves which are in the drawer are my sister's. The flies which are in your garden are very troublesome. The table upon which you write is too high. There is a woman that wishes to speak to you. The lady that was at our house yesterday has many large fields and gardens. The emperor Nero ('nirou) was one of the most cruel men that ever lived. This is the same lady that asked for you the day before yesterday. This is the serwant that robbed us. The man of whom you speak is dead. The lady with whom I danced last night is young and beautiful. What did the lady ask for? She asked for some ink and paper. The merchant (whom) I speak of is a very honest man. The houses which I speak of belong to our neighbour. The books that she asks for are very entertaining. Do you understand what I say? He always laughs at what I do. Think of what you promised me last night. You pay little attention to what I say. He who is rich, is not always contented. Who is greater and nobler than he who forgives his enemies!

2. Panie, które były wczoraj u mej ciotki, są córkami tego starego pana. Anglik, z którym brat pański wczoraj rozmawiał, jest doktorem królowej. Człowiek, który się pytał o pana, był bardzo wysoki (tall). Czy zna pan damę, która była wczoraj na koncercie? List, który otrzymałem od mego przyjaciela, jest bardzo długi i zajmujący. Oto (tu są) kwiaty, które pani tak lubi. Czy znasz dom, w którym oni mieszkają? Przynieś mi rękawiczki, które są w komodzie. Jest to jedna z najwięcej interesujących książek, jaką kiedykolwiek miałem. Oto złodziej co (that) mnie okradł. Pola, o których mówię, należą do naszego sąsiada. Czy ty rozumiesz, co ja do ciebie mówię? Pokaż mi, co masz. Dlaczego nie myślisz o tem, coś mi obiecał zeszłego tygodnia? Ten, kto zadowolony, jest szczęśliwy. O co pański brat pytał? On prosił mnie o książkę, którą mu wczoraj obiecałem.

Reading-Matter

A Dialogue. She: Have you many poor relations?

He: None that I know.

She: Many rich ones?

He: None that know me.

The difference. A French officer said to a Swiss colonel: „How is it that your countrymen always fight for money, while we mostly fight for honour?” The Swiss shrugged his shoulders and replied: „I suppose it is because people are apt to fight for what they need most.”

an officer	'ɔfis(e)r	oficer	to shrug	wzruszyć
Swiss		szwajcarski	the shoulder	ramię
the colonel	'kɔ(l)nəl	pułkownik	szouldə(r)	
the countryman		rodak	I shrug my shoulders	wzruszam
to fight		walczyć	ders	ramionami
while		podczas gdy	apt	skłonny
mostly		przeważnie	to need	potrzebować

Lekcja XXI.

O czasie przeszłym złożonym

Oprócz czasu przeszłego zwyczajnego (preterit) w angielskim języku są jeszcze dwie inne formy wyra-

żania czasu przeszłego, a mianowicie: czas przeszły złożony (perfect) i czas zaprzyszły (pluperfect), które formuje się za pośrednictwem słowa posiłkowego to have i imiesłowu czasu przeszłego głównego czasownika.

Imiesłów czasu przeszłego czyli dokonany wszystkich regularnych czasowników brzmi zupełnie tak jak czas przeszły niedokonany i kończy się na ed, n. p.:

Tryb bezokoliczny:	Czas przeszły zwyczajny:	Imiesłów czasu przeszłego:
to punish karać	I punished ukarałem	punished ukarany
to expect oczekiwać	I expected oczekiwałem	expected oczekiwany
to walk chodzić, spacerować	I walked spacerowałem	walked

Imiesłów czasu przeszłego od słów posiłkowych: to have, to be, to do:

to have	had
to be	been
to do	done <i>dn</i>

Czas przeszły złożony formuje się za pośrednictwem czasu t e r a ż n i e j s z e g o słowa posiłkowego to have i imiesłowu czasu przeszłego czasownika koniugowanego:

To have:

I have had
 you have had
 he (she, it) has had
 we have had
 you have had
 they have had

To be:

I have been
 you have been
 he (she, it) has been
 we have been
 you have been
 they have been

To do:

I have done
 you have done
 he (she, it) has done
 we have done
 you have done
 they have done

To love:

I have loved
 you have loved
 he (she, it) has loved
 we have loved
 you have loved
 they have loved

Pytanie: have I had? has he been? have you loved? has your brother walked?

Przeczenie: I have not had. Have you not been i t. p.

Znaczenie czasu przeszłego złożonego

Różnica między czasem przeszłym zwyczajnym a złożonym jest następująca: Pierwszy wskazuje, że czas, w którym czynność dokonana była, przeszedł zupełnie, drugi zaś wskazuje, że czas, w którym czynność wykonywało się, nie przeszedł jeszcze zupełnie, a skutki tej czynności pozostają aż do pory obecnej.

My father returned yesterday from his journey — znaczy: ojciec wczoraj wrócił z podróży, bez względu na to, czy może już znowu wyjechał. Natomiast: My father has returned from his journey — znaczy: ojciec wrócił, a obecnie jeszcze jest w domu. I saw London several times — Widziałem Londyn kilka razy.

I have seen London — widziałem Londyn, a teraz go znam.

Where was your brother? Gdzie był twój brat (kiedyś, w jakimś pewnym czasie)?

Where has your brother been? Gdzie był twój brat do tej chwili?

Różnica ta nie ma zatem nic wspólnego z różnicą między czasem przeszłym dokonanym a niedokonanym w polskim języku.

Ponieważ właściwość czasu przeszłego złożonego polega na tem, że czynność wykonywało się i wykonywa aż do chwili obecnej, można go czasem tłumaczyć po polsku czasem teraźniejszym, n. p.:

I have known him these seven years, Znam go już siedm lat.

I have lived in England six months, Mieszkam w Anglii od sześciu miesięcy.

Natomiast: I lived in England six months, Mieszkałem (kiedyś) w Anglii przez sześć miesięcy.

I have got, dostałem, znaczy często: mam. I have got some money about me, Mam trochę pieniędzy przy sobie.

Czasowniki nieregularne

W języku angielskim jest kilkadziesiąt czasowników nieregularnych. Nieregularność polega na tem, że two-

rzą one czas przeszły zwyczajny i imiesłów czasu przeszłego nie przez dodanie końcówki *ed*, lecz w inny sposób. Dalsza koniugacja jest zupełnie regularna, a więc *c z a s t e r a ż n i e j s z y* jest równy bezokolicznikowi, a tylko trzecia osoba liczby pojedynczej dobiera końcówkę *s*, w czasie *p r z e s z ł y m* wszystkie osoby są równe, i *f o r m y z ł o ż o n e* tworzy się jak wyżej wykazano. Wystarcza zatem pamiętanie trzech form: bezokolicznika, czasu przeszłego zwyczajnego i imiesłowu czasu przeszłego.

Tryb bezokoliczny:		Czas przeszły zwyczajny:	Imiesłów czasu przeszłego:
to see	widzieć	I saw	seen
to give	dawać	I gave	given
to speak	mówić	I spoke	spoken
to buy <i>būi</i>	kupić	I bought <i>bōt</i>	bought
to sell	sprzedać	I sold	sold
to write	pisać	I wrote	written
to tell	mówić, opowiadać	I told	told
to get	1. dostać, 2. stać się czymś	I got	got
to come	przyjść, przyjechać	I came	come
to go	iść, jechać	I went	gone <i>gōn</i>
to make	zrobić	I made	made
to know	znać, wiedzieć	I knew <i>njū</i>	known <i>noūn</i>
to send	posłać	I sent	sent
to say	powiedzieć	I said <i>sed</i>	said
to read <i>rid</i>	czytać	I read <i>red</i>	read <i>red</i>
to take	brać, wziąć	I took <i>tuk</i>	taken

Przysłówki czasowe

Przysłówki czasowe, jak n. p.: *o f t e n* często, *s e l d o m* rzadko, *e v e r* kiedyś, *n e v e r* nigdy, *a l w a y s* (*ʼolūas*) zawsze, *n o w* teraz, i inne umieszcza się zwykle *p r z e d* czasownikiem, przy formach złożonych zaś między czasownikiem posiłkowym a głównym, n. p.:

I often travel to London.

You never write to your parents.

Why do you never write?

I shall always love you.

Words

to gain	} zarabiać	shopping	robienie
to earn <i>ō(r)n</i>			
to create <i>kri'eit</i>	} podróżować	customer <i>kwsta- ma(r)</i>	sprzedający, -a
to make a jour- ney			
a philosopher <i>fi'lozofe(r)</i>	} filozoficzny, mądry	light-coloured	rękawiczka skórzana
philosophic			
a dictionary <i>'dikszanara</i>	} odkrycie	like (przysł.)	wielkość, miara
a discovery <i>dis'kwara</i>			
a century <i>'sen- czara</i>	} pularas	anywhere	p. lekcja XII
the purse			
meeting	} Ludwik	anything else	gdzie indziej
Louis XII (the twelfth) [<i>luis dhe tuel/th</i>]			
expense	} wydatek	cuff	krawat
the shop			
to shop	} kupować, ro- bić spra- wunki	this way	spinka

Exercises

1. I have earned five pounds and eight shillings this week. Have you been ill? Yes, Sir, I have been very ill. My niece has not been long in London. Have you ever been in Paris? No, I have never been there. Have you done your exercise, William? Yes, Sir, I have. Philosophers have made great discoveries in this century. Where have you been to day? I have been with my cousin John. To whom has your brother sold his horse? He has sold it to this gentleman. From whom have you got that silver watch? I have got it from my dear uncle. What have you bought? I have bought a French dictionary. I was at your house this morning, but you were not at home. How long have you been here? I have been here these four hours.

2.1) Wiele zarobił dziś stolarz? Zarobił tylko 3 szy-

¹⁾ W tym ćwiczeniu chodzi głównie o to, czy używać czasu przeszłego zwyczajnego czy złożonego.

lingi i 10 pensów. Często widywałem pańskiego brata w Paryżu. Karol miał nieszczęście zgubić swój pulares i pieniądze. Gdzie byłaś dzisiaj wieczór? Byłam w teatrze. Czy byłeś kiedyś w Londynie? Nie, nie byłem nigdy w Londynie, lecz w przyszłym roku mam zamiar pozostać tam sześć miesięcy. Komu sprzedaliście ten dom? Sprzedałem go bratu mego sąsiada. Pięć lat temu sprzedałem chłopcu słownik angielski. Kiedy byłem dzieckiem, podróżowałem do Rosji. Skończyliście swoją pracę dzisiaj? Nie, skończyliśmy ją wczoraj. Bóg stworzył świat. Jak dawno (long) znałeś pan tego pana? Znam go już pięć lat. Moja siostra mieszka w Paryżu już cztery lata.

Reading-Matter

A Philosophic Boy. 1) Louis XII meeting a poor boy, demanded, who he was and how much he gained. The boy replied that his name was Albert and that he gained as much, as the king. Louis asked how much the king gained. The boy replied: „His expenses, and I gain mine“.

Shopping

Saleswoman. What can I show you?

Customer. I want to see some kid gloves.

S. Light-coloured or dark ones?

C. Dark, please.

S. What is your size?

C. Seven and three quarters.

S. I hope these will be right.

C. What is the price of this pair?

S. This pair is five shillings.

C. That is a little dear for a pair of gloves like this.

S. I don't think you can get them for less anywhere else.

C. Well, I shall take them.

¹⁾ W nagłówkach i tytułach pisze się wszystkie rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki wielkimi literami.

S. Thank you, sir. Is there anything else I can show you? Any ties, collars, cuffs, studs?

C. No, thank you, but I want some stockings and underwear.

S. This way, then, sir.

Lekcja XXII.

O czasie zaprzeszłym (pluperfect)

Czas zaprzeszły formuje się z czasu przeszłego o zwyczajnego słowa posiłkowego to have i imiesłowu czasu przeszłego głównego czasownika, n. p.:

I	}	had	I	}	had	been	I	}	had	done	I	}	had	loved
you			you				you				you			
she			she				she				she			
it			it				it				it			
we			we				we				we			
you			you				you				you			
they	they	they	they											

Czasu zaprzeszłego używa się dla wyrażenia jakiegokolwiek czynności dokonanej pierwej, niż jaka inna przeszła czynność, n. p.: I had finished my letter before he arrived. Skończyłem list, zanim on przyjechał. He confessed that he had done wrong. On przyznał się, że postąpił niesłusznie.

Uwaga. Dla wyrażenia czynności przeszłej równocześnie z jakąkolwiek bądź inną czynnością, należy używać dla obydwóch czasowników czasu przeszłego zwykłego, n. p.: He was in bed when I returned. On (był) leżał w łóżku, gdy powróciłem. I learned, when I was young. Uczyłem się, kiedy byłem młody.

Words

a noise <i>nois</i>	hałas	to do wrong <i>roŋ</i>	postępować
an acquaintance <i>a'küəintəns</i>	znajomość		niesprawiedliwie
agreeable <i>a'grɪəbl</i>	przyjemny	an instrument	instrument
to make acquaintance	robić znajomość, za-	<i>'instrument</i>	
	znajomić się	a habitation	mieszkanie
to do right	postępować	<i>häbi'teɪzən</i>	
	sprawiedliwie		

a widow 'űidou	wdowa	though <i>dhou</i>	choć
content 'kontent	zadowolony	after (przyimek)	po, potem
thankful	wdzięczny	after (spójnik)	skoro
peace	pokój	if (spójnik)	1. jeśli, jeżeli,
peaceful	pokojowy, spokojny	afternoon	2. czy popołudnie

Exercises

1. Did you see my sister yesterday? I saw her, but I did not speak to her. Have you spoken to my brother to day? I spoke to him last night. They had not finished their work when I came home. When did you buy that horse? I bought it last week. When did he sell his piano? He sold it the day before yesterday. He had sold it before he went to France. I had known Mr. S. before I knew his cousin. We had already dined when his friend arrived. Has the physician bought your carriage? No, we had already sold it when he came. That man made a great noise in the street last night. Did you write to your nephew? I wrote to him yesterday. I have often gone to London to see my uncle. After we had visited London, we returned content and thankful to our peaceful habitation. Have you invited your friend, James? Yes, I have invited him to tea. Did you see the exhibition when you were in London? He was not tired, though he had walked so far. She said that her husband and children were in Italy. Have you sent for the physician? Yes, we have. When did you make his acquaintance? I made his acquaintance last winter.

2. Jan uczył się po angielsku sześć miesięcy. Czy kupiłeś słownik? Kupiłem go wczoraj. Czy pański brat widział cesarza, kiedy był w Wiedniu? Kiedy pan kupił ten instrument? Kupiłem go w zeszłym tygodniu. Pisałem do pańskiego wuja (pierwej), zanim z nim mówiłem. Jak dawno (już) znacie¹⁾ pana Z? Znamy go (już) cztery lata. On był w ogrodzie, kiedy powróciliśmy. On się mnie pytał, czy byłem u księgarza. On mi mówił, że nie był w szkole. Zrobiliśmy bardzo przy-

¹⁾ Czas przeszły złożony.

jemną znajomość w zeszłym tygodniu. On pytał się mnie, czy otrzymałem moje książki, a ja odpowiedziałem, że dostałem je wczoraj. Kiedy pisaliście do tej biednej wdowy? Pisałem do niej dziś po południu. Kiedy on przyjechał ze wsi? On przyjechał dziś wieczór.

Reading-Matter

Lord North. A gentleman sitting in one of the boxes in company with Lord North, whom he did not know, entered into conversation with him, and seeing two ladies come into an opposite box, asked him: „Pray, Sir, can you not tell me who is that ugly old woman who just came in?” „O, replied Lord North with great good humour, I can tell you, that is my wife”. The gentleman blushed and replied stammering: „Sir, I ask pardon, I... do not mean her, I mean that... that shocking monster who is with her”. „That is my daughter”, replied Lord North smiling.

to sit	siedzieć	humour <i>jūma(r)</i>	humor
sitting	siedząc, siedzący	blush	rumienić się
box	łóża	to stammer	jąkając się
company <i>'kompāna</i>	towarzystwo	stammering	jąkając się
seeing	widząc	to mean	mniemać
opposite <i>'opzīt</i>	przeciwnie	shoking	wstrząsający
to pray	modlić się	monster	potwór
pray, Sir	proszę pana	to smile	uśmiechać się
I can	mogę	smiling	uśmiechając się

Lekcja XXIII.

O czasie przyszłym złożonym

Czas przyszły złożony formuje się za pośrednictwem czasu przyszłego słowa posiłkowego to have i imiesłowu czasu przeszłego głównego, koniugowanego czasownika, i tak:

To have:

I shall	}	have
you will		
he (she, it) will		
we shall		
you will		
they will		had

To love:

I shall	}	have
you will		
he (she, it) will		
we shall		
you will		
they will		loved

To be:

I shall	} have been
you will	
he (she, it) will	
we shall	
you will	
they will	

To do:

I shall	} have done
you will	
he (she, it) will	
we shall	
you will	
they will	

Czasu przyszłego złożonego używa się (dość rzadko zresztą) dla wyrażenia czynności przyszłej, poprzedzającej jakąś inną przyszłą czynność, n. p.:

I shall have written the letter before you come, Napiszę list, nim przyjdiesz (list już będzie gotowy, kiedy przyjdiesz).

Czasowniki nieregularne

(Ciąg dalszy)

Bezokolicznik:		Czas przeszły zwyczajny:	Imiesłów czasu przeszłego:
begin	zacząć	began	begun
ring	dzwonić	rang	rung
sing	śpiewać	sang	sung
drink	pić	drank	drunk
spring	skakać	sprang	sprung
lose <i>luz</i>	stracić, zgubić	lost	lost

Zaimek „self“

self	sam	we ourselves	my sami
I myself	ja sam	you yourselves	wy sami
you yourself	ty sam, pan sam	they themselves	oni sami,
he himself	on sam		one same
she herself	ona sama		
it itself	ono samo		

self (sam) używa się zatem w złączeniu z zaimkiem dzierżawczym odpowiedniej osoby.

Uwaga. Ten sam, w znaczeniu *tenże* = *the same*, n. p.: they have the same servants still, mają jeszcze tych samych służących.

Words

to order	kazać	the servant	sługa, służący
somebody 'sɒm- bɒdə	ktos	hard	twardy
I order somebody	każę komuś	to wonder 'ʌdn- də(r)	dziwić się
(4. prz.)	(3. prz.)	the minute 'minɪt	minuta

the second <i>sekond</i>	sekunda	to be sure	na pewno, istotnie
second	drugi	to employ <i>om'ploi</i>	użyć
a second time	drugi raz	I am employed	jestem użyty
at last	nareszcie	(in something)	(do czegoś), trudnię się (czymś)
the patience <i>pei-</i>	cierpliwość	to tend	hodować
<i>szanz</i>		tending	hodowanie
without <i>hidh'aut</i>	bez	the fellow	kolega (w szkole i t. p.)
to thunder	grzmieć	years ago <i>'agou</i>	przed laty
the college <i>'koladz</i>	gimnazjum	the lay	pieśń
female <i>'fimeil</i>	żeński	now-a-days	obecnie, dziś
true <i>trū</i>	prawdziwy	<i>naus'deiz</i>	
it is true	to prawda		
shepherd <i>szepa(r)d</i>	pastuch		
sure <i>szū(r)</i>	pewny		

Exercises

Dlaczego nie dzwonisz (w) dzwonek? Gdybym dzwonił w dzwonek, (to) sługa wszedłby zaraz (at once). Ja nie zaczął pisać przed południem. Ale ja właśnie zacząłem. Dzień dobry, drogi (my dear) przyjacielu! Czy długo czekałeś? Nie, czekałem około (about) dziesięć minut. Wczoraj czekałem więcej (dłużej) na (for) śniadanie. Jajo nie będzie miękkie, nawet (even) gdybyśmy go gotowali (jeszcze) dwie godziny więcej.

Reading-Matter

The Officer and the Egg. An officer ordered his Irish servant to boil him an egg for his breakfast, but very soft. He then took (up) a newspaper and read for ten minutes. He now began to wonder, why his egg did not come and rang the bell. The servant came and said the egg was not yet done. So his master waited five minutes longer. At last he lost his patience and rang the bell a second time. The servant entered, but without the egg. „Where is the egg?” thundered the officer. „I beg your pardon, Sir”, said the servant, „it is not yet done. You told me to boil it very soft, but it is still as hard as ever, though I have boiled it for a quarter of an hour”.

The Teacher of Geese. The pupil of a female college asked her teacher: „Is it true, that your father was a simple shepherd?” The teacher answered: „To be sure, that's¹⁾ quite true, but what's¹⁾ more, I myself am still employed in tending geese.”

William Shakespeare

His father named him William,
But his sisters called him Will;
His mother called him Willie,
And his fellows called him Bill.
But that was years and years ago
Before he wrote his lays,
And he is known to every one
As Shakespeare now-a-days.

Lekcja XXIV.

Czas przeszły trybu warunkowego

Czas przeszły trybu warunkowego formuje się za pośrednictwem trybu warunkowego słowa posiłkowego to have i imiesłowu czasu przeszłego czasownika głównego.

I should have	}	had	}	been	}	done	}	loved
you would have		Byłbym		Byłbym		Byłbym		Byłbym
he (she it) would have		miał		był		uczynił		kochał
we should have		i t. d.		i t. d.		i t. d.		i t. d.
you would have								
they would have								

Should I have loved? Czy byłbym kochał? I should not have loved. Nie byłbym kochał. Should you have loved? Czy byłbyś kochał?

Po spójniku **if** używa się zamiast tego czasu **c z a s u z a p r z e s z ł e g o** trybu oznajmującego (patrz lekcja XVII, str. 86).

I should have given you the book, if I had had it. Byłbym dał ci książkę, jeśli bym ją miał. We should have invited your brother, if he had been in town. Bylibyśmy zaprosili pańskiego brata, jeśli by on był

¹⁾ that's = that is; what's = what is. W języku potocznym słówko „is” często bywa skrócone na 's.

w mieście. I should not have bought the horse, if I had not liked it. Byłbym nie kupił konia, gdyby mi się nie podobał.

Czasowniki nieregularne

(Ciąg dalszy)

Tryb bezokoliczny:		Czas przeszły zwyczajny:	Imiesłów czasu prze- szłego:
to lend	pożyczyć	I lent	lent
to spend	przepędzić (czas), tracić	I spent	spent
to hear	słyszeć	I heard <i>hō(r)d</i>	heard
to pay	placić	I paid ¹⁾	paid
to sleep	spać	I slept	slept
to find	znaleźć	I found	found
to leave	odjechać, zosta- wić	I left	left
to let	puszczać, pozwo- lić	I let	let
to bring	nieść, nosić	I brought <i>brɔt</i>	brought

Uwaga. Po czasowniku *to let*, który w angielskim języku jest także czasownikiem posiłkowym, używa się bezokolicznika bez przystawki *to*, n. p.: *I let him go*, pozwolę mu iść.

Words

address	adres	to acknowledge	} uznać, uszanować, kłaniać się
to remember	pamiętać	<i>ək nɔlədʒ</i>	
once more	raz jeszcze	to recognize	} przedstawić kogoś ko- muś
peculiarity	właściwość, osobliwość	<i>rəkɔ'gnaɪz</i>	
social <i>souszəl</i>	towarzyski, społeczny	to introduce	przedstawi- wienie
to raise	podnieść, uchylać (kapelusza)	introduction	zdzjąć, zdej- mować
to meet	spotkać	to take off	stanowisko
unless	jeśli nie	standing	lekko
to bow <i>bou</i>	kłaniać się	slightly	salon
custom	zwyczaj	drawing room	pokój pry- watny
principle	zasada	sitting room	(pana lub pani)
privilege <i>prɪvə- ledʒ</i>	przywilej		prywatny pracownia
superior <i>sju'pɪr- jə(r)</i>	wyższy	private <i>praɪvət</i>	
inferior	niższy	study <i>stʌdɪ</i>	

¹⁾ Nieregularność tylko ortograficzna.

specially <i>szczerze</i>	szczególnie	dress-coat	frak
to arrange	urządzić	neck-tie (=tie)	krawat
<i>o'reiendź</i>		to use	używać
distinction	odznaczenie,	hollower <i>hou-</i>	jednak
	ranga	'evə(r)	
presence	obecność	a call	wizyta
permission <i>pō(r)-</i>	pozwolenie	to call upon so-	składać ko-
<i>'miszan</i>		mebody	muś wizytę
to object <i>ob'dżekt</i>	sprzeciwiać		
	się		

Exercises

1. They would not have slept so long, if they had not been so tired. We should have gone to the concert, if our uncle had been at home. He would never have done it, if I had been present. I should have sent for the physician, if you had been ill. He would have bought the house, if he had not been in the country. We should have brought you the books, if we had found them. I should have lent you my horses, if I had not sold them. You would have spent a very pleasant evening, if you had been at our aunt's yesterday. We should have written to you, if we had known your address. We should not have let him go home, if his parents had not sent for him. If we had not found you at your sister's, we should have gone to your house.

2. Oni byliby posłali po doktora, jeśliby nie było tak późno. Byłbym cię odwiedził wczoraj, gdybym nie był chory. Nie bylibyśmy kupili tych książek, żeby nie były takie piękne. Pańskie siostrzenice byliby przepędziły bardzo przyjemny dzień, gdyby były u (with) nas wczoraj. Mój wuj byliby do was napisał, jeśliby wiedział (znał) wasz adres. Ona nie byłaby czytała tych książek, gdyby one nie były tak zajmujące. Nie byłbym poszedł do pańskiej ciotki, żeby mnie nie prosiła. Czy pamiętasz anegdotę o (about) chłopcu-filozofie? Proszę, powiedz o co go pytał Ludwik XII? Nie pamiętasz? przeczytaj ją raz jeszcze i opowiedz (mi). To jest bardzo pożyteczne w nauce angielskiego języka.

Reading-Matter

Peculiarities of English Social Life. A gentleman never raises his hat to a lady of his acquaintance whom

he meets in the street unless she first bows to him. This custom is formed on the principle that it is the privilege of the superior to acknowledge the inferior.

Except on introduction an Englishman never takes off his hat to another¹⁾ Englishman of the same social standig. Inferiors will touch their hat or slightly raise it when recognizing²⁾ a superior.

A gentleman does not smoke in the drawing room or in any part of the house which is not his own private sitting room or his study or is specially arranged as a smoking room. He will not smoke in the street. In the presence of another person who does not smoke when accompanying³⁾ a lady or a person of distinction, he will ask that person's permission by saying⁴⁾ 'Do you object to my smoking⁵⁾ a cigar (or cigarette) ?'

When invited to dinner-parties⁶⁾, a gentleman will dress, i. e. put on a black dress-coat and a white necktie. *Evening-dress*, however, is never used at morning calls⁷⁾ or at any occasion before six o'clock.

Lekcja XXV.

O trybie rozkazującym

Druga osoba trybu rozkazującego, jak nam wiadomo, jest równa bezokolicznikowi, inne zaś osoby tworzy się za pośrednictwem słowa posiłkowego to let, puścić, pozwolić:

to have :		to be :	
have	miej, miejcie	be	bądź, bądźcie
let him have	niech on ma (puść, pozwól mu mieć)	let him be	niech on będzie
let her have	niech ona ma	let her be	niech ona będzie
let us have	niech my mamy	let us be	niech my bę- dziemy
let them have	niech oni mają	let them be	niech oni będą
		do not be	nie bądź

¹⁾ = an other. ²⁾ = when they recognize. ³⁾ = when he accompanied.
⁴⁾ mówiąc. ⁵⁾ dosłownie; Czy pan się sprzeciwia memu paleniu? ⁶⁾ na obiad,
t. j. wieczorem (patrz lekcja XIII). ⁷⁾ wizyta w ciągu dnia, aż do 6-tej godziny.

Inne czasowniki:

do	czyń-cie, rób-cie	do not go	nie chodź, nie
let him do	niech on czyni		chodźcie
let her write	niech ona pisze	do not write	nie pisz, nie
let us go	pójdźmy!		piszcie
let them love	niech oni ko- chają		

Nieregularne czasowniki

(Ciąg dalszy)

Tryb bezokoliczny:		Czas przeszły zwyczajny:	Imiesłów czasu przeszłego:
to choose	wybierać	I chose	chosen
to put <i>put</i>	postawić, poło- żyć	I put	put
to light	zapalać	I lit	lit
to shut	zamykać	I shut	shut
to forget	zapominać	I forgot	forgotten
to break <i>breik</i>	złamać	I broke	broken

Words

the stairs	schody	respecting	odnośnie (co się tyczy)
upstairs	schody na gó- rę, na górze	to fetch	przynieść
downstairs	na dole, scho- dy na dół	veal	cielęcina
kind	łaskawy, uprzejmy	mutton	baranina
the goodness	dobroć, ła- skawość	beef	wołowina
the kindness	uprzejmość	a veal cutlet	cielęcy kotlet
to take a walk	spacerować	a mutton chop	barani kotlet
the lamp	lampa	oil	olej, oliwa
evil <i>iwł</i>	złe, nieszcze- ście	impatient <i>im'pei- szant</i>	niecierpliwy
away	precz stąd	let me have	dajcie mi (daj mi)
to go in ¹⁾	wchodzić	let us have	dajcie nam (daj nam)
to come in ¹⁾	przychodzić, wchodzić	a seat	miejsce do siedzenia
to go out	wychodzić	take a seat	proszę siadać
to come out	wychodzić	to follow	iść za kimś, słuchać
to write down	napisać	to serve	służyć, ob- służyć
to pour out <i>po(r)</i>	wylewać	remedy ' <i>remədo</i>	lekarstwo
<i>aut</i>	nalać	theatre ' <i>thiətr</i>	teatr
a word <i>uð(r)d</i>	słowo		

¹⁾ To go używa się dla kierunku od mówiącego, to come dla kierunku do mówiącego.

performance <i>põ(r)'fõ(r)məns</i>	przedstawi- nie	overture <i>owə(r)-</i> <i>'tjū(r)</i>	uwertura
crowd <i>kraud</i>	tłum	signal	sygnał, znak
crowded	przepełniony	to rise	podnieść się, wschodzić
curious <i>kjūrjəs</i>	ciekawy	opera-glass	lorneta
onlooker	widz	to level <i>lewł</i>	wyrównać, skierować
to press	cisnąć	towards <i>tõ(r)dz</i>	ku
around <i>ə'raund</i>	około	marvel	cud
various <i>wārjəs</i>	różny	art	sztuka
entrance <i>'əntrəns</i>	wchód	actor	aktor
line	linia, szereg	actress	aktorka
motor car <i>moutõ(r) kã(r)</i>	samochód	to fulfil <i>ful'fil</i>	wykonać
continually <i>kõn'tinjələ</i>	ciągle	part	część, rola
to cross	przejsć	perfectly	doskonale
grand	wyniosły, wielki	to merit <i>'mərət</i>	zasłużyć
stall	fotel (w par- terze)	loud	głośny
dress circle <i>dres</i> <i>sõ(r)kl</i>	pierwszybal- kon	loudly	głośno
balcony <i>'balkənə</i>	drugi balkon	the applause <i>e'pləz</i>	oklaski
pit	łama; parter (tylne rzę- dy)	to applause	oklaskiwać
gallery <i>gālərə</i>	galeria	the audience <i>'ɔdjəns</i>	publiczność (w teatrze)
vacant <i>vəkənt</i>	próżny	to shower <i>szauə(r)</i>	zalewać
stage <i>steidz</i>	scena	during <i>djuriŋ</i>	podczas
wing	skrzydło; kulisa	interval <i>'intəwəl</i>	przerwa
to lower <i>louə(r)</i>	spuścić	between	między
curtain <i>kõ(r)tən</i>	kurtyna	act	akt
stage-hand	robotnik teatralny	foyer <i>'fɔje</i>	foyer
scenery <i>sīnərə</i>	sceneria	animated	ożywiony
musician <i>mjū-</i> <i>'ziszən</i>	muzyk	prompter	sufler
direction	kierownictwo	to hasten <i>heisn</i>	śpieszyć się
the conductor of the orchestra }	kapelmistrz	to fall	spadać
		the fall	spad, upadek
		to enable <i>ən'eibl</i>	umożliwić
		acknowledgment	uznanie, dzięki
		cloakroom	garderoba
		restaurant	restauracja
		<i>'restorəŋ</i>	

Have the goodness (kindness) to tell me } Bądź(cie) tak uprzejmy
Be so good (kind) as to tell me } (dobry) powiedzieć mi.

Exercises

1. Of two evils choose the least. William, go and tell your brother, that I wish to speak to him. Put this wine on the table and fetch some more. Let him shut

the door and open the windows. Have the goodness to tell me what time it is. Be so good as to send me the box which I have left at your house. Here is the letter; read it and tell me what you think of it. Let us follow the advice of our friends, but let us not follow that of our enemies. Go away! Let us go upstairs, gentlemen. Come downstairs, Charles. Take him away, John. Let her come upstairs. Let us take a walk, it is a very fine morning. Take a seat, Sir, and drink a glass of wine. Fetch me a veal cutlet and a bottle of beer. I am very thirsty. Let the little girl come in, I want to see her. Put your penknife into your pocket. Let us have our English lesson this afternoon. Henry, take the umbrella and fetch me some oil. It is quite dark here; let the servant light the lamp. Let us have some boiled eggs and two glasses of milk. Do not let your children go out; it is very cold to day. Never break your word. Be so kind as to pour out a cup of coffee for my sister.

2. Proszę, przynieś mi parasol, który zostawiłem wczoraj u twego sąsiada. Połóż tę książkę na stole, lub daj ją swej (twojej) siostrze, jeśli łaska (if you please). Zapal lampę, Janie, tu zupełnie ciemno. Bądź tak dobry, pożycz mi swe (twoje) pióro. Bądźcie tak uprzejmi powiedzieć mi, gdzie pan K mieszka. Niech się dzieci przejdą, pogoda bardzo ładna. Daj mi gotowanych jaj i filiżankę herbaty; jestem bardzo głodny. Daj mi kotlet cielęcy i butelkę piwa. Nie bądźcie tak niecierpliwi, mój brat zaraz tu będzie. Nalej memu bratu szklankę mleka i daj mi barani kotlet. Zejdź na dół i popatrz, czy nie ma tam pani A. Nie kupuj tych rękawiczek, one są za (too) drogie. Pozwól mi, matko, bawić się w ogrodzie. Nie pozwalaj im tak często chodzić do teatru. Zapiszcie jego adres i przyślijcie mi go (adres).

Reading-Matter

Swift's¹⁾ advice respecting Servants. If you want a servant, take one; if you wish to be badly²⁾ served,

¹⁾ Słynny pisarz angielski z XVIII wieku.

²⁾ Żle.

take two; if you wish to serve yourself, take three; if you wish to be well served, serve yourself.

*

For every evil under the sun
There is a remedy, or there is none;
If there is one, try and find it,
If there is none, never mind¹⁾ it.

At His Majesty's Theatre²⁾

Let us drive to His Majesty's³⁾ to see the performance of Shakespeare's King Henry the Eighth.⁴⁾

A crowd of curious onlookers press around the various entrances and about the line of carriages and motor cars which continually arrive at the theatre. We cross the grand staircase and reach our stalls, where comfortably seated, we observe at our ease composition of the audience before the curtain rises. The customary evening-dress of the men strongly contrasts with the many-coloured toilettes of the ladies. The house is full: boxes, stalls, dress circle, balcony, pit, and gallery are crowded; there is not a vacant seat.

On the stage and in the wings behind the lowered curtain, the stage-hands arrange the scenery. The musicians under the direction of the conductor of the orchestra play the overture; then the signal is given and the curtain rises. All opera-glasses are levelled towards the stage. The scenery is a marvel of art. The actors and actresses fulfil their parts perfectly and well merit the loud applause which the audience shower⁵⁾ upon them. During the intervals between the acts the foyer is very animated; but at the prompter's bell everyone hastens to take his seat again. On the fall of the curtain after the last act the audience loudly applaud the

¹⁾ Dosłownie: nie przypomnij nigdy! t. j. niema o czem mówić, drobnostka nie nie szkodzi. =

²⁾ His Majesty tytuł króla (przy zagajeniu „Your Majesty”); zatem: w Teatrze Królewskim. ³⁾ uzupełnić: Theatre. ⁴⁾ ósmy. ⁵⁾ liczba mnoga, ponieważ, rzeczownik ten, chociaż w liczbie pojedynczej, oznacza mnóstwo osób (tak samo używa się słowa *people*).

actors and the curtain is raised again and again to enable the latter¹⁾ to bow their acknowledgments.²⁾

We get our hats and overcoats from the cloakroom, and drive to The Trocadero restaurant for supper.

Lekcja XXVI.

O zaimkach nieokreślonych

Each, każdy, n. p.: Each of the two brothers, każdy z dwóch braci; there are seven poor men, give a penny to each, jest siedmiu biednych ludzi, daj każdemu po pensie.

Every, każdy, każdy jeden. Tego zaimka nigdy nie używa się bez rzeczownika, n. p.: Every man knows it, każdy człowiek to zna. I write to him every day, piszę doń codziennie (każdy dzień). Every często łączy się z rzeczownikiem body (ciało, człowiek) lub z zaimkiem nieokreślonym one i znaczy każdy, czyli wszyscy w ogólnym sensie, n. p.: Everybody knows him, każdy go zna; every one says so, każdy tak mówi (każdy jeden tak mówi). Every w połączeniu z rzeczownikiem thing, rzecz, znaczy: wszystko, n. p.: Your brother has told me everything, pański brat wszystko mi powiedział.

Either [*aidhə(r)*], jeden z dwu, używa się wtedy, gdy mówimy o dwóch osobach, lub przedmiotach wziętych oddzielnie, n. p.: Either of your sisters, jedna lub druga z pańskich sióstr.

Neither [*naidhə(r)*] (zamiast not either), ani jeden ani drugi; żaden (z dwóch) n. p.: On neither side of the river was there a living soul, z żadnej strony rzeki nie³⁾ było żywej duszy.

Uwaga. Either i neither używa się też jako spójników: either — or = albo — albo, neither — nor = ani — ani.

All, wszystko, wszyscy, n. p.: All is in God, and

¹⁾ dosłownie: tym ostatnim — t. zn. aktorom; tłumaczyć po prostu: im.

²⁾ dosłownie: kłaniać swoje dzięki, t. j. wyrazić dzięki przez kłanianie się. ³⁾ Słowa „nie“ nie tłumaczy się, bo przeczenie jest już wyrażone przez neither.

God is in all, wszystko jest w Bogu i Bóg we wszystkim; all men, wszyscy ludzie.

Other, the other, another, drugi, inny, n. p. Which other book do you want? Jaką drugą (inną) książkę chcecie? One of his sons is at Leipsic, the other at Berlin. Jeden z jego synów jest w Lipsku, drugi w Berlinie. Give me another book, if you please. Daj mi inną książkę, jeśli łaska.

Jeżeli other używa się jako rzeczownika, to otrzyma w liczbie mnogiej końcówkę s, n. p.: The faults of others, błędy innych.

Each other, one another, jeden drugiego, n. p.: We love and esteem each other lub one another, kochamy i szanujemy jeden drugiego.

Both, oba, obie, obydwu, n. p.: Both houses, obydwa domy.

A certain, jakiś, pewien, w liczbie mnogiej jacyś, pewni, n. p.: A certain gentleman, jakiś (pewien) pan; certain people, jacyś (pewni) ludzie.

Such, taki, a, ie, n. p.: Such was the difficulty, taka (takowa) była trudność; such people are never happy, tacy ludzie nie są nigdy szczęśliwi.

Some, w liczbie pojedynczej nieco, trochę, jakiś, w liczbie mnogiej niektórzy, niektóre, kilka, używa się tylko w zdaniach twierdzących, n. p.: give me some sugar, daj mi trochę cukru. Some poets praised Bonaparte. Niektórzy poeci chwalili Bonaparte.

Any: 1. W zdaniach pytających jakiś, jakaś, jakieś, n. p.: Have you any sugar? Czy masz (jakiś) cukier? Are there any other persons? Czy są tam jakieś inne osoby?

2. W zdaniach przeczących any razem z słowkiem no znaczy żaden, nikt, n. p.: I did not see any ship, nie widziałem żadnego okrętu.

W zdaniach twierdzących any znaczy jakikolwiek: I read any English book without difficulty. Czytam jaką bądź angielską książkę bez trudu. France is richer than any country in Europe. Francja jest bogatsza niżeli każdy inny kraj w Europie.

Somebody, some one ktoś, **something** coś — używa się jak **some**;

Anybody, any one ktoś, nikt, **anything** coś, nic, cokolwiek — używa się jak **any**, n. p.:

Has any one been here? Czy był tu ktoś? Yes, there was somebody, był tu ktoś. I did not see anybody, nie widziałem nikogo. Give me something to drink, daj mi coś do picia. Have you anything to sell? Czy ma pan coś do sprzedania? I shall not sell anything, nie sprzedam nic. Anything God does is well done, cokolwiek Bóg czyni jest dobrze czynione. Anybody (any one) will tell you so, każdy wam tak powie. Anything will be better, than that, wszystko będzie lepsze aniżeli to.

No, none żaden, nikt. No używa się z rzeczownikiem, none bez rzeczownika. Słowa „nie“ po tych zaimkach już się nie wyraża, n. p.: There is no sugar in the coffee, nie ma (żadnego) cukru w kawie. Love sees what no eye sees, miłość widzi co żadne oko nie widzi. We have no books, nie mamy (żadnych) książek. Is there a cup? There is none. Czy jest filiżanka? Nie ma (żadnej). None of us, żaden z nas.

Nobody, no one nikt; **nothing** (*nothing*) nic.

Own, własny, -a, -e, n. p.: I live in my own house, mieszkam we własnym domu.

Several, różne, dużo, kilkanaście, n. p.: Mr. B has several houses in this town. Pan B. ma dużo domów w tym mieście.

Czasowniki nieregularne

(Ciąg dalszy)

Bezokolicznik:	Czas przeszły zwyczajny:	Imiesłów czasu przeszłego:
to eat jeść	I ate <i>et</i>	eaten
to beat bić	I beat	beaten

Words

love	miłość	barrel	beczułka,
fault	błąd		beczka
soul <i>soul</i>	dusza	brandy	wódka
living	żyjący	partner	spółnik
difficulty' <i>difikv'ltə</i>	trudność	partnership	spółka
violently	gwałtownie	in order	w celu
' <i>waiolentlə</i>		the fair	jarmark

an agreement	umowa	the traveller	podróżujący
thus	w ten sposób	<i>trāvəlc(r)</i>	
	tak	the beggar	żebrak
to continue	kontynuować, trwać	to name	wymienić
<i>kon'tinjū</i>		save	oprócz
empty	pusty	domestic	domowy
to comprehend	wyrozumieć	animal <i>'ānəməł</i>	zwierzę
honestly <i>'ɔnestlə</i>	uczciwie	bristly	najeżony
I could <i>kud</i>	mogłem	a bath <i>bāth</i>	kąpiel
to interrogate	pytać się	I am fond of..	przepadam
<i>in'tɔrɔgeit</i>			za..
in regard to..	co do..	mud	błoto
betrothed	narzeczony	shamefacedly	wstydliwie
naughty <i>nəʔtə</i>	niegrzeczny		

Exercises

Dałem każdemu z nich po filiżance (a cup) herbaty. Każdy z tych ludzi pracował do (till) szóstej godziny. Mój ojciec jeździł (podróżował, lub: szedł) co roku do Paryża. Chodzę codziennie na uniwersytet. Ty mu wszystko powiedziałeś. Czytałam wszystkie te książki. Oni nienawidzą się (jeden drugiego). Jakiś (pewien) pan X kupił ten dom. Czy masz jakie angielskie książki? Mam różne, ale na wsi. Macie bardzo dużo kwiatów i niektóre z nich bardzo ładne. Czy jest kto w sklepie? Nie, panie, nikogo tam nie ma. Czy dałeś cośkolwiek tej starej kobiecie? Czy ona co (cokolwiek) jadła? Nie, nic nie jadła. Czyście co winni temu człowiekowi? Nie, jam nic mu nie winien. Położyłem zegarek na stół. Biłeś go tak gwałtownie, że stracił ząb.

Reading-Matter

The Barrel of Brandy. Two Irishmen bought a barrel of brandy in partnership, in order to sell it at the next fair. They had made an agreement that neither of them should drink from the barrel, without paying¹⁾. On the road one of them got thirsty, he drank a glass and paid his partner threepence. Soon after the other took a drink and paid his partner with the same threepence. Thus they continued drinking and paying²⁾

¹⁾ bez zapłacenia. ²⁾ płaciąc.

each other, thil they came to the village, but the barrel was empty. They had paid each other honestly, and could not comprehend how it was possible that they had only threepence between them.

Dialogues. Some one interrogated little Georgie in regard to his sister's betrothed. „How old is he?” — „I don't know.” — „Well, is he young?” — „Yes, he has no hair yet.“¹⁾

*

Girl: „Does your mother give you anything when you are good?” — Boy: „No, but she gives me something when I am naughty.”

*

„You have lost all your teeth,” said a traveller to a beggar. „It was time to lose them,” was the reply, „when I could get no work for them to do.“²⁾

*

Teacher: „You have named all domestic animals save one. It has bristly hair, hates a bath, and is fond of mud. Well, Tom?”...

Tom (shamefacedly): „That's me.“³⁾

Lekcja XXVII.

O zaimkach nieokreślonych.

(Uwagi uzupełniające)

all, both: Przedimek **the** i inne wyrazy, określające rzeczownik stawia się **po** **all** i **both**, n. p.: All the pupils, wszyscy uczniowie, all my friends, wszyscy moi przyjaciele, both his sons, obydwaj jego synowie.

any (anybody, any one, anything) używa się zamiast **some** (somebody, some one, something) także w zdaniach warunkowych, n. p.: Let me have some money, if you have any. Daj mi trochę pieniędzy, jeśli masz (trochę, jakie). If any one asks for me, say, I am

¹⁾ yet w zdaniach przeczących: jeszcze. ²⁾ to do = do robienia.

³⁾ W potocznym języku zamiast „That am I”.

not at home. Jeśli ktokolwiek zapyta o mnie, powiedz, że nie ma mnie w domu.

Zaimek względny „co” po słowach all, everything wszystko, something, anything coś, cośkolwiek, nothing nic, wyraża się w angielskim języku przez „that” a nie „what“, n. p.: Not all is gold that glitters, nie wszystko złoto co się świeci. Do not promise anything that is impossible to fulfil, nie obiecuj nic, co niemożliwe do spełnienia.

Często zaimek względny opuszcza się wogóle: I give him all I have. Daję mu wszystko co mam.

One jest właściwie liczebnikiem, ale często używa się jako zaimek:

- a) jako podmiot o znaczeniu ogólnem, oznacza ludzi wogóle (francuskie „on”, niemieckie „man“), n. p.: After dinner one seldom likes to take a walk, po obiedzie rzadko lubią (ktoś lubi) spacerować. Mr. Z always thinks one deceives him. Pan Z zawsze myśli, że go oszukują (że go ktoś oszukuje). W tem samem znaczeniu używa się tego zaimka w drugim przypadku (one's): It is a natural thing to love one's country, jest rzeczą naturalną kochać swój kraj;
- b) jako uzupełnienie po przymiotnikach zamiast powtarzania poprzednich rzeczowników w liczbie pojedynczej lub w liczbie mnogiej (zob. lekcję IV), n. p.: The old houses and the new ones, stare domy i nowe.

Such taki wymaga po sobie przedimka a, jeśli stoi przed rzeczownikiem w liczbie pojedynczej; lecz przed rzeczownikami o pojęciu umysłowym lub materialnym przedimek się opuszcza, n. p.: such a man, such wine, such pride (pycha), such tables. Taki, jaki = such as.

Czasowniki nieregularne

(Ciąg dalszy)

Bezokolicznik:		Czas przeszły zwyczajny:	Imiesłów czasu przeszłego:
to steal	kraść	I stole	stolen
to build <i>build</i>	budować	I built	built
to cut	ciąć	I cut	cut

to set	posadzić	I set	set
to bind	związać	I bound	bound
to bring	przynieść	I brought <i>brɔt</i>	brought
to thing	myśleć	I thought <i>thɔt</i>	thought
to teach	uczyć	I taught <i>tɔt</i>	taught
to catch	łapać	I caught	caught
to seek	szukać	I sought <i>sɔt</i>	sought
to fight	walczyć	I fought	fought
to rise	wstawać, wstać, pod- nieść się wschodzić, zejść	I rose	risen <i>rɪzn</i>
to run	biegać, przy- biec	I ran	run

Words

to take off	wziąć, zdjąć	thoroughfare	główna ulica
to possess <i>po'zes</i>	posiadać	' <i>thoroufā(r)</i>	
to wound <i>ūnd</i>	ranić	giant <i>dʒaɪənt</i>	olbrzym
quietly <i>kuaitlə</i>	spokojnie	among <i>ə'mɔŋ</i>	pomiędzy
to glitter	świecić się, migać	bus	omnibus
natural <i>nātszərəl</i>	naturalny	motorbus	omnibus mo- torowy
the fortune	los, szczęście, ' <i>fɔ(r)czən</i> majątek	top	wierzch
dreadful <i>'dredful</i>	straszny	inside	wewnątrz
the fright	strach, obawa	importance	znaczenie
to threaten <i>thretn</i>	grozić	tram	tramwaj
an idea <i>ai'diə</i>	myśl, pomysł	electric	elektryczny
the need	potrzeba	numerous <i>njū-</i> <i>mərəs</i>	liczny
to propose	proponować	partly	częściowo
to dispose	dysponować	underground	pod ziemią
the mind	duch, zdanie	belonging	należący
healthy <i>helthə</i>	zdrów	net	sieć
the health	zdrowie	metropolis	stolica
wealthy <i>welthə</i>	zamożny	metropolitan	stołeczny
the wealth	bogactwo	to guess <i>ges</i>	zgadnąć
traffic	ruch (uliczny, kolejowy i t. p.)	to doubt <i>daut</i>	wątpić
immense	niezmierny	the doubt	zwątpienie, wątpliwość
bewildering	odurzający	no doubt	bez wątpie- nia, nie- wątpliwie
mass <i>mās</i>	masa, mnó- stwo	fare	należytość za jazdę
vehicle <i>'wehɪkl</i>	wóz	connecting	łączący
cease <i>sɪs</i>	kończyć, prze- stawać	city	miasto, śród- mieście

suburb 'sɔbɔ(r)b	przedmieście	to station	steiszn	ustawiać
cab	dorożka	middle		środek
cabman	dorożkarz	road		droga
hansom	dorożka dwu- kołowa	driver		woźnica
wheel	koło	ready redɔ		gotów
two-wheeled	dwukołowy	side		strona, bok
characteristic	charaktery- kārāktə'ristik	to require		żądać
	styczny	rə'kūai(r)		

Exercises

1. This man has lost all his fortune. Both his daughters take English lessons. One lives more quietly in the country than in town. To be contented with what one possesses is to be ich. One seldom sees such horses. There are more poor men in the world than rich ones. Let Charles take off his old coat and put on his new one. The boy wounded the old bird and stole the young ones. Have you ever seen such a woman? If there is any white paper in the drawer, let me have some. We see the faults of others sooner than our own. He will be glad to accept anything that you will give him.

*

A boy ran home from school in a dreadful fright, and told his mother, that the teacher had threatened to put an idea in his head the next day.

2. Zostawiłem wszystkie moje książki u twej ciotki. Obydwie jego siostry były wczoraj na balu. Człowiek jest szczęśliwy, kiedy jest zadowolony. Zdejm swój stary surdut i włóż nowy. Nigdy nie widziałem takiego miasta, takich domów. On by wam pożyczył książek, jeśliby miał jakiegokolwiek. W Irlandii jest więcej biednych ludzi niż w każdym innym kraju w Europie. Każdy ci powie, gdzie on mieszka. Dałem mu wszystko, co miałem. Czy pan zamknął każde okno? Myślałem, że znalazłem (czas zaprzeszły) wszystko co szukałem, ale zapomniałem pańską książkę. Wczoraj słońce zeszło o trzy na szóstą. Kot wyłapał wszystkie myszy w naszym domu. Nie opuszczamy tych, którzy walczą za ojczyznę.

Niektóre przysłowia angielskie

Po angielsku:

1. Time is money.
2. Better late than never.
3. A friend in need
Is a friend indeed.
4. All is well that ends well.
5. When the cat is away the
mice will play.
6. Every man is the architect
of his own fortune.
7. Love me little, love me
long.
8. Man proposes, God dispo-
ses.
9. Many men, many minds.
10. Early to bed and early to
rise.
Makes a man healthy,
wealthy and wise.

Odpowiada polskiemu:

1. Czas to pieniądz.
2. Lepiej późno, niż nigdy.
3. Przyjaciel w potrzebie jest
przyjacielem rzeczywistym.
4. Wszystko jest dobre, co się
dobrze kończy.
5. Gdy kota nie ma, to myszy
tańczą.
6. Każdy jest budowniczym
swego własnego losu.
7. Kochaj mnie trochę, ale ko-
chaj długo (angielskie
przysłowie).
8. Człowiek proponuje, Bóg
dysponuje (po polsku mó-
wią: Człek strzela, Pan
Bóg kule nosi).
9. Ile ludzi, tyle zdań (czy-
sto angielskie).
10. Wcześniej do łóżka i wcze-
śniej wstawać, czyni czło-
wieka zdrowym, zamożnym
i mądrym.

Reading-Matter

London Traffic. An immense, bewildering mass of vehicles flow without cease through the great London thoroughfares. The giants among them are the motor-busses, with seats on the top and inside. Busses are of greater importance in London than electric trams, which are far less numerous, and run partly underground. So¹⁾ do a great many of railways, belonging to two great nets: the Two Penny Tube²⁾ (you guess no doubt that it is so called because the fare is two-pence³⁾), and the London Metropolitan Railway, connecting the City with the suburbs. The London cab, too, is a very characteristic vehicle. The most frequent type is the hansom, a two-wheeled carriage with the cabman sitting⁴⁾ on the top behind. Cabs are stationed

¹⁾ tak samo. ²⁾ wymów: 'tʌpnə tjūb. ³⁾ = two pence, wymów: 'tʌpəns.
⁴⁾ siedzący.

in the middle of the road, so the driver sitting¹⁾ on his box²⁾ is always ready to drive up to whichever³⁾ side he is required.

Lekcja XXVIII.

O liczebnikach

1—12 (patrz lekcja 3.)	40 forty
13 thirteen	50 fifty
14 fourteen	60 sixty
15 fifteen	70 seventy
16 sixteen	80 eighty
17 seventeen	90 ninety
18 eighteen	100 a hundred, lub: one hundred ¹⁾
19 nineteen	200 two hundred i t. d.
20 twenty	1.000 a (one) thousand ⁴⁾
21 twenty one	10.000 ten thousand
22 twenty two	1,000.000 a (one) million
23 twenty three i t. d.	2,000.000 two millions
30 thirty	

*

*

155 a hundred and fifty five

2.476 two thousand four hundred and seventysix

1.200 twelve hundred

1.900 nineteen hundred

3,452.697 three million four hundred and fifty two thousand six hundred and ninety seven.

Uwagi. 1. Przy wyliczaniu lat używa się liczebników głównych, a nie porządkowych, jak w języku polskim, n. p.: w roku 1156: In (the year) one thousand one hundred and fifty six (eleven hundred and fifty six). W roku 1861: In one thousand eight hundred and sixty one (eighteen hundred and sixty one).

2. Hundred i thousand, używane jako rzeczowniki, przyjmują w liczbie mnogiej końcówkę s, n. p.: hundreds of men, setki ludzi; thousands of oxen, tysiące byków.

3. Million otrzymuje s w liczbie mnogiej, jeśli po nim nie stoi jaka inna liczba, a następujący rzeczownik otrzyma przedimek „of”: two millions of inhabitants, 2,000.000 mieszkańców.

¹⁾ siedzący. ²⁾ koziół. ³⁾ który bądź. ⁴⁾ Przy wyliczaniu lat zawsze „one” zamiast „a”.

Words

an empire 'em- <i>pai(r)</i>	imperium	to sail	żaglować, odpływać,
Christ <i>kraist</i>	Chrystus		odjeżdżać
before Christ	przed Chry- stusem	to emigrate 'emagreit	okrętem emigrować, przesiedlać się
Lycurgus <i>lai- 'kō(r)gəs</i>	Likurg	a ship	okręt
Columbus <i>kō- 'lumbəs</i>	Kolumb	an inhabitant <i>in'hābətənt</i>	mieszkaniec
Shakespeare <i>szeikspi(r)</i>	Szekspir	a battle	bitwa
the West Indies	Zachodnie Indie	to discover <i>dis'kɔwə(r)</i>	odkryć
Spain	Hiszpania	a sonnet 'sonət	sonet
Babylon <i>'bābələn</i>	Babilon	a lemon	cytryna
Canada <i>'kənədə</i>	Kanada	the trade	handel
Australia <i>ə'streiljə</i>	Australia	fire	ogień, pożar
Julius Caesar <i>dʒəljəs sizə(r)</i>	Juliusz Cezar	a fleet	flota
Newton <i>njūtn</i>	Newton	a transport	transport
yearly	roczny	a kingdom	królestwo
slow <i>slou</i>	powolny	a play	gra, przed- stawienie,
immortal	nieśmiertelny		sztuka
poison	trucizna	a guinea <i>ginə</i>	gwinea (stara angielska moneta)
calmly <i>kāmlə</i>	cicho, spo- kojnie	a colony	kolonia
to take place	zdarzyć się, mieć miej- sce	Heaven <i>hewn</i>	niebo
to die	umierać	I must	muszę

Exercises

1. I have bought twenty five pounds of sugar, ten pounds of tea, two hundred and seventy five oranges and eighty four lemons. Lycurgus lived in (the year) 880 before Christ. I have received twelve hundred and thirty pounds of sugar. The year has three hundred and sixty five days and six hours. The African slave trade began in 1517. The empire of Russia has about 160 millions of inhabitants. Thousands of people emigrated yearly from Poland to America and from England and Ireland to Australia, Canada, and other colonies. The immortal Newton died in 1727. A guinea has one pound and one shilling or twenty one shillings. The battle of Waterloo took place in 1815. Shakespeare

has written thirty seven plays; he was fifty two years old when he died at Stratford. The windows are about five feet high.

2. Bądźcie tak łaskawi przysłać mi 100 jaj, 50 pomarańcz i 25 cytryn. Zgubiłem wczoraj 10 funtów i 14 szylingów. Mój ojciec ma trzy czarne konie i dwa białe. Nieśmiertelny Szekspir napisał 154 sonety. Bitwa pod Lipskiem miała miejsce w roku 1813. Aleksander Wielki (Alexander the Great) umarł w Babilonie w roku 323 przed Chrystusem. Kolumb odpłynął z Hiszpanii w r. 1492 i odkrył w tymże roku Zachodnie Indie. Londyn ma 7 milionów mieszkańców. Wiele jest (are there) dni w miesiącu? Jest 28, 29, 30 i 31 dni. Francuska flota składała się z 81 okrętów. Więcej niż 10.000 (people) emigrowało corocznie z Niemiec do Ameryki i Australii. Pożyczyłem memu sąsiadowi 350 funtów. Juliusz Cezar umarł w 44 roku przed Chrystusem.

Reading-Matter

Slow poison. „Why, for Heaven's sake”,¹⁾ said a young doctor to the old philosopher of Ferney, finding²⁾ him drinking³⁾ coffee in the evening, „you drink coffee! Coffee is slow poison.” „Yes, it must be slow indeed”, replied Voltairy calmly, „for I have taken it these sixty years.”

Lekcja XXIX.

O liczbach porządkowych

Liczby porządkowe z wyjątkiem trzech pierwszych formuje się przez dodanie do liczby końcówki **th**. Lecz five zmienia się w fifth, a twelve w twelfth. Do eight dodaje się tylko h, a nine odrzuca e. W dziesiątkach y zmienia się w ie.

the first	pierwszy, a, e	the sixth	6-ty
the second	2-gi	the seventh	7-my
the third	3-ci	the eighth	8-my
the fourth	4-ty	the ninth	9-ty
the fifth	5-ty	the tenth	10-ty

¹⁾ Jakto, na niebiosach lub: Bój się pan Bogu! ²⁾ znajdując. ³⁾ pijącego,

the eleventh	11-ty	the thirtieth	30-ty
the twelfth	12-ty	i t. d.	
the thirteenth	13-ty	the hundredth	setny
i t. d.		the hundredth	sto pierwszy
the twentieth	20-ty	and first	
the twenty first	21-szy	the thousandth	tysięczny
the twenty second	22-gi	i t. d.	
		the last	ostatni

Uwagi. 1. W tytułach i nadpisach liczby porządkowe stawia się zwykle po rzeczowniku, n. p.: Book the first, chapter the second, page the third, pierwsza książka, drugi rozdział, trzecia stronica i t. d.

2. Liczby porządkowe stawia się po imionach królów i wogóle osób panujących, n. p. John the Third — Jan III; Louis the Twelfth, albo Louis XII — Ludwik XII.

3. Przy określaniu dnia miesiąca przyimek „of” należy stawiać po liczbach porządkowych, n. p.: The first of April, pierwszy kwietnia. He died the seventh (lub on the seventh) of October, on umarł 7 października.

W listach wyrazy „the” i „of” opuszcza się, chociaż w czytaniu wymawia się, n. p.: London, 12-th of April 1920, lub: April 12, 1920, Londyn, dnia 12 kwietnia 1920 roku.

4. Ułamki z wyjątkiem half, połowa, formuje się za pośrednictwem liczb porządkowych:

the (a) half <i>haf</i>	połowa	a fourth	ćwierć
two halves <i>hawz</i>	dwie połowy	three fourths	trzy czwarte
one third	jedna trzecia	two ninths	dwie dziewiąte it. d.
one (a) fifth	jedna piąta		
two thirds	dwie trzecie		

Half wymaga po sobie przedimka a, lecz tylko, jeśli go nie poprzedza jaka inna liczba, n. p.: half a pound, pół funta; half a dozen, pół tuzina; half an hour, pół godziny. Jeśli zaś ułamek half poprzedza jakaś inna liczba, to przedimek a stawia się przed half, n. p.: one and a half, półtora; two pounds and a half, dwa i pół funta; two days and a half, dwa i pół dnia.

Zamiast a fourth, $\frac{1}{4}$, jeśli oznacza jakąś miarę lub wagę, używa się a quarter, n. p.: a quarter of a pound, ćwierć funta; a quarter of an hour, kwadrans.

5. Przysłówki wieloraki są: once, raz, jeden raz; twice, dwa razy; thrice lub three times, trzy razy; four times, cztery razy; five times, pięć razy; ten times, dziesięć razy i t. d.

6. Przez dodanie wyrazu fold formuje się liczebniki pomnażające, n. p.: twofold dwakroć; tenfold, dziesięciokroć; sixfold, sześciokroć i t. d.

Words

January 'džānāra	styczeń	a piece pīs	kawałek, sztuka (teatralna)
February 'febrāra	lutyl	a poem 'pouam	poemat
March mā(r)cz	marzec	epic 'epak	epiczny
April 'eiprāl	kwiecień	dramatic drā'mā-tak	dramatyczny
May mei	maj	a lord	lord
June džūn	czerwiec	to perish 'perasz	ginać
July džū'lai	lipiec	to expire eks-'pai(r)	skonać
August ʒ'gast	sierpień	debt det	dług
September sep-'tamba(r)	wrzesień	national 'nāszanal	narodowy
October ok'tou-ba(r)	październik	middle	średni
November nō'wem-ba(r)	listopad	low lou	niski
December de-'semba(r)	grudzień	even iwn	nawet
the reign rein	panowanie	the former	poprzedni, pierwszy
the flame	plomień	the latter	ostatni
a chapter	rozdział	Constantinople	Konstantynopol
a captain 'kāptan	kapitan	to destroy	zniszczyć
the law	prawo	celebrated 'sele-breited	sławny
a son in-law	zięć	ball	bal
a daughter-in-law	synowa		
a father-in-law	teść		
a mother-in-law	teściowa		
a brother-in-law	szwagier		
a sister-in-law	szwagierka, bratowa		

Exercises

1. The celebrated Lord Byron¹⁾ died on the 19th of April 1824 in the thirty seventh year of his age. Have you translated the second chapter? George III of England was the father of Wiliam IV. May is the fifth, June the sixth month of the year. My grandmother

¹⁾ czytaj: bai(r)ən.

it in her eighty fourth year. The French captain who had lost a leg at the battle of Solferino, died the 25th of July 1860. I should like to have a quarter of a pound of tea, half a pound of coffee, two pounds and a half of sugar, and six pounds and three quarters of soap. Two thirds or even three fourths of the national debt of England belong to persons of the middle and lower classes. My friend was twice in America and once in Australia. Twice two is four, four times six is twenty four. Shakespeare and Milton were both great poets; the former wrote dramatic pieces, the latter epic poems.

2. Angielski król Jakób II (King James II of England) umarł szóstego września 1701 roku. Jego zięć Wilhelm III skonał 8 marca 1702 roku. Piotr Wielki umarł w Petersburgu ósmego lutego 1725 roku w pięćdziesiątym dziewiątym roku swego życia¹⁾ i w czterdziestym dziewiątym swego panowania. 27 września 1720 roku pożar zniszczył w Konstantynopolu 12.000 domów; 6.000 osób zginęło w płomieniach. Żyjemy w dwudziestym wieku. Biedny żołnierz, który stracił (to lose) swą nogę w bitwie pod Magentą, zmarł 12 grudnia 1860 roku. Kupiłem dwa i pół funta kawy, cztery i ćwierć funta cukru, pół funta herbaty i dwa funty i trzy ćwierci świeżego masła. Cztery razy ośm jest trzydzieści dwa. Widziałeś mego brata w zeszłym tygodniu? Widziałem go kilkanaście (several) razy, lecz mówiłem z nim raz jeden tylko. Bal odbędzie się (będzie) w sobotę dnia 8 lutego.

Lekcja XXX.

Nieprawidłowe czasowniki w porządku alfabetycznym

1. Czasowniki, których czas teraźniejszy, czas przeszły zwyczajny i imiesłów czasu przeszłego są jednokowe:

¹⁾ age.

Infinitive (bezokolicznik):	Preterit (czas przeszły zwyczajny):	Past Participle (imiesłów czasu przeszłego):
burst, pęknąć	burst	burst
cast, rzucić	cast	cast
cost, kosztować	cost	cost
cut, ciąć	cut	cut
hit, trafić, uderzyć	hit	hit
hurt, zranić	hurt	hurt
knit, wiązać, pończochy ro- bić	knit	knit
let, zostawić	let	let
put, położyć	put	put
rid, uwolnić	rid	rid
set, posadzić, postawić	set	set
shed, rozlać	shed	shed
shut, zamknąć	shut	shut
spit, pluć	spit	spit
split, rozłupać, rozciąć	split	split
spread <i>spread</i> , rozpościerać	spread	spread
thrust, pchnąć	thrust	thrust

2. Czasowniki, których **czas przeszły** i **imiesłów** są jednakowe:

Infinitive:	Preterit:	Past Participle:
abide, pozostać	abode	abode
awake, przebudzić	awoke	awoke
bend, giąć się	bent	bent
besech, błagać	besought	besought
bind, związać, oprawiać	bound	bound
bleed, krew puścić	bled	bled
breed, wylęgać, wychowy- wać	bred	bred
bring, przynieść	brought	brought
build, budować	built	built
buy, kupować	bought	bought
catch, łapać	caught	caught
cling, przyczepić się	clung	clung
creep, pełzać	crept	crept
deal, handlować, postępo- wać	dealt	dealt

Infinitive:	Preterit:	Past Participle:
dig, kopać	dug, R. ¹⁾	dug, R.
dream, śnić, marzyć	dreamt, R.	dreamt
dwel, mieszkać	dwelt	dwelt
feed, karmić	fed	fed
feel, czuć	felt	felt
fight, walczyć, bić się	fought	fought
find, znaleźć	found	found
flee, uciekać	fled	fled
fling, rzucić	flung	flung
get, otrzymać, nabyć	got	got (gotten)
grind, mleć	ground	ground
hang, wisieć ²⁾	hung	hung
have, mieć	had	had
hear, słyszeć	heard	heard
hold, trzymać	held	held
keep, trzymać	kept	kept
lay, położyć	laid	laid
lead, prowadzić	led	led
leave, zostawić, opuścić	left	left
lend, pożyczać	lent	lent
lose, zgubić, stracić	lost	lost
make, robić	made	made
mean, znaczyć, zamierzać	meant <i>ment</i>	meant
meet, spotkać	met	met
pay, płacić	paid	paid
read <i>rid</i> , czytać	read <i>red</i>	read <i>red</i>
rend, rozdzierać	rent	rent
say, powiedzieć	said <i>sed</i>	said
seek, szukać	sought	sought
sell, sprzedawać	sold	sold
send, posyłać	sent	sent
shine, świecić	shone <i>szon</i>	shone
shoe, kuć konia	shod	shod
shoot, strzelać	shot	shot
sit, siedzieć	sat	sat
sleep, spać	slept	slept

¹⁾ Formy oznaczone literą R. (Regular.) mogą także odmieniać się prawidłowo. ²⁾ Natomiast: hang wieszać, jest regularne: hanged, hanged.

Infinitive:	Preterit:	Past Participle:
sling, owinąć, przeplatać	slung	slung
speed, śpieszyć się	sped	sped
spend, wydawać, spędzać	spent	spent
spin, prząść	spun	spun
stand, stać	stood <i>stud</i>	stood <i>stud</i>
stick, przylepić	stuck	stuck
sting, ukłuć	stung	stung
strike, uderzyć	struck	struck
string, naciągać (strunę)	strung	strung
sweep, zamiatać, wymieść	swept	swept
swing, kołysać, bujać	swung	swung
teach, uczyć	taught	taught
tell, opowiadać, powiedzieć	told	told
think, myśleć	thought	thought
weep, płakać	wept	wept
wind, nawijać	wound	wound
wring, wykręcać	wrung	wrung

3. Czasowniki, w których czas teraźniejszy, czas przeszły i imiesłów mają różne formy:

Infinitive:	Preterit:	Past Participle:
arise, powstać	arose	arisen
be, być	was	been
bear <i>bā(r)</i> , nieść, znosić	bore	borne
bear, rodzić (się)	bare	born
beat, bić	beat	beaten
become, stać się	became	become
begin, zacząć	began	begun
bid, kazać	bade (bid)	bidden
bite, ukąsić	bit	bitten
blow, dąć, wiać	blew	blown
break, łamać	broke	broken
burn, palić	burned	burnt, R.
chide, łajać	chid	chidden
choose, wybierać	chose	chosen
cleave, rozłupać	clove	cloven
come, przychodzić	came	come
dare, ośmielić się	durst, R.	dared
do, czynić	did	done

Infinitive:	Preterit:	Past Participle:
draw, ciągnąć, rysować	drew	drawn
drink, pić	drank	drunk
drive, pędzić, jechać	drove	driven
eat, jeść	ate	eaten
fall, padać	fell	fallen
fly, latać	flew	flown
forbid, zabronić	forbade	forbidden
forget, zapomnieć	forgot	forgotten
forgive, przebaczać	forgave	forgiven
forsake, opuścić	forsook	forsaken
freeze, marznąć	froze	frozen
give, dać	gave	given
go, iść	went	gone
grave, grawerować, wyryć	graved	graven
grow, rosnąć	grew	grown
hew, ciosać, ciąć	hewed	hewn
hide, ukrywać	hid	hidden
know, wiedzieć, znać	knew	known
lade, ładować	laded	laden
lie, leżeć	lay	lain
mistake, mylić się	mistook	mistaken
mow <i>mou</i> , kosić	mowed	mown
ride, jechać	rode	ridden
ring, dzwonić	rang	rung
rise, wstać, wschodzić	rose	risen
rive, rozdzielić, rozciąć	rived	riven
run, biec	ran	run
see, widzieć	saw	seen
shake, wstrząsać	shook	shaken
shear <i>szã(r)</i> , strzyc	sheared	shorn, R.
show, pokazywać	showed	shown, R.
sing, śpiewać	sang	sung
sink, topić się	sank	sunk
slay, zabijać	slew	slain
slide, ślizgać, wśliznąć się	slid	slidden
smite, uderzyć	smote	smitten
sow, siać	sowed	sown, R.
speak, mówić	spoke	spoken
spring, skoczyć	sprang	sprung

Infinitive:	Preterit;	Past Participle:
steal, kraść	stole	stolen
stride, kroczyć	strode	stridden
strive, usiłować	strove	striven
swear <i>sūā(r)</i> , przysięgać	swore	sworn
swell, puchnąć	swelled	swollen, R
swim, pływać	swam	swum
take, wziąć	took	taken
tear, drzeć, szarpać	tore	torn
thrive, rozwijać się	throve	thriven
throw, rzucić	threw	thrown
tread, deptać	trod	trodden
wear, nosić	wore	worn
weave, tkąć (ubranie)	wove	woven
write, pisać	wrote	written

Words

the friend <i>frend</i>	przyjaciół	the welcome	przywitanie
to set out	wyjechać	' <i>ūelkom</i>	
the promise	obietnica	the surrounding	otoczenie
' <i>promiz</i>		the orchard	sad
to describe <i>dā-</i>	opisać	<i>3(r)czod</i>	
<i>skraib</i>		the kitchen-	ogród
the plan	plan, projekt	garden	warzywny
the diary ' <i>daiara</i>	pamiętnik	the fowl <i>fauł</i>	drób
the note-book	notes	the yard	1. jard
the express	pociąg po- śpieszny		(miara);
the sailor	marynarz	the stable	2. podwórze
the voyage ' <i>wojadz</i>	podróż (morska)	splendid	stajnia
round	naokoła	the pony	wspaniały
the thought	myśl	the reins <i>reinz</i>	kucyk
aged	stary	to lose hold (of)	lejce
to relate	opowiadać	head foremost	wypuścić
strange <i>streindz</i>	dziwny	the saddle	z ręki
to talk <i>tok</i>	rozmawiać, gadać	the top	głową na dół
the hunt	polowanie		siodło
queer	dziwny, za- bawny		koniec,
the monkey	małpa		wierzch,
now and then	od czasu do czasu	to sleep like a top	szczyt; bąk
hearty <i>hā(r)ta</i>	serdeczny	the pool	(do za- bawy)
		for: 1. przyimek	spać jak susel
		2. spójnik	głębina
			dla, za
			bowiem, bo

the plant <i>plant</i>	roślina	no doubt	niewątpliwie
hardly	ledwie	the murderer	morderca
the rabbit	królik	the safety	bezpieczeństwo
the tear <i>tē(r)</i>	łza	fast	mocno
to burst into tears	wybuchnąć płaczem	to believe <i>bə'liw</i>	wierzyć

to get używa się w rozmaitych znaczeniach:

1. otrzymać, dostać: I have got your letter.
2. zostać, stać się, być: When shall you get ready? Kiedy będziesz gotów? It begins to get late, robi się późno.
3. I have got = mam (patrz lekcja XXI). Have you got some money about you? Czy masz pieniądze przy sobie?
4. dostać się: How did you get home last night? Jak się pan dostał do domu wczoraj wieczór?
5. brać, nabyć: I got a note-book, nabyłem notes.
6. z przyimkami: to get up wstać: I got up at six, wstałem o szóstej. To get on iść dalej, śpieszyć się gdzieś.

Letter to a friend

Hazelwood, July 14, 1920.

Dear Charles,

When I set out from Liverpool, I promised to write you soon. As promises must be kept, I shall describe how I spent the first three days at my uncle's. The day (on which) I left home, I thought it would be a good plan to keep a little diary; so I got a note-book and began.

M o n d a y. I got here by the express in three hours. In the railway-carriage I met with some sailors who had made a voyage round the world. One of them wept for joy at the thought that at the next station he should embrace his aged mother, whom he had left twelve years ago. The sailors related their strange adventures to the other passengers, and I felt quite happy to listen to them. An old gentleman, who sat opposite, shook his head more than once when he heard them

talk of their tigerhunts in the East-Indies. One of them had brought with him from Africa a queer little monkey, which did not feel at home among this English company, and now and then hid itself behind its box.

I arrived at the station at five o'clock, and Uncle and Aunt gave me a hearty welcome. After tea, my cousins showed me the beautiful surroundings of the house. First I was taken to the orchard, after that we went to look at the kitchen-garden, and last of all I saw the flower-garden.

T u e s d a y. (I) Got up at six o'clock. After breakfast, we fed the fowls in the yard. Then Uncle took us to the stable, and showed us three splendid ponies. We led them out, and quickly got on to their backs. I chose the biggest, and away we rode full gallop. But I lost hold of the reins, and fell head foremost from the saddle. Fred and Willy rode back to see if I was hurt. When we returned, we had a splendid appetite, and at dinner ate like wolves.

In the afternoon we walked to the river, and as at one place we found a great pool, we swam about for some times, for Uncle had taught us last year to swim. In the evening, Uncle sent a carriage to fetch us. We sang almost the whole way home, and after supper slept like tops.

W e d n e s d a y. The sun had hardly risen when Fred called us to see his rabbits. So we ran down into the garden to see them. Fred burst into tears when he found one of them torn to pieces. A large cat, which was no doubt the murderer, ran off as soon as he saw us. The other rabbits had crept into their box for safety; so we shut them in, and took the dead one away. Uncle said that if we had caught the cat, he would have shot it.

Soon after, it began to rain very fast. So I set myself to do some school-work, and drew some plants (which) we brought with us from the river last night. At four o'clock the sun broke through the clouds; so we went to tea at Mr. Hargrave's, who has just built a fine country-house for himself two miles off.

As soon as my cousins had gone to bed, I sat down to write this letter. The clock has just struck ten. So good night, Charles. Pray give my love to all your family, and believe me

Your old friend,

Edward Hamilton.

Lekcja XXXI.

Koniugacja omawiająca

W angielskim języku istnieje pewna forma koniugacji, którą nazywają *o m a w i a j ą c ą*. Koniugację tę formuje się za pomocą słowa posiłkowego *to be*, w połączeniu z imiesłowem czasu teraźniejszego czasownika odmienianego.

Imiesłów czasu teraźniejszego formuje się przez dodanie do trybu bezokolicznego końcówki *ing*; lecz jeśli czasownik w trybie bezokolicznym kończy się na *t. zw. nieme e*, wówczas to ostatnie odrzuca się, *n. p.*:

Tryb bezokoliczny:

to have

to be

to love

to do

Imiesłów czasu teraźniejszego:

having

being

loving

doing

mający, -a, -e,
mając

będący, będąc

kochający, ko-
chając

czyniący, czy-
niąc

Uwagi ortograficzne:

- a) Po krótkiej akcentowanej samogłosce *podwaja się* końcową spółgłoskę: *to beg* prosić — *begging*, *to run* biec — *running*, *to forbid* zabraniać — *forbidding*. Spółgłoskę *l* podwaja się także po nieakcentowanej samogłosce: *to travel* podróżować — *travelling*. (Patrz tworzenie czasu przeszłego, lekcja XIV.)
- b) W czasownikach kończących się na *ie*, samogłoskę *i* zamienia się na *y*, *n. p.*: *to lie*, leżeć — *lying*.

Znaczenie tej formy:

Forma na -ing ma następujące znaczenia:

- a) Imiesłów czasu teraźniejszego odmienny.
- b) Imiesłów czasu teraźniejszego nieodmienny.
- c) Rzeczownik urobiony z czasownika, n. p.: writing pisanie, doing robienie.

Odmiana czasowników w koniugacji omawiającej**Tryb bezokoliczny**

To be writing, pisać (być piszącym).

Czas teraźniejszy

I am writing	piszę (jestem piszący)	we are writing	piszemy (jesteśmy piszącymi)
you are writing	piszesz (jesteś piszący)	you are writing	piszecie (jesteście piszącymi)
he (she, it) is writing	on (ona, ono) pisze (jest piszący)	they are writing	oni piszą (są piszącymi).

Czas przeszły zwyczajny

I was writing, pisałem, pisałam (w danej chwili)	he, she was writing, on, ona pisał, pisała
--	--

i t. d.

Czas przeszły złożony

I have been writing, pisałem i t. d.

Czas zaprzeczony

I had been writing, pisałem był i t. d.

Czas przyszły

I shall be writing, będę pisał i t. d.

Czas przyszły złożony.

I shall have been writing, napiszę i t. d.

Tryb warunkowy I. (czas teraźniejszy).

I should be writing, pisałbym i t. d.

Tryb warunkowy II. (czas przyszły).

I should have been writing, byłbym pisał i t. d.

O używaniu koniugacji omawiającej

Koniugacja ta służy wogóle do wyrażenia długotrwałości danej czynności.

W czasie teraźniejszym jest ona szczególnie często stosowana w opisywaniach, dotyczących się obecnej chwili, a używanie jej można zrozumieć przez porównanie z czasem teraźniejszym zwykłym w następujących przykładach: My brother writes very well, Brat bardzo dobrze pisze (nie koniecznie w tej chwili, lecz wogóle). My brother has no time, he is writing a letter, Brat nie ma czasu, on pisze list (w tej chwili).

W czasie przeszłym (zwyczajnym) używa się koniugacji omawiającej przede wszystkim do wyrażania czynności, która trwała w chwili, kiedy inna czynność się zdarzyła, n. p.: I was writing my exercise, when he entered, Pisałem ćwiczenie, kiedy wszedł.

(W języku francuskim używa się w pierwszym wypadku imparfait, w drugim passé défini.)

Podobny jest użytek tej koniugacji w innych czasach.

Uwaga. „I am going to” znaczy „zamierzam”, n. p. What are you going to do? Co zamýślasz robić? (co idziesz robić?), I was just going to write to him, when you came, Tylko co chciałem (szedłem, miałem zamiar) pisać do niego, gdy pan przyszedł.

Words

to run off	uciec	the history	historia
whole houl	cały	the newspaper	gazeta
the fisherman	rybak	the bone	kość
homeward	(w kierunku)	Vienna <i>wjəna</i>	Wiedeń
	do domu	I am late	spóźniam się
the coast	wybrzeże	the congregation	zebranie
the car	wóz, wagon	the prayer <i>prā(r)</i>	modlitwa
quickly	szybko	to curtsey <i>kō(r)tsə</i>	dygać

the account <i>a'kaunt</i>	rachunek	to marry	pojąć za żonę, ożenić się,
on my account	dla mnie		wyść za mąż
the result <i>ra'spłt</i>	rezultat, wy- nik	the patient <i>peiszant</i>	pacjent
the war <i>ũo(r)</i>	wojna	I could	mogłem
civil war	wojna do- mowa	the writer	pisarz
an orator <i>a'reita(r)</i>	mówca	a lady writer	pisarka
public <i>'publik</i>	publiczny	the bachelor	kawaler
to shout	hałasować, krzyczeć	<i>báčzala(r)</i>	
		the opportunity <i>opa(r)'tjünata</i>	sposobność
		miserable <i>mizrabl</i>	nieszczęśliwy

Exercises

1. Who is the lady that is talking to Mrs. Crafton? Who is calling me? I am calling you; come up stairs. Whom are you speaking of? We are speaking of your friend. While two dogs were fighting for the bone, a third one ran off with it. I have been looking for you the whole morning. Have you been waiting long? We have been waiting for you these four hours. Whither are you going? We are going to the theatre. The poor fishermen have been working the whole day, and have caught nothing. He was looking out of the window, when I was passing. The sun was just setting as we arrived at London. While Richard was sailing homeward, he was driven by a storm upon the Adriatic coast. There is the tram-car passing; get in (wsiadaj) quickly. What is he laughing at? (What... at = dlaczego).

2. O czym myślisz? Myślę o mojej matce. Czego szukacie? Szukam swego ołówka. Co za książkę pan czyta? Czytam historię Anglii. Na kogo czekacie? Czekamy na naszego nauczyciela. Ja czytałem, podczas gdy on obiadował. Oni pisali listy, kiedy chłopiec przyniósł gazetę. Czekałem na (for) pańskiego brata całe rano. Właśnie zamierzaliśmy odpowiedzieć na jego list, kiedy on powrócił z Wiednia. Edward spotkał kilku marynarzy, którzy siedzieli w tym samym wagonie jak on. Podczas gdy deszcz padał, narysowałem rośliny, które przynieśliśmy (byli) wczoraj z rzeki.

Reading-Matter

Anecdotes. An old lady being late at church, entered as the congregation were¹⁾ rising from prayer. „Please, ladies and gentlemen, said she, curtsying, don't get up on my account.”

*

What are the worst results of a civil war? cried a public orator. — „Widows,” shouted Jones, who had married one.

*

Patient: „Oh, doctor, if I could but die!”

Physician: „I am doing my best²⁾ for you, Madam.”

*

A lady writer says: „A bachelor is a man who has lost the opportunity of making a woman miserable.”

Lekcja XXXII.**O stronie biernej czasowników**

Stronę bierną formuje się za pomocą posiłkowego słowa to be z imiesłowem czasu przeszłego czasownika odmienianego.

Czas terażniejszy

I am loved	jestem kochany, mnie kochają
you are loved	jesteś kochany, ciebie kochają
he (she, it) is loved	on (ona) jest kochany (-a), je- go (ją) kochają
we are loved	my jesteśmy kochani, nas ko- chają
you are loved	wy jesteście kochani, was ko- chają
they are loved	oni są kochani, ich kochają
Am I loved?	czy mnie kochają?
I am not loved	nie jestem kochany, mnie nie kochają
Am I not loved?	czym nie jest kochany? czy mnie nie kochają?

¹⁾ Po rzeczownikach zbiorowych czasownik zwykle stoi w liczbie mnogiej.

²⁾ Moje najlepsze = wszystko co mogę.

Czas przeszły zwyczajny

I was loved byłem kochany, mnie kochano i t. d.

Czas przeszły złożony

I have been loved, zostałem pokochany i t. d.

Czas zaprzesły

I had been loved, zostałem ukochany i t. d.

Czas przyszły I.

I shall be loved, będę kochany i t. d.

Czas przyszły II. złożony

I shall have been loved, zostanę ukochany i t. d.

Tryb warunkowy I. (czas terażniejszy)

I should be loved, byłbym kochany.

Tryb warunkowy II. (czas przyszły)

I should have been loved, zostałbym kochany.

Tryb rozkazujący

Be loved bądź kochany, bądźcie kochani!
 Let him be loved niech on będzie kochany!
 Let us be loved bądźmy kochani!

Uwaga. Strona bierna wymaga po sobie przyimka „by”, po polsku: przez, n. p.: He is adored by his friends, On jest ubóstwiany przez swych przyjaciół.

Words

to establish <i>a'stei-</i> <i>blasz</i>	zakładać, za- łożyć	the storm fun	burza żart
to repair	naprawić	to make fun (of)	kpić z (kogoś)
to save	ratować	gently <i>dzentla</i>	spokojnie,
to behead <i>ba'hed</i>	ściąć głowę		uprzejmie
to fear	bać się, oba- wiać	to disturb	niepokoić, przeszka- dzać
to adore	ubóstwiać		
the sleep	sen	to watch	czuwać, pil- nować
to fall asleep	zapaść w sen, zasnąć	to perform	przedstawiać
life	życie	to settle	załatwić, za- kończyć
the merit	zasługa		
to merit	zasłużyć	to stab	przebić,
meritorious	zasłużony		zakłuć

the affair <i>s'fā(r)</i>	sprawa, czynność	false <i>fāls</i>	fałszywy
the dagger	sztylet	to repeat	powtórzyć
the comedy	komedia	serious <i>sirjās</i>	poważny
<i>'kōmāda</i>		to use <i>jās</i>	używać, użyć
to esteem	szanować	the use <i>jūs</i>	użytek
the esteem	uszanowanie	the argument	argument,
		<i>'ā(r)gjument</i>	dowód

Exercises

1. This lady is loved and esteemed by everybody. You know better than anybody, that merit is not always rewarded. A false man is feared and hated by everybody. Louis XVI was beheaded in 1793. This gold ring was given me by Mr. B., when I saved his life. When was America discovered? The old chairs have been bought by me. Has the clock been repaired? No, it has not. These houses will be sold next week. The piece which you saw at the theatre last night, will be repeated next Tuesday. The affair will have been settled before you return from Paris. They would not be punished, if they were not so naughty. Let it be done. This soldier was stabbed with a dagger.

2. Królowa jest ubóstwiana przez naród. On kocha swych przyjaciół i jest przez nich kochany. Ten pan szanowany jest przez wszystkich (każdego). Oczekiwali go wczoraj u naszej ciotki. Angielskie Wschodnio-Indyjskie Towarzystwo (the East India Company) zostało założone w 1599 roku. Ten srebrny zegarek został mi dany wczoraj przez mego ojca. Więcej niż 10 okrętów było zniszczonych przez burzę. Rad jestem słyszeć, że byliście tak dobrze przyjęci przez księcia. Moja angielska gramatyka została oprawiona w tym tygodniu. Ta komedia była przedstawiana wczoraj. Listy będą napisane, skoro powrócicie. Te domy byłyby wczoraj sprzedane, jeśliby mój ojciec był powrócił ze wsi.

Reading-Matter

Meritorious sleep. General Zieten and many other gentlemen one day dined with King Frederick the Great of Prussia. They sat a very long time at table, and the general, who was eighty years old, fell asleep. Some of

the gentlemen began to smile, and were going to make fun of the old man. But the king forbade it, saying with a serious face: „Let us speak gently, that we may not disturb him: he has watched long enough for us.”

Aphorism. The man who is in the wrong uses hard words and soft arguments, while the man who is in the right uses soft words and hard arguments.

Lekcja XXXIII.

O używaniu strony biernej

1. Strona bierna jest w języku angielskim bardzo często używana, przede wszystkim jeżeli chodzi o czynność podmiotu ściśle nie określonego; n. p. zamiast „mówią” (they say), Anglik często używa: it is said (jest mówione, mówiono) i t. p. Mówią, że jestem dumny, I am said to be proud. Potrzebują ciebie: they want you, lub: you are wanted.

2. W języku polskim mogą być używane w stronie biernej tylko czasowniki przechodnie, wymagające przedmiotu w czwartym przypadku (Kain killed Abel, Kain zabił Abła — Abel was killed by Kain, Abel został zabity przez Kaina). W angielskim języku także te czasowniki, które mają po sobie przedmiot zprzymiennie, mogą być używane w stronie biernej, przy czym przyimek stawia się po czasowniku, n. p.: We sent for the doctor, posłaliśmy po doktora — The doctor was sent for, posłano po doktora. His friends laughed at him, jego przyjaciele śmieli się z niego — He was laughed at by his friends, był wyśmiany przez swych przyjaciół.

3. Zaznaczyć należy, że w języku angielskim liczne czasowniki, które w języku polskim wymagają innych przypadków niż czwartego, mają po sobie przypadek czwarty, a zatem mogą być używane w stronie biernej:

to allow 'əlau }	} s o b o d y	pozwalać komuś
to permit }		radzić komuś
to advise }		odpowiadać komuś
to answer ˈɑnsə(r)		
to assist }		pomagać komuś
to help }		wierzyć komuś
to believe }		zaprzeczać komuś
to contradict }		pochlebiać komuś
to flatter }		ić za kim, wstępować w czyjeś ślady,
to follow }		ić za czyjąś radą
to forbid }		zabraniać komuś
to obey }		być posłusznym komuś, usłuchać kogoś
to order }		rozkazywać komuś
to command kə'mænd		dowodzić, nakazać komuś
to oppose }		sprzeciwiać się komuś
to pardon pɑ(r)dŋ	przebaczając komuś	
to serve }	służyć komuś	
to threaten θretn }	grozić komuś	

Przykłady: The dog followed his master to the grave, pies szedł za swoim panem aż do grobu — He was followed by his dog. The Christian pardons his enemies, chrześcijanin przebacza swoim wrogom — The enemy is pardoned, przebacza się wrogowi. I am advised to go to Italy, radzą mi jechać do Włoch. He was always obeyed, on zawsze był słuchanym (jemu zawsze byli posłuszni). The boys were permitted to go home, chłopcom było pozwolone iść do domu.

4. Bezokolicznik strony biernej: to be loved, być kochanym. Następujące wyrażenia są specjalnymi właściwościami angielskiego języka: This house is to be sold, ten dom się sprzedaje (jest do sprzedania). This house is to be let, ten dom się wynajmuje. This book is to be had (albo: is to be got), książkę można mieć (dostać).

Words

to carry	nosić, znieść, zanieść	the imprisonment	uwięzienie
faithful	wierny	im'prizənmənt	
faithfully	wiernie	a measury	miara; za- rządzenie, środek

an establishment	zakład, fabryka	influential <i>influ- 'enszał</i>	wpływowy
a clerk <i>klā(r)k</i>	urzędnik (w biurze), subjekt (w handlu)	a joke	żart
a member	członek (o ludziach)	a buffoon <i>bu'fān</i>	blażen
accomplished <i>akompliszt</i>	skończony, udoskonalony, wy- kształcony	the death <i>deth</i>	śmierć
clever <i>'klawa(r)</i>	sprytny, zręczny, zdolny	to lament <i>lā'ment</i>	opłakiwać
true <i>trū</i>	wierny ; prawda	to murder	zamordować
		to utter	wypowiedzieć, wyjawiać
		the court <i>kā(r)t</i>	dwór
		to complain	skarżyć się
		Majesty <i>'mādżasta</i>	Król. Mość
		to whip	bić

Exercises

1. These letters are to be carried to the post office. They were not permitted to speak to the colonel. He tells a great many stories, but he is seldom believed. He was always contradicted. He emigrated to America and was soon followed by all his relations. One misfortune seldom comes alone; it is generally followed by others. The measure was opposed by several influential members. He has been faithfully served by all the clerks of the establishment. He was threatened with imprisonment. His death is to be much lamented. Where are these books to be had? He is said to know a great many languages. His sister is said to be a very accomplished young lady. Help yourself and God will help you.

2. Radzono mi posłać swe (moje) dzieci do Anglii. On zawsze lubił opowiadać historie, lecz nigdy mu nie wierzą. Mój brat mi pomagał. Pochlebiali mu, lecz nie kochali (go). Siostrze mej zabroniono wychodzić. Słudze polecono zanieść pudła na pocztę. Bank jest dobrze obsługiwany przez swych urzędników. Te kapelusze można było mieć u pana Palmera. Ten ogród jest na sprzedaż (sprzedaje się). Mówią, że jego wuj to sprytny człowiek. Mówią, że to jest prawda.

Reading-Matter

Too late. A buffoon, at the court of Francis II, complained to the King, that a great lord threatened to murder him, for uttering some jokes about him. „If he does,” says Francis, „he shall be hanged in five minutes after.” „I wish Your Majesty would have the goodness to hang him five minutes before”, replied the buffoon.

*

- What are you crying for, little boy?
- Because I have been whipped.
- And what were you whipped for?
- Because I was crying.

Lekcja XXXIV.

O czasownikach zaimkowych

Czasowniki zaimkowe koniuguje się za pośrednictwem **zaimków zwrotnych**, które formuje się, jak następuje (patrz lekcja XXIII):

I — myself	ja sam	ja siebie
you — yourself	ty sam	ty siebie
he — himself	on sam	on siebie
she — herself	ona sama	ona siebie
it — itself	ono samo	ono siebie
we — ourselves	my sami	my siebie
you yourselves	wy sami	wy siebie
they — themselves	oni sami	oni siebie

one — one's self, mówiąc w pojęciu nieokreślonym (człowiek siebie).

Przykłady:

I dress myself, Ja się ubieram. He dresses himself, On się ubiera. To dress one's self, Ubierać się. Do I not dress myself? Czy ja się nie ubieram?

Liczba czasowników zaimkowych w angielskim języku jest o wiele mniejsza niż w języku polskim, a nawet te czasowniki nie wymagają koniecznie zaimków

zwrotnych, lecz zwykle tylko wtedy, kiedy kładzie się na nich nacisk (ubieram siebie, a nie kogoś innego).

Następujące czasowniki, zaimkowe w języku polskim, nie są zaimkowe w języku angielskim:

to agree (with)	zgodzić się (z)	to improve	poprawić się
to apply (to)	zwrócić się (do)	<i>im'prūw</i>	
to approach (somebody)	zbliżyć się (do kogoś)	to inquire	dowiadawać się
to behave	zachowywać się	to lie down	położyć się
to care (for)	troszczyć się (o)	to open	otworzyć się
to change <i>czeindź</i>	zmienić się	to remember	przypomnieć sobie
to feel	czuć się	to retire	cofnąć się
to happen	zdarzyć się	to wonder <i>ānn- dā(r)</i>	dziwić się
		to turn	zwrócić się

Zaimki dzierżawcze zwrotne

Zaimek swój, swoja, swoje i t. d. wyraża się w języku angielskim zwykle przez zaimki dzierżawcze, podług osoby podmiotu, n. p.: First I shall tell my story, and then you will tell yours. najpierw ja opowiem swoją historię, a potem ty swoją. She loves her husband, kocha swego męża.

Words

to sacrifice	poświęcić	the judge <i>dźodz</i>	sędzia
<i>'sākrafais</i>		wrist	przegub (u ręki)
to amuse <i>ā'mjūz</i>	bawić	witness	świadek
immediately	natychmiast	a lie	kłamstwo
<i>i'midjatlā</i>		a spite	złość, gniew
unpleasant	nieprzyjemny	guilty <i>giltā</i>	winien
the opinion	pogląd	a mistake	omyłka
to slip	pośliznąć się	reason	racja, powód
bravely	walecznie	alas	niestety
in haste	w pośpiechu, naprędce	crime	przestępstwo, zbrodnia
te wash <i>ūosz</i>	myć	sin	grzech
bold	śmiały	to add	dodać, doda- wać
boldly	śmiało	fit	zdolny, wart
to pay a visit	odwiedzić	the jailer	dozorca wię- zienia
chief <i>czif</i>	główny		
to rule <i>rūl</i>	rzządzić		
the chain	łańcuch		
to halt	stanać, za- trzymać się		

Exercises

1. He dressed (himself) in haste and went out immediately. He has sacrificed himself for the good of his country. How did you amuse yourselves at Brighton? We should have amused ourselves very well, if our sister had not been ill. To dress one's self in a cold room is very unpleasant. While he was returning from school, he slipped, fell and broke his arm. I do not remember anything of it. The weather will change before night. If you want good advice, apply to your old teacher. We agree in all our opinions. I never cared for his love.

2. Te dzieci są bardzo skromne, one nigdy się nie przechwalają (nie chwala się). Ubieraj się, Janie, czas (jest) iść do szkoły. Myśmy się bardzo dobrze bawili w Brighton. Żołnierze bronili się walecznie. Co dzieci robią? Myją się. Znać siebie samego jest trudno. Żołnierz zbliżył się śmiało do pułkownika. Nie zachowuj się jak dziecko! Mały brat upadł i złamał rękę, ale czuje się już lepiej. Położyłem się na ziemię (ground), kiedy żołnierze się zbliżyli.

Reading-Matter

The Prince and the Prisoners.

There was once a prince who now and then paid a visit to the chief prison in the land over which he ruled.

One day he saw in the prison yard five prisoners, with chains on their wrists, going to their work. He made them halt before him and then asked them, one by one¹), how they came to be in prison.

The first man said that he had done no wrong, but that the chief witness against him had told a lie.

The second said that the judge who had put him in prison, had had a spite against him.

The third said that he had been found guilty through a mistake.

¹) Jeden po drugim, pojedynczo.

The fourth said that he had been taken for another man.

For these reasons they all begged the prince to pardon them.

But he turned to the fifth man, and said: „And why are you here?”

„Alas!” he replied. „I stole a purse, and dare not ask your pardon.”¹⁾

„Then”, said the prince, „you are not fit to live with such honest men as these, who say that they have done no wrong!”

Turning to the jailer, he said: „Take off this man’s chains, and send him away. He has not added to his crime the sin of telling a lie.”

Lekcja XXXV.

O trybie bezokolicznym

1. Tryb bezokoliczny w angielskim ma tak w stanie czynnym jak i biernym prócz formy zwyczajnej dla czasu teraźniejszego jeszcze formę złożoną dla czasu przeszłego. Forma ta składa się z trybu bezokolicznego posiłkowego słowa to have i imiesłowu czasu przeszłego czasownika odmienianego.

Czas teraźniejszy:

to have

to be

to do

to love

to be loved

(być kochanym; strona bierna).

Czas przeszły:

to have had

to have been

to have done

to have loved

to have been loved

2. Trybu bezokolicznego używa się często zamiast polskich zdań pobocznych, zaczynających się od że, żeby, gdyby, o ile mają wspólny podmiot ze zdaniem głównym. Jeżeli zdanie poboczne

¹⁾ I ask your pardon, proszę cię o przebaczenie (dosłownie: twoje przebaczenie).

jest wyrażone w czasie teraźniejszym, to używa się bezokolicznika zwyczajnego (czasu teraźniejszego), jeżeli zaś w czasie przeszłym, to też bezokolicznik czasu przeszłego jest konieczny, n. p.: I told him not to do it, powiedziałem mu, żeby tego nie robił. She is very sorry to have done it (zamiast she is very sorry that she has done it), ona bardzo żałuje, iż to zrobiła. He confessed to have killed (that he had killed) his master, on przyznał się, że zabił swego pana. It would have made me happy to have found him wise and virtuous (zamiast if I had found him), cieszyłoby mnie bardzo (zrobiłoby mnie to szczęśliwym), żebym znalazł go mądrym i cnotliwym.

3. Dla wyrażenia celu lub zamiaru często używa się przed trybem bezokolicznym przyimka: in order to, n. p.: I am obliged to sell the house in order to pay my debts, zmuszony jestem sprzedać dom, żeby zapłacić długi.

4. Tryb bezokoliczny stawia się po: so — as (tak, że), kiedy zdanie podrzędne ma wspólny podmiot z zdaniem głównym, n. p.: He was so diligent as to merit his tutor's approbation, on był tak pilny, że zasłużył na pochwałę swego nauczyciela.

Words

the poverty	bieda	subduing	opanowanie
a bombardment	bombardowanie	<i>sub'djuin</i>	
a fortress	forte a	the natives	krajowcy
the approbation	aprobata, potwierdzenie	'neitawz	
according to	stosownie do	conqueror 'kon-	
the matter	sprawa, rzecz	<i>karə(r)</i>	nobility
adversity	przeciwność, nieszczęście	to reside <i>re'said</i>	szlachta
a criminal	przestępca	to surrender	przebywać
to endeavour	starać się	to submit	poddać się
<i>en'dəwə(r)</i>		the minister	minister,
the title <i>tail</i>	tytuł	the justice	urzędnik
origin 'orədʒən	pochodzenie	'dʒʌstəs	sprawiedliwość
conquest 'kɒn-	podbój	the principality	księstwo
<i>kʌst</i>		the birth	urodzenie
		borne	urodzony

borne	zob. bear (czasown. niereg.)	shipwreck	rozbitcie się okrętu
the acclamation	okrzyk, po- klask	Columbus <i>ko'łombas</i>	Kolumb
the liberality	hojność	an essay	rozprawa, wypraco- wanie,
to declare	oświadczyć		szkie
of course <i>kɔ(r)s</i>	oczywiście	an essayist	autor szkicu,
sentimental	tkliwy		eseista
to dash	pluskać się, uderzyć	ambitious <i>am'bi- szas</i>	ambitny
over	nad, ponad	to quarrel ' <i>kūoral</i>	sprzeczać się
wet	mokry, zmo- czony	the chief	wódz
to escape	ujść, unik- nąć, uciec	the help	pomoc

Exercises

On wstydzi się swej biedy. Po trzydniowym bombardowaniu (b. trzech dni) forteca się poddała. Postaramy się zasłużyć (na) pańską aprobatę. Przestępcy są karani stosownie do ich zbrodni. Złoto próbuje się (str. bierna) ogniem a przyjaciela w nieszczęściu (przy nieszczęściu). Powiedz mu, żeby poszedł do domu. Prosiłem go, żeby nie mówił o tem. On mi powiedział, żebym mu nie przysyłał więcej książek. On bardzo żałuje (he is very sorry), że sprzedał swój dom. Przyjechałem, żeby wytłumaczyć sprawę. Ona była tak dobra, że napisała do mnie.

Reading-Matter

Origin of the Title „Prince of Wales”. After the conquest of Wales, King Edward I. continued for some time to reside in that country, but found great difficulty in subduing the natives. At last all the nobility of Wales¹⁾ submitted to the conqueror, and the English laws and ministers of justice were established in that principality. Edward promised the Welsh a prince, a Welshman by birth, and one who could not speak a word of English. On their acclamation of joy at his liberality, he declared to them that his own son,

¹⁾ Wales is a part of England, and its inhabitants are called Welsh.

who had just been born in Carnarvon Castle, and of course could not speak English, should be¹⁾ Prince of Wales; and from that time, 1283, the eldest son of the king of England has usually borne that title.

The sentimental Sailor. A sailor who had escaped shipwreck was asked by a lady, how he felt, when the waves dashed over him. He replied: „I felt wet, Madam, very wet.”

Columbus. At a school the boys had to write a short essay upon Columbus. The following was sent up by an ambitious essayist: „Clumbus was a man who could make an egg stand on end without breaking it.” The King of Spain said to Clumbus: „Can you discover America?” Yes, said Clumbus, if you give me a ship. So he had a ship, and sailed over the sea in the direction where he thought America ought²⁾ to be found. The sailors quarelled, and said they believed there was no such place. But after many days the pilot came to him and said: „Clumbus, I see land.” „Then that is America,” said Clumbus. When the ship got near, the land was full of black men. Clumbus said: „Is this America?” „Yes, it is” — said they. Then he said: „I suppose you are the Niggers?” „Yes”, they said, „we are.” The chief said: „I suppose you are Clumbus?” „You are right,” said he. Then the chief turned to his men and said: „There is no help³⁾ for it; we ware discored at last.”

Lekcja XXXVI.

O trybie bezokolicznym

(Ciąg dalszy)

1. W angielskim języku często bardzo z trybem bezokolicznym niektórych czasowników zestawia się w zdaniu 4-ty przypadek; po polsku w takich razach używa się spójników: że, żeby.

¹⁾ żeby był. ²⁾ należałoby. ³⁾ nie ma rady.

Najwięcej używane z tych czasowników są:

to wish	życzyć	to fancy	wyobrazić
to want	chcieć, żądać		sobie
to believe	wierzyć	to suppose	przypusz-
to think	myśleć		czać
to know	wiedzieć	to order	polecić,
to imagine	wyobrazić		kazać
<i>imādzan</i>	sobie	to understand	rozumieć

N. p.: I wish you to go home, życzę, żebyście poszli do domu. He wanted me to do it, on chciał, żebym ja to zrobił. I believe him to be an honest man, wierzę, że on jest uczciwym człowiekiem. Do you think him to be at Warsaw, czy myślisz, że on jest w Warszawie. I imagined you to be my friend, (imaginowałem sobie) myślałem, że ty jesteś moim przyjacielem. I supposed him to have been drowned, przypuszczałem, że on utonął. I understood him to be a merchant, rozumiałem (myślałem), że on jest kupcem. He ordered me to translate it, on (kazał) polecił mi to przetłumaczyć.

2. Podobnie używa się 4-go przypadku z bezokolicznikiem, jednakże **b e z p r z y s t a w k i t o**, po następujących czasownikach:

to bid	rozkazywać	to make	zrobić,
to let	puszczać,		zmusić
	pozwolić	to see	widzieć
		to hear	słyszeć

N. p. He bade me do it, on kazał mi to zrobić. Why do you not let him play, dlaczego nie pozwolicie mu się bawić. I made her do exercise, zmusiłem ją do zrobienia swego ćwiczenia. I saw her dance, widziałem jak ona tańczyła. Did you hear him sing? Słyszeliście (jak on śpiewa) go śpiewającego?

3. Jeśli czasowników: to bid, to make, to see i to hear, używa się w stronie biernej, to przed następującym po nich czasownikiem w trybie bezokolicznym przystawka to jest konieczna, n. p.:

He was bidden to go, jemu kazano iść. They were made to write, ich zmuszono do pisania. He was seen

to dance, widziano go tańczącym. She was heard to say, słyszano ją jak mówiła.

4. Bezokolicznik bez przystawki to używa się dalej po następujących słowach posiłkowych:

I can	mogę	I will	chcę
I may	mogę	I shall	powinienem
I must	muszę		

oraz po czasownikach:

to dare	śmieć, ośmielać się
to need	potrzebować

N. p.: We must go home, musimy iść do domu. You dare not say that, nie ośmielisz się tego powiedzieć. You need not write to him, nie potrzebujesz pisać do niego.

Uwaga. Czasowników to dare i to need, jak i czasowników posiłkowych, w zdaniach pytających i przeczących używa się bez posiłkowego słowa to do; n. p.: I cannot (razem!) nie mogę; must you? czy musisz?

Words

a bookbinder 'bukbainde(r)	introligator	an ass <i>ās</i>	osioł
the frontier <i>francza(r)</i>	granica	to bolt	zaryglować
the point	punkt	the looking-glass	zwierciadło
to fail	braknąć, zanikać, gasnąć	to drive in	wbijać
		to drive out	wybijając
to face (something)	być naprzeciwko (czemuś)	the nail	gwóźdź
		the coffin	trumna
the darkness	ciemność	right	wprost
about	według	to reflect	1. odbijać
the legent <i>ledżənd</i>	legenda		2. myśleć, namyślać się
a Jew <i>dżū</i>	żyd		wierszokleta
a fool	blażen, wariat	the scribbler	błogosławić,
		to bless	uszcześliwić
		fair	piękny

Exercises

Kazaliśmy mu to zrobić. Nie ośmielisz się wspominać o tym. Zmusiliśmy go wstać wcześniej dzisiaj. Widziałem, jak on to robił. Myśmy widzieli, jak ona wczoraj tańczyła. Czy słyszeliście, jak on śpiewa? Nie potrzebujecie pisać tego dzisiaj. Kazano mu czekać. Zmusili

go zwrócić pieniądze. Widziano, jak ona z nim mówiła (ona była widzianą mówić do niego). Pański wuj życzy sobie, żebym przepędził przyszłą niedzielę u niego (w jego domu) na wsi. Życzę sobie, by to było zrobione dzisiaj. Myśmy myśleli, że on jest introligatorem. Król polecił, żeby silna forteca została zbudowana nad (on) granicą (bezokol. str. biernej).

Reading-Matter

The Four Points of the Sky

If you get up in the morning before sunrise and look at that part of the sky where light is first seen, you will see the sun rise from a certain point. This is what is called the east part of the earth. We say: „The sun rises in the east.”

At twelve o'clock at noon, look at that part of the sky where the sun is shinning: that part is called the south. To find north, you need only turn and look behind you.

When night comes on, and the light begins to fail, look at that part of the sky where the sun is setting: that is called the west. It faces the east.

So you see, the sun rises in the east; it is seen in the south at twelve o'clock, which is called noon or mid-day; and it sets in the west. The sun is never seen in the north, for, as soon as the sun gets to the north-west in summer, — it sets.

Then darkness comes on, and we do not see the sun again, till it rises in the east next morning.

About an old legend, God made the sun stand, till the Jews conquered the fortress of Jericho.

Aforyzmy

The world of fools has such a store
That he who would not¹⁾ see an ass
Must stay at home, fast bolt the door,
And break his faithful looking-glass.

*

¹⁾ nie chciałby.

Each care drives a nail in our coffin, no doubt,
But each merry laugh again drives it right out.

*

Written on a looking-glass:

I change, and so do women, too;
But I reflect — that women never do.

Answered by a lady:

If women reflected, O scribbler, declare,
What man — faithless man — would be blessed by
[the fair?

Lekcja XXXVII.

O trybie bezokolicznym

(Ciąg dalszy)

Następujące czasowniki w dalszym ciągu wymagają po sobie czwartego przypadku z trybem bezokolicznym:

to expect	oczekiwać.	to declare	oznajmić
	spodziewać	to require <i>ra-</i>	potrzebować,
	się	' <i>kwai(r)</i>	żądać
to allow 'alau	pozwolić,	to request <i>ra-</i>	prosić, żądać
	przy-	' <i>kwest</i>	
	puszczać	to suspect <i>sps'pect</i>	podejrzewać
to suffer <i>sufe(r)</i>	cierpieć	to cause <i>kōz</i>	spowodować
to observe	zauważać		rozkazać
<i>ob'sō(r)w</i>		to like	życzyć
to remember	pamiętać		

N. p.: I did not expect you to come so soon. Nie spodziewałem się, że przyjdiesz tak wcześnie. The physicians have declared her son to be dangerously ill. Doktorzy oznajmili, że jej syn jest niebezpiecznie chory. We allow him to be an honest man. Przypuszczamy, że on jest uczciwym człowiekiem. She observed him to be excessively pale. Ona zauważyła, że on był nadzwyczaj blady. I remember him to have been the first pupil at our school. Pamiętam go, że był pierwszym uczniem w naszej szkole. He required his luggage to be sent to Odessa. On żądał, by jego bagaże wy-

słano do Odessy. They suspect him to have done it. Oni podejrzewają, że on to zrobił. The general caused the army to advance. General rozkazał iść armii naprzód. I should like you to go home. Chciałbym, żebyście poszli do domu.

to happen, to seem

to happen zdarzać się | to seem zdawać się

Czasowników tych, w polskim języku zwykle nieosobowych, używa się w angielskim języku jak następuje:

When he was in France, his uncle happened to die suddenly. Gdy był we Francji, zdarzyło się, że wuj jego zmarł nagle. He seems to be very unhappy. On zdaje się bardzo nieszczęśliwy. You seem to have forgotten, what I told you yesterday. Wy, zdaje się, zapomnieliście, co wam wczoraj powiedziałem. What has happened to him? Co się z nim stało?

Words

to hesitate 'heze- teit	wahać się	temporal	świecki
merry	wesoły	spiritual spi- 'ritjuəl	duchowny
underwrite	podpisać	the archbishop	arcybiskup
the bill	1. weksel 2. ustawa (w czasie obra- dy w parla- mencie)	most (of)	największa część
the constitution	konstytucja	whatever	jakikolwiek
konstə'tjūzn		a marquis	margrabia
the branch 'branz	gałąź	mā(r)kəz	
legislative 'ledżəs- leitəw	ustawodaw- czy	an earl ə(r)l	hrabia
executive 'egzə- kjütəw	wykonawczy	a viscount	wicehrabia
the power pauə(r)	siła, władza	a baron bə(r)n	baron
to alter əltə(r)	zmienić	the sovereign	monarcha
to repeal	znieść	'sɒvərən	
Parliament	parlament	to convoke	zwołać
'pā(r)ləmənt		to prorogue	odroczyć
common 'kɒmən	zwyczajny, pospolity	prə'ru:ɡ	
the representative	przedstawi- ciel	to dissolve	rozwiązać
reprə'zəntətəw		the duration	trwanie, k-
		dju'reiszn	dencja
		until	aż, nim
		to sanction	uchwalić
		sənsən	
		final faɪnəl	ostateczny
		finally	ostateczny e

St. Paul's Cathedral. „Seen behind the tall white buildings and shops of its so-called »Churchyard« that hem it in, St. Paul's makes an impression that is indescribably grand. Especially in spring, when the first tender leaves of its surrounding plane trees interpose their young greenery in delicate labyrinths between the dark, massive walls of the cathedral and the ever-hurrying life outside them, should St. Paul's be visited for the first time" („Highways and Byways in London," by Mrs. E. T. Cook).

East and west of the City lie the two ill-defined areas known as the East End and the West End, of which it has been said that the West End has all the money and all the leisure, while the East End monopolises most of the labour, and, as a rule, nearly all the dirt. The chief characteristic, however, of the East End is its dreary, commonplace monotony. A modern writer has thus described it: „Long lines of low houses — two storeys always, or two storeys and a basement — all of the same yellowish brick, all begrimed by the same smoke, every door-knocker of the same pattern, every windowblind hung in the same way, and the same corner „public'¹⁾ on either side flaming in the hazy distance" („Sir G. Tressidy", by Mrs. Humphry Ward).

In the West End, too, there are „slums"²⁾ — even in aristocratic Mayfair — but they are dotted about here and there and are hidden in the grandeur and wealth by which they are surrounded.

The southern part of the metropolis is connected with the north by means of numerous bridges. The oldest borough on the south side of the river is Southwark³⁾, which has a venerable and interesting cathedral.

An Easy Performance

„Ten bottles of champagne to the fellow who can best imitate the voice of an animal!" cried one of a set of merry boon-companions... „Agreed!" said the rest,

¹⁾ = publichouse, szynk. ²⁾ zaułki. ³⁾ *southok*.

and now one after the other tried his skill at neighing, grunting, crowing, yelling, barking, mewing, and squeaking. At length one stepped forward into the circle and did — nothing. Perfect stillness for the space of five minutes. Then the silent performer observed, „There, that was a fish!” And he won the prize.

Among Cannibals

Cannibal King (to missionary): „I think, Sir, that the best thing I can do is to eat you.”

Missionary (in earnest protest): „I do not agree with you, Sir.” — King: „Well, I mustn't eat anything that does not agree with me.”

Lekcja XLIV.

O przysłówkach

(Ciąg dalszy)

Only, tylko, stawia się zwykle bezpośrednio przed tym słowem, do którego się odnosi. I only saw your sister, but I did not speak with her. I only spoke to miss X, but I did not dance with her. I saw only your sister, but not your aunt.

Uwaga: Only używa się często jako przymiotnik i znaczy jedyny n. p.: That is the only friend I have.

But, tylko, używa się zwykle przed rzeczownikiem i liczebnikiem n. p.: He has but one son and two daughters. He has but one friend.

Ago, temu wstecz, stawia się zawsze po słowach określających czas n. p.: Two months ago I was in Brussel. She was there two days ago.

Too znaczy: 1. także (zob. lekcja XLIII);
2. zbyt, za.

W drugim znaczeniu too stawia się zawsze przed słowem, którego się tyczy i wymaga, żeby nieokreślony przedimek „a” znajdował się między przymiotnikiem

a rzeczownikiem n. p.: That is too difficult an exercise. That is too dangerous an experiment.

Very, bardzo, używa się przed przymiotnikami; przed czasownikiem zastępuje go much, very much. Very large, bardzo wielki. I am (very) much obliged to you, jestem panu bardzo wdzięczny.

Uwaga: Very używa się czasem jako przymiotnika i znaczy sam, ten sam, prawdziwy n. p.: We arrived in Vienna on the very day when the coronation took place. That is the very thing I want. To jest właśnie to czego pragnę. She hates his very name. Ona nienawidzi samego jego imienia.

Rather znaczy: a) przed czasownikiem lepiej, raczej, n. p.: You should rather learn than play; b) przed przymiotnikiem dość, prędzej n. p.: The room is rather damp than cold. He looks rather pale. It is rather cold to day.

No, nie, stawia się zamiast not: a) bez związku z czasownikiem, n. p.: no, Sir, nie, panie; b) przed przysłówkami w stopniu porównawczym: more, sooner, longer w znaczeniu: nie dłużej, nie dalej, już nie n. p.: I can stay no longer with you. He was diligent before, but he is no more so now. I shall listen no longer (I shall not listen any longer) to you.

Inne ważne przysłówki:

also	także
even	nawet
still	jeszcze
not yet	jeszcze nie
then	wtedy
abroad	za granicą
before	przedtem
behind	w tyle
below	w dole
above	w górze
besides	oprócz tego
nowhere	nigdzie
somewhere	gdzieś
everywhere	wszędzie
elsewhere	gdzie indziej
hitherto	dotąd
daily	codziennie
forward	naprzód
perhaps	może

Niektóre wyrazy przysłówkowe:

now and then	czasami
the other day	niedawno,
	w tych
	dniach
every other day	co drugi dzień
this day week	od dziś za
	tydzień
by day	za dnia
by night	nocą
at present	obecnie
at last	na koniec
at length	ostatecznie,
	nareszcie
for ever	na zawsze
on purpose	umyślnie
in vain	na próżno
by land	lądem
by water	wodą
on foot	pieszo

Inne ważne przysłówki :

lately	ostatnio, niedawno
well	więc, no, no i co
especially afterwards	zwłaszcza następnie, potem
first immediately directly just	pierwej natychmiast zaraz 1. właśnie 2. tuż 3. dopiero co

Niektóre wyrazy przysłówkowe:

on horseback	konno
to be sure	naturalnie
of course	oczywiście, rozumie się
upside down	do góry no- gami

Words

Brussel	Bruksela	mine	kopalnia
damp	duszny	famous	słynny
pale	blady	vast <i>wast</i>	obszerny
to vex	rozniewać	to swarm (with)	roić się
empire 'empai(r)	cesarstwo, imperium	colliery	kopalnia węgla
kingdom	królestwo	pot	garnek
by no means	zupełnie nie	potter	garncarz
variety	rozmaitość	pottery	fabryka ceramiczna
surface sō(r)fəs	powierzchnia	iron-foundry	!! wiewarna
pasture 'pāscza(r)	pastwisko	ancient <i>einsz</i> 'e	awny
fertile	żyźny	duchy <i>djūcza</i>	województwo
lofty	wzniosły	tin	cyna
barren	jałowy	copper <i>kupə(r)</i>	miedź
farm	folwark	Lizard <i>liza(r)d</i>	} nazwy
pursuit pō(r)szət	cel, dążenie	Wrath <i>rāth</i>	
county	powiat, ziemia	cape	geograficzne
Durham dōram	} hrabstwa angielskie	united <i>jū'naitəd</i>	przylądek
Yorkshire		tract	zjednoczony
<i>jō(r)ksza(r)</i>		subject	przestrzeń
Lancashire		sway	poddany
<i>lāŋkəsza(r)</i>		to embrace	berło
Northumberland		nearly	obejmować
<i>nō(r)thom- bələnd</i>		preacher	prawie
Lincoln <i>liŋkən</i>		collection	kaznodzieja
Norfolk		noted (for)	kwesta
<i>'nō(r)fək</i>		noted (for)	znany (przez)
Stafford <i>stāfəd</i>		stinginess	skapstwo
Warwick <i>wōrek</i>		<i>stindzənas</i>	
Cornwall		to tap	uderzać (lekko)
<i>kə(r)nŋəl</i>		uderzać (lekko)	
		crowd	korona, główka (kapelusza)

politeness	uprzejmość	to look (at)	patrzeć się
cushion <i>kuśzan</i>	poduszka	to look (to)	wyglądać,
air	powietrze		wydawać,
to ease	użyć		się (komuś)
lawyer <i>łajja(r)</i>	adwokat	aye <i>ai</i>	tak, owszem
office	biuro	significantly	znacząco
substantial	obfity	to erect	zbudować
complacent	miły, mile u- sposobiony		

Exercises

Ja tylko widziałem kapitana, lecz nie rozmawiałem z nim. Pozostałem tam tylko przez dwa dni. Czy byłeś w naszej bibliotece? Nie, nie byłem tam jeszcze. Sprzedałem swego konia dwa tygodnie temu. On nie może słyszeć nawet jego imienia. Ja lepiej pójdę do szkoły. Oni są raczej biedni niż bogaci. Czy nie widział pan mego kapelusza gdziekolwiek? Szukaliśmy go wszędzie, lecz na próżno. On czyni to naumyślnie, żeby rozgniewać swego małego brata. Nasz sąsiad był w tych dniach bardzo chory. Kiedy dostanę książkę? Otrzyma ją pan później. No i co, otrzymałeś odpowiedź od swego wuja? Naturalnie (że) otrzymałem. On pojedzie łądem, a ja pojedę wodą. Lubię jeździć nocą, lecz on (woli) jeździć za dnia. Przyszliśmy pieszo, a on przyjechał konno. Czasami spotykamy go w uniwersytecie. Na koniec przyjechał. Właśnie w tej minucie pociąg przybył z Krakowa. Tylko co (że) z nim mówiliśmy. On nie pójdzie jutro do szkoły i ja też nie. Pan chodzi za prędko dla mnie. To jest zbyt trudne ćwiczenie. To jedyna rzecz, co on umie.

Reading-Matter

The British Empire

The kingdom of England forms part of the island of Great Britain, and though by no means a large country, it has a great variety of surface. Green pastures, fertile fields, silvery streams, flowery meadows, and lofty mountains form parts of its varied scenery.

The West is a thinly peopled land of barren hills and mountains. In the centre are the crowded cities of Birmingham, Manchester, Leeds, and Sheffield. The East is a quiet country of rich pastures and large farms, with their fields of corn.

Each part of the country has its special pursuit. The counties of Durham and Northumberland have their coalmines; Yorkshire and Lancashire their weaving and spinning; Lincoln and Norfolk, situated on the east coast, are famous for their vast farms; Stafford and Warwick swarm with collieries, potteries, and ironfoundries; while the ancient duchy of Cornwall is rich in tin and copper. The Isle of Wight, just off the south coast of Great Britain, has often been called the Garden of England.

The northern part of the island of Great Britain is called Scotland; Ireland, which is a little larger than Scotland, lies to the west of England. Lizard Point is in the south, Cape Wrath in the north of Great Britain.

The United Kingdom of Great Britain and Ireland, however, is only a small part of the vast empire over which King Eduard VIII reigns, and on which the sun never sets. In Asia¹⁾, Africa, America, and Australia, there are immense tracts of land, and millions of people subject to England's sway; the whole forming the British Empire, which embraces nearly one quarter of the land of the earth, and about one fifth of the whole human family.

(Gutersohn)

Trifles

A Yankee preacher proposed to make a collection one Sunday, in a town noted for the stinginess of its inhabitants, and found, when his hat was returned, that there was not a penny in it. „I am glad,” said he, turning his hat upside down, and tapping the crown of it with his hand, „that I have got my hat back from this congregation.”

*

¹⁾ *eisza.*

Politeness is like an air-cushion — there may be nothing in it, but it eases you wonderfully.

*

A lawyer, returning to his office the other day, after a substantial luncheon with a client, said complacently to his clerk: „Mr. Pipkin, the world looks different¹⁾ to a man when he has a bottle of champagne in him.” — „Aye, aye, Sir,” replied the clerk significantly, „and he looks different to the world.”

*

Wherever God erects a house of prayer
The devil always builds a chapel there;
And 'twill²⁾ be found upon examination³⁾
The latter has the larger congregation.

Lekcja XLV.

O przyimkach

W angielskim języku wszystkie przyimki rządzą, jak wiadomo, czwartym przypadkiem.

Across , przez, w poprzek	Across the street, across the river. The footpath leads across the fields.
After , po	They arrived after dinner. After dinner rest a while, after supper walk a mile.
Against , przeciw, wbrew	The minister is against war. She was always against me.
Along , wzdłuż	We walked along the river.
Amid , amidst, pośród	She was amidst her family. We were amidst the savages.
Among , amongst, pomiędzy (mówiąc o wielu)	My copy book must be amongst yours. There is but one honest man among them.
Between , pomiędzy (mówiąc o dwóch)	I distinguish between friends and foes. Divide the money between your brothers.

¹⁾ Przysłówek w formie przymiotnika po czasowniku to look. ²⁾ = it will.

³⁾ przy zbadaniu.

Before, przed	Before me. We arrived before him. Shall the children take a walk before dinner?
Behind, z tyłu, za	I saw you walking behind your aunt. Behind us. Behind the house is a garden.
Below, niżej, poniżej	The cellar is below the kitchen. The tunnel is below the Thames.
Beside, obok, przy	She stood beside me. We live beside the Vistula.
Besides, oprócz	Besides him there was nobody there. There were three frigates besides the brig.
Beyond, za, oprócz powyżej, ponad	Beyond that street. The sea is beyond the mountains. It is beautiful beyond description.
Concerning, co się tyczy, co do, o	He has written very little concerning my son. Locke's great work is an essay concerning human understanding.
Down, na dół, w dole (w polskim języku przysłówek)	Down the river.
During, podczas	During my stay in Oxford. She was constantly with him during the time of his illness.
Except, excepting, save, z wyjątkiem, prócz	Except him I know no one. Except me there was nobody there. I have no friends save you.
Near, przy, w pobliżu	Near me. The village is very near the town.
Notwithstanding, pomimo, nie patrząc na	Notwithstanding the rain he took a walk.
Regarding, respect- ing, with regard to, with respect to, co się tyczy, sto- sownie do, co do	Regarding (respecting) the books, I am sorry to say, I can not send them to day. With regard (respect) to your proposal, I can give you no positive answer.

Since , od (mówiąc o czasie)	It has been raining since yesterday. Since that time I am still ill.
Till , until, do (mówiąc o czasie)	I have been waiting for you till now.
Through , przez (coś), na wylot	We passed through the town. He has lost his position through carelessness.
According to , według, podług, zgodnie (z)	According to his wish.
As for , as to, co się tyczy, co do	As to your son he is quite well now.
Contrary to , przeciwnie do, w przeciwieństwie do	Contrary to my wish. Contrary to our expectation he returned early in the morning.
Close to , b. bliźutko, obok	Close to the house. Sit down close to me.
Owing to , dzięki, z przyczyny	Owing to his poverty. Owing to his great extravagance he is poor.
Instead of , zamiast	Instead of coming he wrote.
In spite of , pomimo	In spite of all my entreaties she discharged her servant.
In consequence of , w następstwie, w rezultacie, skutkiem	In consequence of this affair he is going to Warsaw.
Out of , z, poza	Out of danger. Out of fashion. Go out of my way. That is out of use.
Opposite , naprzeciwko	Opposite the palace stood a modest cottage.
For the sake of , dla, przez miłość	I did it only for your sake. If I do it, it will be for your cousin's sake. For God's sake what are you doing!
Towards <i>tō(r)dz</i> ku	An old man went slowly towards the city.

Words

foe	wróg	midnight	północ (czas)
footpath	ścieżka	a stroll	przechadzka
while	chwila	westwards	ku zachodowi
savage	dziki	Holborn <i>hou-</i>	dzielnica
to distinguish	odróżniać	<i>ba(r)n</i>	Londynu
to divide	rozdzielić	means	środku
description	opis	knowledge <i>noladz</i>	wiedza
understanding	rozum	marble	marmur
the stay	pobyć	arch	łuk
to stay	czekać, prze- bywać	entrance	wejście
constantly	ciągle	to contain	zawierać
illness	choroba	commonly	zwykle, ogólnie
proposal	propozycja	costly	kosztowny
position	posada	memory	pamięć
careless	niedbały	consort	małżonek
carelessness	niedbałość	assembly	zgromadzenie
expectation	oczekiwanie	capable	zdolny
poverty	bieda	thronged	rojny, gwar- ny
extravagance	ekstrawagan- cja	to depart	zboczyć
entreaty	blaganie	dignity	godność
to discharge	uwolnić	to drop	zrzucić
fashion	moda	the close	koniec
fashionable	modny, ele- gancki	close	ścisły
dusk	mrok, zmierzch	to please	podobać się
to preach	kazać, tłumac- zyć	manager	dyrektor
gospel	ewangelia	appearance	zjawienie
use	użycie	disconcerted	zakłopotany
modest	skromny	mummy	mumia
west	zachód	trick	fortel, pod- stęp, figiel
east	wschód	design <i>da'sain</i>	zamiar
north	północ (kie- runek)	pocket-book	portfel
south	południe (kierunek)	to pick up	podnieść
noon	południe (czas)	coin	moneta
		victim	ofiara
		loss	szkoda
		stout	silny, krzepki

Exercises

On popłynął przez Wisłę. On przyszedł do domu przed zmierzchem. Oni zrobili to wbrew woli swych rodziców. Widziałem jak stał (jego stojącego) pośród tłumu i tłumaczył ewangelję. Rozdzielił pieniądze pomiędzy

dzy nich! Przybyłem do Wiednia pierwiej niż (przed) twa siostra. Drzewa są przed oknami. Przechadzaliśmy się za nim. Jenerał siedział obok króla. Oprócz tych dwóch książek nie mam innych. Cena przechodzi (jest ponad) moje oczekiwania. Ona upadła ze schodów (down stairs). Sklep jest w pobliżu naszego domu. Co się tyczy pieniędzy, żałuję, (że) nie mogę ci ich dać. Od zeszłego tygodnia nie mieliśmy od niego żadnego listu. Omnibus przejeżdża przez naszą ulicę. Stosownie do pańskiego życzenia, sprzedałem dom za 45.000 dolarów. Wbrew naszym radom pojechała do Szwajcarii. Z powodu jego choroby, zabroniono mu (patrz lekcja XXXIII) dużo chodzić. Skutkiem tego wypadku, zmuszeni byliśmy pozostać w Berlinie. Ten słownik wyszedł z użycia (jest). On dziś nie w humorze. Ona zdaje się nie przy zdrowych zmysłach (out of her sense). On zapłacił te pieniądze dla (miłości) mego wuja.

Reading-Matter

The West End

Let us take a stroll through the West and see some of its most famous sights.

Two main roads lead out of the City westwards; we will go by the more northern and return by the southern route.

Leaving St. Paul's and the City behind us, we walk along Holborn and soon reach the British Museum, „the grandest concentration of the means of human knowledge in the world.” Passing the busy Tottenham Court Road on our right, and Kingsway, Regent Street, and Bond Street, with their fashionable shops, on our left, we continue our journey along Oxford Street till we reach the Marble Arch, which forms the N. E.¹⁾ entrance to Hyde Park. Hyde Park with Kensington Gardens has an area almost as large as that of the City and is the largest and most celebrated of the „lungs of London”. Nearly a mile away to the North is Regent's Park, another of these „lungs”, containing

¹⁾ north east.

the pretty Botanical Gardens and the Zoological Gardens, commonly known as the Zoo.

From the Marble Arch we make our way in a S. W.¹⁾ direction across the Park to the Albert Memorial, a rich and costly monument erected by Queen Victoria and Parliament to the memory of the Prince Consort, Queen Victoria's husband. Opposite the Albert Memorial is the Albert Hall, which is used for concerts, public assemblies, etc., and is capable of holding 10.000 people. Behind the Albert Hall lies the University of London, the Imperial Institute, the Natural History Museum, and the South Kensington Museum. Leaving these, we walk along the south side of Hyde Park towards the handsome S. E. entrance known as Hyde Park Corner. On any fine afternoon in May or June we shall find this part of our walk thronged with the cream of English Society, the nobility and aristocracy, riding, driving, or walking, seeing and being seen.

Trifles

Shakespeare was performing the part of a king in one of his own tragedies before Queen Elizabeth, who wishing to know whether he would depart from the dignity of a sovereign, dropped her handkerchief on the stage as if by accident, on which the mimic monarch immediately exclaimed:

„But ere²⁾ this be³⁾ done,
Take up our sister's handkerchief.”

This presence of mind in the poet, and his close attention to the business of the scene, is said to have pleased the Queen very much.

*

Some years ago, at one of the Dublin theatres, one of the tragedies of Sophocles was put on the stage. At the close of the performance, the „gods”⁴⁾ called loudly for the author, where upon⁵⁾ the manager explained that, as the author had been dead more than

¹⁾ south west. ²⁾ $\bar{a}(r)$ zanim (wyrz. poetyczny). ³⁾ tryb łączący (wyrz. poetyczny) = shall be. ⁴⁾ goście („Olimpu”) (galerii). ⁵⁾ na co.

two thousand years, he could not very well make his appearance. Nothing disconcerted, a very small galleryboy called out: „Then let's have his mummy.”

*

A new trick of London thieves is to drop a penny at the feet of the woman whose pocket-book they have design on, and the whereabouts¹⁾ of which they thus discover if she picks up the coin and puts in her pocket-book, as several victims have already done to their loss.

*

Traveller: Are you not ashamed to beg, a stout fellow like you? I should think you might work.

Beggar: Sir, I asked you for alms, not for advice.

Lekcja XLVI.

O przyimkach

(Ciąg dalszy)

about

1. o miejscowości: około. The country about Paris is very beautiful;

2. około = mniej więcej: We live about a mile from town. I have been walking about one hour;

3. o (zaznacza temat mowy i t. d.): He told me all about it. Fools like to talk much about nothing;

4. przy (mówiąc o rzeczach, które się nosi przy sobie): Have you any money about you?

above

1. nad (o miejscowości): The one sat above, the other below me. She lodges above me;

2. ponad (o stopniu): Virtue is above all praise;

3. przeszło (o liczbach): I was above two years in the country.

¹⁾ miejsce pobytu, znajdowania się.

at

1. u, w, na (o miejscu na pytanie „gdzie?” zobacz lekcja XIII): At the door. At Warsaw. At the university. My nephew is at school. She appeared at the window;

2. o (o czasie na pytanie „kiedy?”): At six o'clock. At day-break. He returned at midnight. We arrived at seven o'clock in the evening;

3. używa się po czasownikach:

to look, spojrzeć, patrzeć (na)	to repine, troszczyć się (o)
to laugh, śmiać się (z)	to be frightened, lękać się (czegoś)
to throw, rzucić (na)	to be surprised, być zdziwionym (czymś)
to shoot, strzelać (do)	to wonder, dziwić się (czemuś)
to aim, dążyć, celować (na, do)	to frown (chmurzyć się), krzywo patrzeć na
to rejoice, cieszyć się (z czegoś)	to be astonished, być zdziwionym (czymś)
to weep, płakać (z powodu)	to bark, szczekać (na)
to be irritated, być zirytowanym (czymś)	
to grieve, martwić się (czymś)	

N. p.: Silly dogs bark at the moon. He aimed at impossibilities. Why did you shoot at the dog? You will be laughed at if you get up at four o'clock. We grieve at your misfortune.

by

1. wyraża przyczynę jakiejś czynności, przede wszystkim po stronie biernej czasownika (po polsku przez, lub 6 przypadek): This grammar has been written by me. He will gain much by it. Different relations must be expressed by different prepositions. He saved himself by swimming. A tree is known by its fruit;

2. (o miejscu) obok, przy, mimo, przez: He stood by (= near, beside) her bed. We shall go to London by Dover. I saw the soldiers pass by our house;

3. sposób czynności lub stanu (6-ty przypadek): I came by water, by land, by railroad. Przyjechałem wodą, lądem, koleją. By name. Journeys are made by

land, voyages by sea. He is an Englishman by (z) birth. We always read by (przy) candle-light;

4. (o czasie) około: We shall be back by four o'clock. By the time you come, everything shall be ready.

Words

to lodge	mieszkać	bar	1. drag,
silly	głupi, nie- mądry		belka,
			półka
to gain	zyskać		2. szynk
the gain	zysk		3. takt
relation	stosunek		(w muzyce)
preposition	przyimek	ahead	na przodzie,
to save	1. ratować		dalej
	2. oszczę- dzać	moth	mól
candle	świeca	a cheap clothier	handlarz
shadow	cień	<i>kloudhja(r)</i>	starej odzieży
to surround	otoczyć	indignant	oburzony
profession	profesja	dealer	handlarz
ounce	uncja (waga)	to excite	rozdrażnić,
to throng	tłoczyć się		zdenerwo- wać
trifle	fraszka	maid	dziewica
passenger	przechodzień,	an old maid	stara panna
<i>'pāsəndʒə(r)</i>	podróżny	devoted	oddany,
glory	sława		przywiązany
industry	pilność	coxcomb	błazen, fan- faron
hay	siano	<i>'kɔkskoum</i>	zdradziecki
hay-harvest	sianokosy	treacherous	mnóstwo
pin	szpilka	lots of	turbot
besides	oprócz, zresztą	turbot	turbot (ryba)
		rank	stęchły
to afford	wydobywać (tu = pozwa- lać sobie)	humph	hm (wy- krzyknik)
to get on	postępować, robić po- stępy		

Exercises

Oni się boją własnego cienia. Cieszymy się, znajdując cię w (in) dobrym zdrowiu. Przez kogo napisany ten poemat? Ten dom był zbudowany przez mego brata. On jest otoczony wrogami. On jest lekarzem z profesji. To sprzedaje się na uncje. Czy pojedzie pan koleją?

Oni stali u jej łóżka. Pojedziemy do Ameryki na Rotterdam. Powrócę (to be back), zanim (by the time) pani skończy swój list. On przyjedzie około siódmej godziny. Wszyscy tłoczyli się koło niego. Mówiliśmy o panu wczoraj. Nie powinniście sprzeczać się o fraszki. Nie mam pieniędzy przy sobie. Ona siedziała powyżej mnie. Pozostaliśmy tam więcej niż miesiąc. Ona mieszka w Kolonii. Dzieci są w kościele. Będę tam o trzeciej po południu. Na kogo pan tak patrzy? Oni rzucali kamienie w przechodniów. On dążył do sławy.

Reading-Matter

A Woman's Industry rewarded. A king once made a journey through his country during the hay-harvest. One day he passed a field where only one woman was at work. The king asked her where the rest of her companions were. The woman answered: „They have gone to see the king.” — „And why did you not go with them?” asked His Majesty. „I would not give a pin to see him,” replied the woman; „besides, the fools that have gone to town will lose a day's work by it. That is more than I could afford to lose, because I have to work for five children.” — „Well then”, said the king, putting some money into her hand, „you may tell your companions who have gone to see the king, that the king came to see you.”

Trifles

„Well, my dear, are you getting on nicely with your music?” — „Oh, yes, mamma: last month when I played fourhanded pieces with my music-master, I was always a couple of bars behind. Now I am always at least three bars ahead.”

*

The fact is the thing is full of moths, said a customer in a cheap clothier's shop. „Moths! do you say?” indignantly replied the dealer. „Moths, indeed. What do you expect to find in a guinea overcoat? Nightingales?”

Lady (greatly excited): „Oh, doctor, pray to come at once to our house!”

Doctor: „Yes, directly, who is so dangerously ill?”

Lady: „I am; but as I had no one to send, I came myself to tell you.”

*

„Polly,” said a lady to her servant, „I wish you would step over and see how old Mrs. Jones is this morning.” In a few minutes Polly returned with the information, that Mrs. Jones was 72 years, 4 months, and 28 days old.

*

„Why are old maids so devoted to their cats?” asked a young coxcomb of an elderly lady.

„Because, having no husbands, they take to the next most treacherous animals,” was the reply.

*

A little girl sent out to find eggs, returned without success, complaining that lots of hens were standing about doing nothing.

*

— Waiter, this turbot is rank.

— Humph!

— It's not fresh?

— Can't say, sir, I've only been here a week.

Lekcja XLVII.

O przyimkach

(Ciąg dalszy)

for

1. dla, za, z, z powodu (wyraża przyczynę lub cel):
He did it for me. He died for his country. She wept for joy. I could not go for want of time. He was punished for neglecting his studies. I love her for her character;

2. (o czasie) na, przez: Can you lend me that book for a few days? I was obliged to keep my bed for a fortnight;

3. używa się szczególnie po następujących czasownikach:

to be	być, stać (za czymś)	to ask	pytać się (o co)
to wait	czekać (na)	to account	odpowiadać (za)
to look	szukać (czego)	to set out	wyjechać (do)
to pay	płacić (za)	to be sorry	żałować (czego)
to beg	żebrać (o co)		

I am waiting for you. Are you looking for anything? I am for going home. (Jestem za tym, aby iść). The old man begged for alms. He set out for Vienna. Can you account for it? Some of the queen's advisers were for seizing the principal English Catholics and putting them to death. I am very sorry for giving you so much trouble.

from

1. z, od (o miejscu na pytanie skąd, o czasie i t. p.): When did you return from Cracow? I was writing letters from four o'clock till six. I have received a letter from your sister;

2. szczególnie po następujących czasownikach:

to prevent	}	zawadzać (w)
to hinder		
to save		ratować (z mocy kogoś)
to dissent		nie zgadzać się (z kimś)

I am prevented from doing my exercise. I entirely dissent from you. She hindered me from going to London. He has saved me from my enemy.

in

1. w, na pytanie gdzie, dla oznaczenia wnętrza (zobacz lekcja XIII): The guests are in the drawing-room. In this house the murder was committed. He builds his castles in the air;

2. szczególnie o krajach i wielkich miastach: In England, in Paris. My sister lives in Berlin, in Prussia;

3. w (w znaczeniu przenośnym), a szczególnie po czasownikach: to confide ufać, dowierzać (komuś), polegać (na), to acquiesce *akui'es* zgadzać się (na): Your sister is in very good health. In that case you are right. He is well versed in latin. My uncle is in a bad humour to day. I confide in your honesty. His proposal was acquiesced in;

4. (o czasie) za: He will return in a month.

into

do, w, na pytanie dokąd: Put the knife into your pocket. Come into the dining-room. She fell into a swoon. Copper may be converted into brass.

of

1. wyraża drugi przypadek: The house of my friend. She is a relation of mine;

2. (dla oznaczenia materiału) z: This is of pure gold. Atmospheric air consists of oxygen and azote;

3. po rzeczownikach: kingdom, city, month, o ile następuje nazwa, i przy porządkowych liczebnikach dla określenia dnia miesiąca: The United Kingdom of Great Britain and Ireland. He died on the fifth of December. I landed in the city of New York, the second of August;

4. często: o (oznaczające temat): I have heard nothing of it. His parents think of him and his improvement with pleasure and hope;

5. szczególnie po następujących czasownikach wzgl. przymiotnikach:

to dream	śnić (o)	to convince	przekonać (o)
to die	umierać (z)	sure	pewny
to accuse	oskarżać (o)		(czegoś)
to remind	przypomnieć	proud	dumny (z)
	(coś)	glad	rad (z)
to boast	chęłpić się	independent	niezależny
	(czymś)		(od)

I never dreamed of such a thing. You ought to remind him of his promise. We are convinced of his honesty. He is accused of robbery. There was no water and he died of thirst. No man is quite independent of others. Every mother is proud of her children.

off

(oznacza oddalenie się), z, od: Take the books off the table. The village is four miles off the town.

Words

to keep one's bed	pozostać w łóżku	since faultless	ponieważ bez skazy
a fortnight	dwa tygodnie	bed (of flowers etc.)	grzęda, za- gon
the adviser	doradca	apparent	widoczny
to put to death	tracić	well-to-do	dobrze sy- tuowany
the murder	morderstwo	flight of steps	schody
to commit	popęlnić	to hand	wręczyć
versed	obeznany	card	kartka, wizy- tówka
swoon	omdlenie	spacious	obszerny
to convert	przemieniać	capitally	świetnie
oxygen 'oksadżən	tlen	in the meantime	w między- czasie
azote 'eizot	azot	parlour-maid	pokojówka
improvement	poprawa	kettle	kocioł
im'pruwmənt		smart	ostry, ener- giczny
a want	brak	duly	odpowiednio
a news	nowina	to pour out pō(r)	wylewać
historian	historyk	basket	koszyk
to shake hands	podać rękę	a chat	gawęda
(with)	(komuś)	to chat	gawędzić
perjury 'pō(r)dżərə	krzywoprzy- sięstwo	to remember	pamiętać
riches	bogactwo	(something)	(o czymś
case	wypadek	to remember	oddać po- zdrowienie
note	zapisek, liścik	somebody to somebody	komuś od kogoś
eve	wigilia		
to make up one's mind	zdecydować się		
careful	staranny		

Exercises

He pan zapłacił za konia? Nie mogę mu odpowiedzieć z braku czasu. Oni płakali z radości, kiedy usłyszeli tę nowinę. Rzymianie są sławni ze swych poetów i histo-

ryków. Biedna kobieta błaga o jałmużnę. Jej bardzo przykro, że obraziła (z powodu obrażenia) pańską siostrę. Byliśmy zajęci przez trzy godziny. Dlaczego ty to ukrywasz przede mną? On wysiadł z karety i podał (uścisnął) rękę swemu towarzyszowi. On przeszkadzał mu mówić. Maria jest w sypialni teraz. Ona powróci 2 sierpnia. Ten pierścionek jest z czystego złota. On jest oskarżony o krzywoprzysięstwo. On chępi się swym bogactwem. Oni są dumni ze swych dzieci. Jestem w tym zupełnie upewniony. Kościół jest (na) milę od wsi. Kiedy pani A odjedzie do Wiednia? Oni w zeszłym roku mieszkali w Anglii, obecnie we Francji. Czy mogę mu dowierzać? Chodźmy do ogrodu. Włóż rękawiczki do komody. Rzeki wpadają do morza.

Reading-Matter

Call on Hampton House

Mr. George Miller had an uncle living in Hampton. It was he who had given him a letter of introduction to Mrs. Green. Having been a few weeks in London, George, after writing a note, on New Year's eve made up his mind to call on his uncle and set out for Hampton. He had dressed carefully before leaving London, since he wished to make a good impression on his father's brother. The black morning-coat, light trousers and waistcoat he wore were the latest London fashion, so was his tie and silk hat, while his boots, gloves, and linen were faultless. The houses in Hampton each stood in their own grounds, surrounded by walls, hedges, or iron railings. Every now and then George stopped and looked into one or the other of the gardens, but he only saw white and yellow walls, grey roofs, high trees, and here and there a bed of red or blue flowers.

The Millers were apparently well-to-do people, for they lived in a fine house surrounded by a garden enclosed by a wall. It was approached by a flight of steps leading up to the street-door. When George reached the door he knocked, and a servant opened the door for him. Handing her his card he entered the spacious hall,

and, leaving his umbrella behind, was shown into the drawing room. Here he found himself in the presence of an elderly gentleman, who was his uncle, and was introduced to a very pretty young lady of sixteen, who was his cousin Margaret.

„How do you do, how is my dear brother John?“ said the old gentleman.

„Thanks, very well, and how are you?“ asked George.

„Oh, quite well so far, thank you. And what's the news?“ asked uncle Miller, on which George told him that he had taken a room in Mrs. Green's house and was getting on capitally.

In the meantime the parlour-maid had lit the gas, brought up the tea-kettle close to the fire, and now lit the spiritlamp. George was just going to say goodbye, when there was a smart knock at the front door, and Mrs. Miller, who had been out, entered. George was duly introduced and his aunt said:

„It's getting near tea-time. Won't you stay and have tea?“

„Thank you, I will, if it's no trouble to you,“ answered George.

„None at all. Ellis, please, get tea ready for four.“ Mrs. Miller then poured out the tea and handed round the cups, cake-basket, and bread and butter plates.

„What may I offer you in the way of sweets¹⁾? jam? marmelade? cake?“ said cousin Margaret. (George hated sweets!)

„Oh, I like bread and butter best,“ he said.

„Cream and sugar?“

„A little cream, please, but no sugar.“

After half-an-hour's chat, George rose and shook hands all round.

„And now, remember, you must visit us here as often as you like and without the least ceremony,“ said

¹⁾ z rzeczy słodkich.

uncle Miller. „Good bye, and kindly remember us to your dear parents.“

„Do come and see us very often,“ added Miss Miller. And so the visit came to an end.

Lekcja XLVIII.

O przyimkach

(Ciąg dalszy)

on

1. na (w znaczeniu miejscowym lub przenośnym, na pytanie gdzie lub dokąd): The book lies on the table. He put his hand on the key. We shall wait on you to-night;

2. nad (rzeką): Stratford-on-Avon. London lies on the Thamez (*temz*);

3. w (przy nazwach dni): On Sunday. On the first of April;

4. oznacza sposób lub sposobność: on foot pieszo; on horseback konno; on the contrary przeciwnie; on condition pod warunkiem; on purpose naumyślnie. Did you see the queen on (przy) her arrival?

5. o (oznacza przedmiot pisania, myślenia i t. p.): Do you know Platon's famous reflections on immortality?

6. po czasownikach: to bestow on okazywać komuś; to decide, resolve on zdecydować się na coś; to call on zająć do, odwiedzić kogoś; to live on żyć z czegoś; to depend on zależeć od. She bestowed great kindness on them. I shall call on you to-morrow. The general resolved on a sudden attack. The eskimoes live on fish and meat. This decision depends entirely on the minister.

upon

używa się jak on, przede wszystkim w znaczeniu miejscowym: There is snow all round upon the ground. I count upon your help.

To depend upon polegać na czymś: May I depend upon your word?

over

nad, przez: A cloud is over us. The emperor reigns over his people. I went over London Bridge. There are several bridges over the river. Over the way, naprzeciw, przez ulicę. He lives over (za) the water. Over night, przez noc.

round, around, round about

koło, wokoło: The children sat round the fire. I walked round about the town. All the world around him was desolate.

to

1. odpowiada trzeciemu przypadkowi;
2. do: to go to school, to church, to France, to Paris. From Dover to London. This book belongs to me. Did he say anything to you? To this day do dziś dnia. A quarter to ten trzy kwadransie do dziesiątej. To attend to zająć się czymś.

under (beneath)

pod (przeciwieństwo: over): The water under the bridge is very deep. I like to write beneath the influence of an Italian sky.

up

w górę, na (przeciwieństwo: down): Water does not flow up the mountain.

with

1. z (z 6-tym przypadkiem): I passed several weeks with my friend;
2. wyraża 6-ty przypadek: To draw with lead-pencil rysować ołówkiem;
3. zwroty: It is a rule with me, to jest u mnie regułą. He is angry with you, on jest zły na ciebie. He was mad with joy, on był jak szalony z radości. I was fatigued with the journey, byłem zmęczony podróżą. He fell in love with her, zakochał się w niej. Contented with zadowolony z kogoś, displeased with niezadowolony z kogoś. With all my heart, z całego serca.

within

1. wewnątrz: The whole army was assembled within the fortress;

2. w ciągu: Within a fortnight, w ciągu 2 tygodni.

without

1. na zewnątrz (przeciwieństwo: within): The barracks are without the town (zamiast without używa się częściej outside);

2. bez: He is never without an excuse. The army was left without assistance. He set off without speaking to us. Without love and friendship the world would be a dismal wilderness.

Words

arrival	przybycie	tub	beczka
friendship	przyjaźń	to use	używać
desolate	spustoszały	I use to do it	mam zwyczaj
dismal	smutny, po- sępny		to robić,
wilderness	puszcza, pu- stynia	guard <i>gā(r)d</i>	zwykle to robię
army	wojsko	obliging	konduktor
barrack	barak	to manage	greczny
assistance	pomoc		urządzić, wy- konać,
assemble	zgrupować		przepro- wadzić
favour	łaska, grze- czność, korzyść	I manage to do it	urządzam (tak żeby)
candlestick	lichtarz		to zrobić,
legacy	spadek		udaje mi się to zro- bić
entirely 'entai(r)lə	zupełnie	invariable	niezmienny
paper	papier, gaza- ta (= news- paper)	to slip	schować
local	miejskowy	meagre	chudy
to pass	przechodzić, przejsić; zdarzyć się, stać się	salary	pensja
to pass up	podać	to support	znieść, znosić
to pass back	zwrócić	delighted	zachwycony
excentric	ekscentrycz- ny, dzi- waczny	inquire	badanie, do- chodzenie
search	poszukiwanie	to institute	urządzić
		satisfactory	zadowolający
		to give warning	zwrócić uwagę
		landlord	gospodarz

the arrears (l.mn.)	zaległość	the threat <i>thret</i>	groźba
impecunious	ubogi	to leave off	przestać
demand	pretensja	execution	wykonanie
publisher	wydawca	fine-looking	ładnie wy- glądający,
suitable <i>sjūtabl</i>	stosowny		gładający,
subject	temat		elegancki
inspiration	natchnienie	to stout	pysznić się
burglar	włamywacz	air	mina
sack	worek	proprietorship	posiadanie
to snatch	porwać	movement <i>mūw-</i> <i>ment</i>	ruch
astonished	zdumiony	to step up	przystąpić
exquisite	wyborny	utmost	ostateczny,
to admire	podziwiać		najwyższy
frying-pan	patelnia	humility	pokora
rhyme	rym		
propensity	skłonność		

Exercises

Zachodziłem wczoraj do niego, ale nie było go w domu. Pan powinien zająć się swym interesem. Ona okazała im wiele grzeczności. Oni zdecydowali się wyemigrować do Ameryki. Ona zmarła dwudziestego drugiego kwietnia. Widziałem go następnego dnia. Oni czynią to naumyślnie. Czy on przyszedł pieszo? Obłoki są ponad górą. Królowa panuje nad swym narodem. Koń idzie przez most. Biblioteka jest naprzeciwko. Obeszli kościół naokoło. Mój ojciec pisuje do mnie bardzo często. Czytaj do czwartej stronicy! On idzie w kierunku pałacu. Pies leży pod stołem, książka leży na stole, a lampa wisi nad nim. Karol poszedł na górę. Ona stała ze świecą w ręku. Czy on jest niezadowolony ze swego ucznia? Bóg z tobą! Ona jest bardzo zła na pana. Bądź tak dobry pożyczyć mi kilka piór stalowych. Z całego serca, bierz ile ci potrzeba.

Reading-Matter

An Unexpected Legacy

Some time ago a wealthy man died in Brussels leaving nearly his whole fortune to a young woman, who was entirely unacquainted with him. A local paper explains how it came to pass. He was very excentric, and set out, like Diogenes, in search of an honest man.

His tub was an omnibus, and his lantern a small coin. — In the omnibus he used to take his seat every day near the guard, and always showed himself very obliging in passing up the money of passengers, and returning the change, but to the latter he always managed to add a frank or half a frank. Then he would¹⁾ watch those to whom it came. — They would count¹⁾ it carefully, notice the extra coin, but invariably slip it into their pockets. No one thought of the poor guard, whose meagre salary could ill support such a loss. But at last a young woman passed her coin back with, „Guard, you have given me a frank too much.“ Diogenes, delighted, followed her home, instituted inquires, and, as the answers were satisfactory, made his will in her favour, though he never gave her warning that her frank was going to fetch her half a million.

Jokes

L a n d l o r d: „In one word, when are you going to pay the arrears?“

I m p e c u n i o u s a u t h o r: „I will satisfy your demands as soon as I receive the money, which the publisher will pay me if he accepts the novel I am going to send him, as soon as the work is finished which I am about to commence, when I have found a suitable subject, and the necessary poetic inspiration.“

*

Hearing a noise at night, Jones goes down-stairs with a light, and discovers a burglar escaping with a full sack. „Hallo!“ he cries, „come back you!“ — „Eh, what?“ returns the burglar. „Ah, yes, the silver candlestick. Permit me.“ He snatches it from the hand of the astonished Jones. „Ten thousand thanks! Have I forgotten anything else?“

*

It is related of a famous cook, that he prepared fish so exquisitely, that they returned him admiring and grateful looks from the frying-pan.

*

¹⁾ = he used to watch, they used to count.

It was so natural for Dr. Watts, when a child, to speak in rhyme, that even when he wished to avoid it, he found it difficult to speak without rhyming. His father was displeased at this propensity, and threatened to whip him if he did not leave off making verses. One day, when he was about to put his threat in execution, the child burst out into tears, and on his knees said:

„Pray, father, do some pity take,
And I will no more verses make.“

*

He was a fine-looking man, and he proudly strutted down the street with an air of proprietorship in every movement. „Beg pardon, sir,“ said a stranger, as he stepped up to him, hat in hand, in utmost humility, „do I have your permission to remain in this town over night?“

Lekcja XLIX.

O łączeniu przyimków z czasownikami

Przyimki łączą się często z czasownikami i tworzą w tym wypadku jedno nierozdzielne słowo n. p.: to hold trzymać, to uphold podtrzymywać; to flow ciec, to overflow przelewać, przeciekać.

Wskutek takiego połączenia czasowniki nabierają często zupełnie innego znaczenia n. p.: to stand stać, to understand rozumieć; to give dać, to forgive przebaczać.

Lecz jeszcze częściej przyimki stawia się po czasownikach i oddzielnie od nich, n. p.: to come przychodzić, to come in wchodzić; to bear znosić, to bear out wytrzymać.

Poniżej podajemy najważniejsze przykłady tego rodzaju.

To blow dąć, wiać. **To blow up** wysadzić w powietrze; przenosić: wysadzić z miejsca, odsunąć z posady.

To break łamać, rozbić; złamać się. **To break up** przerwać, rozwiązać. **To break in (into)** włamać się; to break out, wybuchnąć, to break up rozejść się; to break with zerwać stosunki z kimś.

To bring przynieść. **To bring about** dokonać, wypełnić; **to bring up** wychowywać; **naciągać**, ruszyć naprzód.

To be być. **To be about** wybierać się. **To be over** skończyć się.

To carry nosić, wozić. **To carry on** prowadzić (dalej).

To give dawać, odstąpić. **To give in** ustąpić; **to give over** zaniechać, przestać; **to give up** zrzec się, porzucić.

To go iść. **To go on** postąpić, robić postępy.

To impose nakładać, obarczać. **To impose upon**, oszukać.

To lay kłaść. **To lay up** odkładać.

To make robić. **To make over** przenieść, przekazać; **to make out** wyjaśnić, tłumaczyć, pojmować; **to make up** dopełnić; **pogodzić się**; **to make off** uciekać.

To put położyć, postawić. **To put down** położyć, napisać; **to put off** odkładać; **to put on** nałożyć, włożyć, przybrać; **to put out** zgasić; **wyjąć**; **to put up** zatrzymać się; **zadowolić się** czymś (with), **znieść**, **ścierpieć**.

Te set osiąść, osiadać. **To set forth** (off, out) odjechać; **to set in** nastąpić; **to set up** począć, podnieść (krzyk).

To take wziąć, brać. **To take in** zabrać do siebie. **To take up** podjąć, chwycić, zająć.

To turn obracać się, zwracać. **To turn rich** stać się bogatym. **To turn out** wypędzać, wydobywać; **okazać się**. **To turn up** przychodzić, jawić się.

To get (zobacz lekcja XXX).

to get abroad, roznieść się (o wieści)	to get off, wyjechać, wyjść, wyprowadzić się, wypła- tać się
to get away, sprzątnąć, zabrać, zemknąć	to get on, wdziać, posuwać się, mieć się, radzić sobie
to get by, przechodzić, przejść	to get out, wyciągnąć, wy- dobyć, wyrwać, wyjść
to get down, opuścić, zejść, połknąć	to get up, wstawać, pod- nosić się

Words

claim	pretensja	to administer	udzielać
to attend (to)	zajmować się	drubbing	cios
	(czym), przy-	sound	zdrowy
	pilnować	to howl <i>haul</i>	wyc
condition	warunek,	a howl	wycie
	położenie	unmerciful	nielitościwy
sudden	nagły	donkey <i>dyńka</i>	osioł
decease	śmierć, skon-	a blow	cios
police <i>po'lis</i>	policja	to summon	pozwać, za-
leader	przewod-		skarżyć
	niczący	society <i>so'saita</i>	towarzystwo
to deal	działać, roz-	protection	ochrona
	dzielać;	plumber	ołownik
	(with some-	stockbroker	agent
	body) po-		giełdowy
	stępować	repair	naprawa
	względem	butler	lokaj
	kogoś;	suspicious	podejrzliwy,
	(with some-		podejrzany
	thing) wy-	glance <i>glans</i>	wzrok
	stępować	to remove	oddalić,
	przeciwko	<i>ra'māw</i>	zabrać
	czemuś,	sideboard	kredens
	walczyć	to lock up	zamykać
	z czymś;	in no wise	w żaden
	(in some-		sposób
	thing) han-	apprentice	chłopak
	dlować	<i>a'prentis</i>	w terminie
	czymś	copper <i>kopa(r)</i>	miedź; l. mn.
scaffold	szafot		monety
to try	próbować;		miedziane
	sądzić	dishonest	nieuczciwy
Chinaman <i>czai-</i>	Chińczyk	<i>da'z'ənst</i>	
<i>nəmān</i>		tramp	włóczęga
mysterious	tajemniczy	demonstrate	pokazać,
wanderer	wędrowiec		dowieść
disturbance	niepokój, za-	dash	pociągnięcie
	mieszanie	brush	szczęotka,
incredible	nie do		pędzel
	uwierzenia	to direct	kierować
angry	zły, gniewny	cut	uderzenie
accustomed	przyzwyczaj-	switch	różga
<i>a'kustəmd</i>	ony		

Exercises

1. He is about to go to London. I was about to reply, when he entered. Put on your hat and gloves. The

servant told him to move on. You must go on with your studies. Why does he not carry on his correspondence? The Dutch gave in and peace was made. He knows he is wrong, but he will not give in. The physicians seem to have given him over. The king gave up all his claims to the throne. The rock had to be blown up. The clerk was blown up for not attending to his business. How did he bring it about? The daughter of Karl Marx was brought up in England. The meeting was suddenly broken up. The soldiers broke into the house. The fire broke out after midnight. Should another war break out, we should do our duty as first. At the sight of his helpless condition, she broke out into laughter. On hearing of his sudden decease, the old soldier broke out into tears. As soon as the meeting broke up, the police arrested the leaders. I have broken with your brother entirely. They were imposed upon by those in whom they confided. He has laid up some money, which he now has made over to his nephew, and his business is carried on by his brother. He has not dealt honestly with you. Washington was the only man to deal with such difficulties. This jew deals in all sorts of wares that fall into his hands. He fell in love with our niece and married her. This has not fallen under my notice. How is our friend James getting on? I hear he is getting on very well. How did he get out of his difficulty? Let us get over the bridge. She cannot get over her sorrow. The lady was so stout that she could not get through the door. It was night when we got to our aunt's. We got to know that he was in town, and we went to see him. We have got up very late this morning. The news has got abroad, that he got among thieves and was robbed of his money. I would give you a few apples, if I could get at them. If you do not get away directly, I will call for a policeman. We tried to get by, but it was impossible. He got down the hill and swam across the water. Naughty boys should never get off without punishment. How do you make it out, that they set off so early? Queen Elisabeth was not half so good and half so bad as she

has been made out. We want 10 pounds to make up the sum. You must try to make up with them. Never put off till to-morrow what you can do to-day. He put on his best clothes and went out. Light the lamp and put out the candle. Having put out his eyes and left him dying in the forest, the robbers made off as fast as they could. Where shall we put up for the night? You must put up with our poor entertainment. The scaffold was set up in the same hall where queen Mary had been tried. They set up a wild cry and fled. The old Chinaman set off on Monday night. As soon as the warm weather set in, the mysterious wanderer turned up again. She put her apron on and set to work. Take him in, he is quite wet. I am afraid you will be taken in. They made such a disturbance that the police had to take them up. The books take up too much room. These poor people were turned out of doors. This incredible news turned out to be perfectly true.

2. (Używanie czasownika „to get”.) Oni szybko wzbogacili¹⁾ się. On przyzwyczai się²⁾ do swego zajęcia. Gdzie poznał się³⁾ z tym panem? Wasza ciotka rozgniewa⁴⁾ się, jeśli będziecie robić taki hałas. Przyszliśmy do domu przed końcem koncertu (nim się skończył). Jak się ta wiadomość rozniosła? Jak się pan dostał pomiędzy nich? Butelka stoi (is) za wysoko, nie mogę jej dostać. Złodziej uciekł, zanim przyszedł policjant. Tłum był tak wielki, że nie mogliśmy przejść. Ja bym zaraz zszedł na dół, gdyby tam były schody. Czy złodzieje dostali się do domu? On jest rad bardzo, że się tak dobrze wypłatał. Spodziewam się, że pan niebawem wybrnie ze swego kłopotu. Jakiście przebyli rękę? Nie mogliśmy przedostać się przez tłum. Była 11 godzina już, kiedyśmy doszli do Oksfordskiej ulicy (Oxford street). Jeśli cokolwiek usłyszymy o tym (if we get to hear), to damy (let) wam znać zaraz. Wstawaj, śniadanie gotowe!

¹⁾ zostali bogatymi.

²⁾ zostanie przyzwyczajony.

³⁾ zostaliście znajomi.

⁴⁾ stanie się złą.

Reading-Matter

Cruelty to Animals. A mother is administering a sound drubbing to her little boy, who sets up a howl. A gentleman who happens to pass at the time, says in a severe tone: „Come, madam, that's enough. Why do you beat the child so unmercifully?“ — „Because he won't learn his lessons. He's a donkey.“ — „A donkey? Then not another blow, or I shall have¹⁾ you summoned. I am a member of the Society for the Protection of Animals.“

A plumber was sent for to the house of a wealthy stockbroker to execute some repairs. He was taken by the butler to the dining-room, and was beginning his work, when the lady of the house entered. „John,“ said she with a suspicious glance towards the plumber, „remove the silver from the sideboard, and lock it up at once.“ But the man of lead was in no wise disconcerted. „Tom,“ said he to his apprentice who accompanied him, „take my watch, my chain, and these coppers home to my wife at once. There seem to be some dishonest people about this house.“

If I give you twopence, said the charitable old lady kindly, „what assurance have I that you will not at once go off and get intoxicated?“ — „Madam,“ replied the polite tramp, „it would give me the greatest pleasure in the world to demonstrate to you that it isn't enough for the purpose.“

„Art is a wonderful thing. The painter Rubens could change the face of a laughing child into that of a crying child by a couple of dashes with his brush,“ said a gentleman to a village schoolmaster. „There is nothing wonderful about that,“ replied the latter, „I can bring about the same result with one well-directed cut of a switch.“

¹⁾ Zob. lekcja XL.

Lekcja L.

O spójnikach

1. Współrzędne:

and	i, a	neither - nor	ani - ani
also	także	the - the	czym- tym
too	także		(przed sto-
lor	albo		pnieniem poró-
but	ale		wnawczym)
yet	jednak	then	więc
still	przecież	than	aniżeli
however	} jednakowoż	therefore	dlatego
nevertheless		so	1. tak
nor	a nie		2. więc, zatem
both - and	oba - i, i - i		3. także
either - or	albo - albo		

Uwagi i przykłady.

- a) **also** stoi przed wyrazem, do którego należy, a **too** po nim: Sheridan was a poet, and a famous statesman too. The young prince was also slain.
- b) **but** znaczy właściwie „oprócz”. Z tego zasadniczego znaczenia pochodzą oprócz „ale”, jeszcze następujące:
- tylko: Do but hear how it thunders.
 jak nie: Whom should I see but him?
 żeby nie: She cannot see tears but she must weep herself.
- c) He is industrious, and **yet** he is poor. You think him to be clever, **however** it is not so. It is true, our prospects are not very bright; **still** there is no reason to lose all hope.
- d) I will **either** present the letter to him myself or direct it to be given to him. I have received no information on the subject either from him or from his friend. (Po przeczeniu więc either-or znaczy po polsku ani-ani.) She can **neither** read nor write. Neither despise nor oppose what you do not under-

stand. He had never believed it in earlier days, nor did he believe it even now.

- e) **Both** she and her brother went to church. I hope the boy will improve both in knowledge and behaviour.
- f) **The shorter, the better**, czym krócej, tym lepiej. The more you write, the better.
- g) What shall I do **then**? Courage then, life is long! Then może być także przysłówkiem, a znaczy wtedy: Had you then so little time that you could not come to see us?
- h) Who is happier **than** he? The undertaking was much better executed by his brother than by him.
- i) Knowledge is power, and truth is strength; whoever **therefore** knowingly propagates falsehood, willingly saps the foundation of his country's strength.
- j) As the one speaks, **so** speaks the other. Sir Benjamin has just called at my guardian's, **so** I slipped out of the room and ran hither. I am a little tired, dear. — **So** am I. (Tak ja jestem = a ja także.)

2. Podrzędne:

that	że, żeby	as soon as	skoro, jak
if	1. czy		tylko
	2. jeśli, gdyby	like	jak
whether	czy	so-that	tak, że
whether-or	czy-czy	as if, as	jak gdyby
after	potem, jak,	though	
	skoro	because	ponieważ
before, ere	nim, zanim	for	bo, bowiem
$\bar{a}(r)$		unless	jeśli nie
since	skoro	provided	jeśli tylko
till, until	aż	though, al-	chociaż
as	gdy, jak, po-	though	
	nieważ	however	jakkolwiek
while (whilst)	podczas gdy	whatever	cokolwiek
when	kiedy, jak	lest	żeby nie
whereas	podczas gdy,		
	gdy przeciwnie		

Uwagi.

- a) **that** opuszcza się bardzo często: I know you are a poor man, wiem że pan jest biedny.
- b) Czasownik **to be** opuścić można po spójnikach: **when**, **while** i t. p., jeśli poboczne zdanie ma wspólny podmiot ze zdaniem głównym, n. p.: I was happy, when at school, t. j. when I was at school. He is seldom well while (he is) in town.
- c) Niektórych wyrazów w angielskim języku używa się jako spójników, przysłówków lub przyimeków, n. p.: I say then you are mistaken (tutaj **then** jest spójnikiem); he arrived then (wtedy — przysłówek) and not before. For you must know he is poor; (tutaj **for** jest spójnikiem); the book is for (dla — przyimek) you. Since (spójnik) you are ill, I shall work for you; we have not seen him since (przyimek) that time; our friendship commenced long since (długo przedtem, dawno — przysłówek).

Przykłady.

If (jeśli) she should come, I shall speak to her. She asked if (czy) I had not seen her brother. I cannot tell whether he will go or not. Whether he thinks as he speaks, time will discover. He will hear the news after he arrives. I had done my exercise before the tutor came. I shall not sing any more, since you do not like it. We shall stay in town till our uncle returns. As (kiedy) autumn approaches, these birds gradually emigrate. Many men deal with matters of religion as (jak) they deal with their temporal affairs. As (ponieważ) Mary had been brought up at the French court, she felt shocked at the contrast presented by her rude Scottish vassals. Whilst they were running about to get a policeman, the thief escaped. He is always happy while travelling. He finished, when I had hardly begun. The bold hunters advanced, whereas the timid negroes ran away. He was so fatigued that he could scarcely move. We looked at each other as if we had seen a ghost. The Puritans hated bear-baiting, not

because it gave pain to the bear, but because it gave pleasure to the spectators. Unless he has improved, he is unfit for the position. Unless the wind be unfavourable we shall sail in two days. I submitted, for it was vain to resist. Provided I get the money, I will pay you. Though he seems to be kind and artless, nevertheless he has deceived us. Although he was poor, yet he was content and happy. However difficult it be, I try to do it. Whatever you do, consider the end. Do not despise any condition, lest it may happen to be your own.

Words

industrious	ruchliwy, pilny	pain	ból
prospect	widok	spectator	widz
to direct <i>də'rekt</i>	kierować, kazać	unfit	niezdalny
to despise (some- thing)	wzgardzać (czymś)	unfavorable	niepomysłny
behaviour	zachowanie	artless	niewinny
<i>bə'heiwjə(r)</i>		to consider	rozważać
courage <i>'kvrədʒ</i>	odwaga	condition	warunek, zawód
undertaking	przedsię- wzięcie	to be wrong	mylić się
		avare <i>ə'wä(r)</i>	skąpy
strength	siła	pistol	pistolet
to propagate	rozszerzać	Raleigh <i>rɔlə</i>	
to sap	podkopywać	to limp	kuleć
foundation	fundament	nobleman	szlachcic
guardian <i>gə(r)dʒən</i>	guwerner	confounded	przeklęty
tutor		rogue <i>roug</i>	gałgan
hither	tutaj (w kie- runku do mówiące- go)	to dissemble	udawać
		to abuse <i>ə'bjūs</i>	nadużywać
to slip	mknać	straight	prosty
gradually	pomału	knob	kula (na lasce)
to shock	zgorzyc ¹⁾	pretended	rzekomy
rude	dziki	cripple	kaleka
vassal	wasal	rivalry	współzawo- dnictwo
hunter	myśliwy	sausage	kielbasa
timid	bojaźliwy	adjoining	śasiadni
ghost <i>goust</i>	duch	to poison	zatruc
bear <i>bä(r)</i>	niedźwiedź	suicide <i>'sjūsaid</i>	samobójstwo
to bait	szczuć	shape	forma, kształt
		step-mother	macocha
		step-daughter	pasierbica

¹⁾ Stąd często cytowany (a prawie zawsze niedokładnie) wyraz: „shocking!”

Exercises

Oni przybyli, kiedym wychodził. Chociaż był w mieście, nas nie odwiedził. Muszę się przyznać jednakże, że się pomylił. Jakkolwiek by się ta sprawa skończyła, my panu zawsze będziemy wdzięczni. On jest bogaty, jednak bardzo skąpy. Oddam mu list pański, jeśli tylko będzie w mieście. On był tak słaby, że nie mógł stać na nogach. Przyjdź tu (hither), żebym mógł pomóc z tobą. Będę czekał, póki nie otrzymam listu. On zwykle ma kilka pistoletów przy sobie, kiedy podróżuje. Ona jest młoda i bogata, podczas gdy jej cioteczna siostra jest stara i biedna. Wszyscy mówią, że jestem leniwy, jednak jestem pierwszy w swej klasie! Czy on przyjdzie, czy nie, wszystko mi to jedno (= to samo). Nie pójdę do akademii, ani dziś, ani jutro. Możecie wziąć albo to krzesło, albo tamto. Czym więcej będziecie się uczyć, tym większe będziecie robić postępy. Jak tylko mię zawołał, zaraz przyszedłem.

Reading-Matter

Sir Walter Raleigh was the first man in England who smoked tobacco. But he did not wish any one to learn it from him, so he only smoked when he was quite alone; even his servant did not know of it. But one day, when he was sitting in deep thought with a pipe in his mouth, he forgot that his servant must not see him smoke, and called to him to bring a glass of water. When the man came into the room and saw the smoke coming out of his master's mouth and nose, he threw all the water into his face, and ran down stairs as fast as he could, crying with a loud voice: „Fire! Help! Sir Walter has studied till his head is on fire, and the smoke is coming out of his mouth and nose.“

A limping beggar once asked an aged nobleman for an alms. The nobleman had compassion on his misery, and gave him a crown. „My Lord,“ said a stranger, who seemed to come from an opposite direction, „you

are too kind to give anything to this beggar, he is a confounded rogue, who dissembles only to abuse the kindness of others. The fellow is as straight as you and I. Give me, if you please, your stick for a moment; I will immediately convince you of the fact." So saying, he took the nobleman's stick, which had a gold knob, and attacked the pretended cripple, who at once made his escape. In a few minutes both were invisible, and the nobleman is still waiting for his stick.

Rivalry in trade is shown in the case of two sausage dealers, with shops adjoining, one of whom has painted on his glass window, over a pyramid of sausages: „At eight pence a pound, to pay more is to be robbed”; while the other puts his sausages into an obliisk, and paints above it: „At ten pence a pound — to pay less is to be poisoned.“

Relationship's degree. A newspaper recently published a case of suicide, in which the reasons that moved the unhappy man to lay violent hands upon himself, were found in the shape of a letter in his left boot. In this letter he wrote: „I married a widow who had a grown-up daughter. My father visited us frequently, fell in love with my step-daughter, and married her. Thus my own father became my son-in-law, and my step-daughter, being the wife of my father, became my mother. After some time my wife presented me with a son — of course he was my father's brother-in-law and my uncle, for he was the brother of my step-mother. My father's wife, that is my step-daughter, had also a son: of course he was my brother, but at the same time he was also my grandson, for he was the son of my daughter. My wife was also my grandmother, being the mother of my mother. I was the husband of my wife, but at the same time also her grandson, and since the husband of my grandmother is naturally also my grandfather, I am my own grandfather! I should like to see the man who could bear all this!”

Lekcja LI.

O zaimku thou — ty w 2-giej osobie liczby pojedynczej

1. Zaimka thou ty, thee ciebie, thy (thine) twój używa się w angielskim języku tylko w Piśmie św., w modlitwach do Boga i w poezji, n. p.: Thy will be done! bądź wola Twoja! Poland, with all thy faults, I love thee still. O Lord, I pray Thee!

2. Przy koniugacji czasowników drugą osobę liczby pojedynczej w czasie teraźniejszym i przeszłym niedokonanym tworzy się za pośrednictwem końcówek st lub est, n. p.:

Czas teraźniejszy:

I like
Thou likest
I expect
Thou expectest

Czas przeszły niedokonany:

I liked
Thou likedst
I expected
Thou expectedst

3. W następujących czasownikach drugą osobę formuje się nieregularnie:

thou hast	ty masz
thou art	ty jesteś
thou doest lub dost	ty czynisz
thou wast	ty byłeś
thou shalt	ty powinienesz
thou wilt	ty chcesz
thou must	ty musisz

Uwaga. W stylu uroczystym i w Piśmie św. zamiast s lub es trzecia osoba liczby pojedynczej w czasie teraźniejszym przyjmuje końcówkę th lub eth, n. p.: He hath, he doth, he praiseth, he telleth.

O rodzajach

1. Ogólnie biorąc, wszystkie imiona z w i e r z ą t są rodzaju nijakiego.

Dla odróżnienia rodzaju dodaje się niekiedy przed imieniem: he lub she, n. p.: he-goat, koziół; she-goat, koza; he-cat, kot; she-cat, kotka.

Niektóre stworzenia mają osobne nazwy dla oznaczenia rodzaju.

boar	dzik	sow	samica dzika
bull	byk	cow	krowa
cock	kogut	hen	kura
drake	kaczor	duck	kaczka
gander	gęsior	goose	gęś
ram	baran	ewe	owca
dog	pies	bitch	suka
stallion	ogier	mare	klacz
buck	koziół	doe	łania
bullock	byczek	heifer	jałówka
lion	lew	lioness	lwica
tiger	tygrys	tigress	tygryscica

2. Niektóre rzeczowniki, oznaczające osoby, mają jednakową formę dla męskiego i żeńskiego rodzaju: ally, sprzymierzeniec; companion, towarzysz, towarzyszka; cook, kucharz, kucharka; cousin, kuzyn, kuzynka; dancer, tancerz, tancerka; friend, przyjaciel, przyjaciółka; fool, głupiec, błazen, błaznica; neighbour, sąsiad, sąsiadka; parent, rodzic (ojciec), rodzicielka (matka); singer, śpiewak, śpiewaczka; servant, służący, służąca; slave, niewolnik, niewolnica; teacher, nauczyciel, nauczycielka; witness, świadek.

Dla odróżnienia rodzaju dodaje się niekiedy drugie słowo, n. p.: man-servant, maid-servant; man-cook, woman-cook, cook-maid; an American lady.

3. Następujące tytuły godności przyjmują w żeńskim rodzaju końcówki ess, ina, ine, trix:

abbot	(opat) przeor	abbess	przeorysza
actor	aktor	actress	aktorka
ambassador	poseł	ambadress	żona posła
author	autor	authoress	autorka
baron	baron	baroness	baronowa

count	hrabia	countess	hrabina
duke	książę	duchess	księżna
emperor	cesarz	empress	cesarzowa
heir <i>ā(r)</i>	spadkobierca (następca)	heiress	spadkobier- czyni
host	gospodarz	hostess	gospodyni
jew	żyd	jewess	żydówka
marquis <i>mā(r)-</i> <i>kās</i>	margrabia	marchioness	margrabina
mayor <i>mā(r)</i>	burmistrz	mayoress	burmistrzowa
negro	murzyn	negress	murzynka
patron	protektor (opiekun)	patroness	protektorka (opiekunka)
peer	par	peeress	żona para
prince	książę	princess	księżna
sorcerer	czarownik	sorceress	czarownica
shepherd <i>szepəd</i>	pasterz	shepherdess	pasterka
tutor	nauczyciel	tutorest	nauczycielka
viscount	wiehrabia	viscountess	wiehrabina
czar <i>tsā(r)</i>	car	czarina	carowa
hero	bohater	heroine	bohaterka
testator	testator	testatrix	testatorka

4. Następujące rzeczowniki mają różne nazwy dla każdego rodzaju:

husband	mąż	wife	żona
widower	wdowiec	widow	wdowa
bachelor	kawaler	maid	dziewczyna, dziewica
bridegroom ¹⁾	pan młody	bride ¹⁾	panna młoda
lad	chłopiec	lass	dziewczyna
wizard	czarownik, czarodziej	witch	czarownica, czarodziejka

5. Wbrew ogólnemu prawidłu, że wszystkie rzeczowniki oznaczające rzeczy są rodzaju nijakiego, używa się niektórych w języku poetyckim lub wogóle patetycznym w męskim lub żeńskim rodzaju. I tak: sun, jest męskiego rodzaju: moon, church (w ogólnym znaczeniu), faith (wiara), hope, charity, ship (zawsze w języku marynarzy), country — i nazwy krajów jak: France, England, Russia i t. p. są rodzaju żeńskiego.

¹⁾ Narzeczony, narzeczona: engaged.

U liczbie mnogiej niektórych rzeczowników

(Uzupełnienie lekcji VIII.)

1. Niektóre rzeczowniki mają dwojaką formę liczby mnogiej:

brother, brat	{	brothers, bracia jako ro- dzeństwo
		brethren, bracia w poję- ciu duchowym
penny, moneta angielska	{	pennies, oznacza pewną liczbę monet „penny”
		pence, oznacza sumę pie- niędzy
die, stempel do odlewania monet		dies, stemple
die, kostka do grania		dice, kości do gry
genius, geniusz	{	geniusses, o osobach
	{	genii, o duchach
cloth <i>klóth</i> , sukno		cloths <i>klóths</i> , materiały sukienne
cloth, ubranie		clothes <i>klouz</i> , suknie

2. Niektóre wyrazy łacińskiego lub greckiego pochodzenia tworzą liczbę mnogą według reguł tychże języków, między innymi n. p.:

radius <i>reidjos</i> , promień		radii <i>reidjai</i> , promienie
erratum, błąd drukarski		errata, zbiór błędów dru- karskich
automaton, automat		automata, automaty
genus, rodzaj		genera, rodzaje

3. Niektórych rzeczowników nie zmienia się w liczbie mnogiej, n. p.: deer, jelen, jelenie; sheep, baran, owca, barany, owce; swine, świnia, trzoda świń; fruit, owoc, owoce; salmon, łosoś; trout, pstrąg, pstrągi i t. p.

4. Niektórych znów używa się tylko w liczbie pojedynczej: news, wiadomość, wiadomości (nowina, nowiny); business, interes, handel; advice, rada; knowledge, wiedza, poznanie; progress, postęp i t. p. —

Means, środek, środki; sposób, sposoby — używa się w obu liczbach; by this means, lub by these means.

5. Następujących rzeczowników (oprócz wymienionych) używa się tylko w liczbie mnogiej: alms, jałmużna; oats, owies; measles, odra (kur); wages, zapłata; stairs, schody; thanks, podziękowanie.

6. Nazw nauk, zakończonych na ics, używa się po większej części w liczbie mnogiej: mathematics, matematyka; mechanics, mechanika; optics, optyka; physics, fizyka.

7. Przedmiotów złożonych z dwóch lub więcej części używa się tylko w liczbie mnogiej: snuffers, szczypce do świec; tongs, obcęgi; spectacles, okulary; bellows, miech; scissors, nożyczki; shears, nożyce większe; scales, waga; lungs, płuca; environs, okolice; victuals, środki żywności i inne.

Words

nurse	mamka, niania	the throw	rzut
alike	podobny	the coin	moneta
mythology	mitologia	to coin	wybijać mo- netę
<i>mai tholdža</i>		to achieve <i>a'cziw</i>	wykonać
flock	stado	stuff	materia
post	posada	value	wartość
account	rachunek	garment	odzież
on account (of)	z powodu	selfish	egoistyczny
professional	zawodowy	apart	osobno
to transfer	przenosić	sound	ton
plainly	po prostu	to flatter	pochlebiać
to revive	ożywiać	pride	duma, pycha
ray	promień	to string	wytężyć
to scatter	sypać	the string	struna
hue	barwa	to touch	dotknąć
foliage	liście	magic <i>mādzak</i>	magiczny
passage	przejazd	fame	sława
Southampton		alas (for) <i>a'lās</i>	bieda (komuś)
<i>'sodhāmtan</i>		act	akcja, czyn
to signify	znaczyć	to sow	siać
cube	sześcian	to reap	dojrzeć; żąć, zbierać
cubic	sześcienny	habit	zwyczaj
to game	grać (np. w karty)	destiny	los, przeznaczenie
stamp	pieczęć		

Exercises

Our father, Thou art in Heaven. Thou shalt not steal. Every good spirit praiseth the Lord. In India the whole house-work is done by men-servants; the only woman-servant is the nurse. All lady-artists are alike. Romulus and Remus had a she-wolf for a nurse. Mythology is the history of the gods and goddesses of antiquity. Let us turn shepherd and shepherdess, and look to our flocks and be contented. One of our teachers was obliged to give up her post on account of ill health. In England the professional title of the husband is not transferred to his wife; the wife of doctor, professor, general S. is plainly Mrs. S. The wife of the Lord Mayor of London, however, is called the Lady Mayoress. The sun with his reviving rays gives new life to the whole of sleeping nature. Autumn scattered his last hues of gold over the foliage. The „Washington” has had a very quick passage this time. She left New York on the 7th, and arrived at Southampton on the 14th. England was never so rich as since the loss of her American provinces.

A die sometimes signifies a small cube used in gaming, or any small cubic body; and sometimes a stamp which is used to give the impress to coins. All the French money is coined with beautiful dies. The best throw that can be achieved with dice, is to throw them into the sea. English pennies are made of copper. All his thoughts seemed to be occupied with pounds, shillings and pence. The christian religion tells us that all men are brethren. Cloth is the name of a stuff which is mostly woven of wool. But a piece of linen spread upon the table is also called a cloth, a table-cloth. There are different kinds of cloths, according to the kind and the value of the material of which they are made. When the different cloths are worked into garments or dresses, they are called clothes. Fine clothes open all doors. A flock of sheep is of great value. Mathematics were the favourite study of the young Bonaparte.

Reading-Matter

Milton! thou shouldst be living at this hour;
 England has need of thee. — We are selfish men;
 O! raise us up, return to us again,
 And give us manners, virtue, freedom, power!
 Thy soul was like a star, and dwelt apart;
 Thou hadst a voice whose sound was like the sea!

(Wordsworth.)

*

'Every one that flatters thee
 Is no friend in misery:
 Words are easy like the wind;
 'Faithful friends 't is hard to find.

(Shakespeare.)

*

If thou hast lost a friend,
 By hard or hasty word,
 Go — call him to thy heart again;
 Let pride no more be heard.

*

'A few can touch the magic string,
 And noisy fame is proud to win them;
 Alas for those who never sing,
 But die with all their music in them.

*

WE SOW AN ACT AND
 REAP A HABIT:
 WE SOW A HABIT AND
 REAP A CHARACTER:
 WE SOW A CHARACTER
 AND REAP A DESTINY.

(William Black.)

CZĘŚĆ TRZECIA

Rozmówki

Salutation

Good morning, sir.
I wish you a good morning, Madam.
How do you do?
Very well, and how do you do?
How have you passed the night?
Have you slept well?
Not very well.
What is the reason?
Are you ill?
Are you indisposed?
No, thank God; but the thunder disturbed my sleep.
I did not hear it.
You sleep very soundly, then.
Yes, especially in my first sleep.
I am sure very few people can have slept.

Compliments

I hear with great pleasure that your mother is better.

Pozdrowienie

Dzień dobry Panu.
Życzę Pani dnia dobrego.
Jak się Pan ma?
Bardzo dobrze. A jak się Pani ma?
Jak Pan spędził noc?
Czy spał Pan dobrze?
Nie bardzo dobrze.
Co jest tego przyczyną?
Czy Pan chory?
Czy Pan niezdrow?
Nie, dzięki Bogu; tylko grzmot przerwał mi sen.
Ja nie słyszałam go.
Pani śpi bardzo twardo zatem.
Tak, szczególnie w pierwszym śnie.
Jestem pewny, że bardzo mało ludzi mogło spać.

Grzeczności

Z wielką przyjemnością słyszę, że pańska matka ma się lepiej.

I congratulate you with all
- my heart.

I cordially rejoice with you.

That news gave me great
pleasure.

How is your sister?

It is a long time since I had
the honour of seeing
her.

I believe she is well.

I am glad to hear it.

Present my compliments
to her.

I have a great many
compliments for you.

From whom?

From one of your friends.

I am delighted to hear of
him.

I am much obliged to him
for remembering me.

When you see him, re-
member me very kindly
to him.

Have the goodness to
thank him for me.

Say many kind things to
him from me.

My best compliments to all
your family.

Present my respects to
your aunt, my love to
your children.

I will not fail to do so.

Winszuję Panu z całego
serca.

Serdecznie cieszę się z Pa-
nem.

Te wiadomości sprawiły mi
wielką przyjemność.

Jak się ma pańska siostra?

Jest już bardzo dawno, od-
kąd nie miałem zaszczytu
widzieć jej.

Ufam, że jest zdrowa.

Cieszy mię słyszeć to.

Proszę jej oświadczyć mo-
je uszanowanie.

Mam mnóstwo ukłonów
dla Pana.

Od kogo?

Od jednego z pańskich
przyjaciół.

Bardzo mi przyjemnie sły-
szyć o nim.

Jestem mu bardzo obowią-
zany za pamięć o mnie.

Gdy Pan go zobaczy, pro-
szę wspomnieć łaskawie
mu o mnie.

Proszę być tak dobrym po-
dziękować mu ode mnie.

Proszę mu oświadczyć wie-
le uprzejmości ode mnie.

Moje najuprzejmiejsze u-
kłony dla całej pańskiej
rodziny.

Oświadczy moje uszanowa-
nie twej ciotce, (moją
miłość dzieciom) uści-
skaj dzieci.

Nie omieszkać tego uczy-
nić.

Let me see your tongue.
You must take a little
medicine.

Allow me to feel your
pulse.

Your pulse is rather flur-
ried.

There is a fever.

Do you think my illness
dangerous?

No. But you must take
care lest it become so.

What am I to do?

I'll send you something to
take and see you again
to-morrow morning.

Endeavour not to catch
cold.

How have you passed the
night?

I feel much better.

I have not been so agi-
tated, and I slept a little.

The fever is much abated.

I can promise you that it
will have no serious
consequence.

In two or three days you'll
be quite well again.

School

Do you know your lesson?

I do not know it yet.

It is very difficult.

You are rather lazy.

You only want good will.

Proszę pokazać język.
Musi Pan zażywać trochę
lekarstwa.

Pozwól Pan zbadać puls.

Puls jest trochę niespo-
kojny.

Jest gorączka.

Czy uważa Pan moją cho-
robę za niebezpieczną?

Nie. Lecz musi się Pan sta-
rać, aby nie stała się
taką.

Cóż ja mam robić?

Przyślę Panu coś do zaży-
cia i odwiedzę Pana zno-
wu jutro rano.

Niech Pan uważa, aby się
nie przeziębic.

Jakże przepędził Pan noc?

Czuję się lepiej.

Nie byłem tak niespokoj-
ny i spałem cokolwiek.

Gorączka znacznie osłabła.

Mogę zaręczyć Panu, że to
nie pociągnie za sobą
żadnych poważnych kon-
sekwencyj.

Za dwa lub trzy dni będzie
Pan zupełnie zdrow.

Szkoła

Czy umiesz swoją lekcję?

Nie umiem jej jeszcze.

Jest bardzo trudna.

Jesteś trochę leniwy.

Brakuje ci tylko dobrej
woli.

I grand you ten minutes more.

Thank you, I'll try to learn it in less time.

Now I know my lesson.

Do you know it perfectly?

I hope you will be satisfied.

Have you done all your tasks?

My history's not finished.

Have you finished your map?

Not quite.

Make haste, the master will be here presently.

I shall have done before he comes.

Let him come, I am ready now.

Have you learnt your geography?

I know it pretty well.

I hope to be top of my form.

Where shall I sit?

Go and sit down on the bench.

Where is your book?

Here it is.

Read your lesson.

Learn it by heart.

You do nothing but play.

Do not push¹⁾ me.

Make a little room for me.

Daję ci jeszcze dziesięć minut.

Dziękuję Panu, będę usiłował nauczyć się jej prędzej.

Teraz umiem moją lekcję.

Czy umiesz ją doskonale?

Mam nadzieję, że Pan będzie zadowolony.

Czy zrobiłeś wszystkie swe zadania?

Nie nauczyłem się jeszcze historii.

Czy skończyłeś mapę?

Niezupełnie.

Śpiesz się, nauczyciel wkrótce tu będzie.

Zrobię to, zanim on przyjdzie.

Teraz może przyjść, jestem już gotów.

Czy nauczyłeś się geografii?

Umiem ją bardzo dobrze.

Mam nadzieję być pierwszym w klasie.

Gdzie ja mam usiąść?

Idź i usiądź w ławce.

Gdzie jest twoja książka?

Oto jest.

Czytaj swoją lekcję.

Naucz się jej na pamięć.

Ty nic nie robisz, tylko się bawisz.

Nie trącaj mię.

Zrób mi trochę miejsca.

¹⁾ *pusz.*

What are you writing?
 I am writing my exercise.
 How far do we say?
 So far.
 Do not shake the table.
 I did not do it on purpose.
 Pray, do not make so much noise.
 It is impossible for me to learn my lesson.
 I cannot find my book.

Have you looked for it?
 Yes, I have looked for it everywhere.
 Where did you put it?
 I put in on the table.
 Perhaps somebody has taken it by mistake for his own.
 Ask if any of your companions has got it.
 Why don't you take your own?
 I thought he did not want his.
 Put the books back in their places.
 Shall we have a half-holiday this afternoon?
 I believe so.

Needlework

I want a needle.
 What are you going to sew?
 I am going to mend my dress.

Co ty piszesz?
 Piszę swoje zadanie.
 Dokąd mamy zadane?
 Dotąd.
 Nie trącaj stołu.
 Nie zrobiłem tego umyślnie.
 Proszę nie hałasować tak.
 Nie mogę uczyć się mej lekcji.
 Nie mogę znaleźć mojej książki.
 Czy szukałeś jej?
 Tak, szukałem jej wszędzie.
 Gdzie ją położyłeś?
 Położyłem ją na stole.
 Może ktoś przez pomyłkę wziął ją za swoją.

Zapytaj, czy który z twych kolegów nie wziął jej.
 Dlaczego nie bierzesz swej własnej.
 Myślałem, że nie była mu potrzebna.
 Połóż książki na powrót na swoje miejsce.
 Czy będziemy mieli wolne dziś po południu?
 Tak myślę.

Szycie

Potrzeba mi igły.
 Co masz zamiar szyć?
 Będę naprawiać swoje suknie.

This needle is too large.

Here is another.

Give me some thread,¹⁾
some silk, some cotton,
some worsted.

What colour do you want?

I want some red.

It is too deep.

It is too light.

Have you finished your
apron?²⁾

I have had something else
to do.

I have been hemming my
handkerchief.

Then I had my gloves to
sew.

After that I darned my
stockings.

Games

What game do you want
to play?

Which game do you like
best?

I like tennis best.

Where is your racket?

Which side will you have?

I won by six to four.

We have got a nice tennis-
court here.

We are also very fond of
playing football.

Are you a chess-player?

Ta igła jest za wielka (za
gruba).

Oto jest inna.

Proszę mi dać nici, jedwa-
biu, bawełny i włóczki.

Jaki kolor życzysz sobie?

Chcę czerwonego.

Jest za ciemny.

Jest za jasny.

Czy skończyłaś swój fartu-
szek?

Miałam co innego do ro-
boty.

Obrębiałam chusteczkę.

Potem musiałam szyć rękaw-
iczki.

Potem zacerowałam moje
pończochy.

Gry

W co chcesz grać?

Którą grę lubisz najwię-
cej?

Najlepiej lubię tenis.

Gdzie jest twoja rakietka?

Z której strony chcesz
grać?

Ja wygrałem sześć prze-
ciw czterem.

Mamy tutaj piękny plac
tennisowy.

My także bardzo lubimy
grać w piłkę nożną.

Czy jesteś szachistą?

¹⁾ thread. ²⁾ eipran.

Let us play chess.
 I don't know the game.
 I can play a little, but not
 very well.
 Where are the chess-board
 and men?
 First of all, tell me the
 names of the pieces.
 The king, the queen.
 The knight, the bishop.
 The castle, the pawn.
 Check to the king!
 Check mate!

Sport

Do you like cycling?
 I prefer motoring.
 I like swimming.
 I can remain a long time
 under water.
 I prefer cold baths¹⁾ to
 warm ones.
 Are you a good shot?
 I have bought some cart-
 ridges.
 We have shot many hares
 and partridges.
 Have you taken riding-
 lessons?

The Garden

Will you take a little walk?
 Yes, with pleasure.
 Where shall we go?

Zagrajmy w szachy.
 Nie znam tej gry.
 Ja umiem trochę grać, ale
 nie bardzo dobrze.
 Gdzie jest szachownica i fi-
 gury?
 Przede wszystkim powiedz
 mi nazwy figur.
 Król, królowa.
 Koń, laufer.
 Wieża, pionek.
 Szach królowi!
 Szach i mat!

Sport

Czy lubisz jeździć na ro-
 werze?
 Wolę jechać samochodem.
 Ja lubię pływać.
 Ja mogę być długo pod
 wodą.
 Przekładam zimne kąpiele
 nad ciepłe.
 Czy jesteś dobrym strzel-
 cem?
 Kupiłem naboje.
 Ubiliśmy wiele zajęcy i ku-
 ropatw.
 Czy brałeś lekcje konnej
 jazdy?

Ogród

Czy chcesz się przejść tro-
 chę?
 Owszem, z przyjemnością.
 Dokąd pójdziemy?

¹⁾ *baths.*

Where you please.
But let us first see what
o'clock it is.

We have not too much
time.

But you will have time
enough to come and see
my garden.

Come and see my flowers.

The garden is beginning
to look very pretty.

The crocuses¹⁾ have been
in bloom for some time.

The daffodils²⁾ will soon
come out.

What a fine bed of tulips!

The hyacinths³⁾ are almost
over.

Are you fond of pinks?

You have a very fine
collection of flowers.

The trees are out of
blossom.

There's a great show of
plums this year.

How thickly they hang!

There will be very few
apricots⁴⁾ this year.

They have generally
failed.

How tempting these peaches
look!

This tree bears a great
many every year.

Gdzie ci się podoba.

Ale pierwej zobaczymy,
która jest godzina.

Nie mamy za wiele czasu.

Ale będziesz mieć dość czasu,
aby zobaczyć mój
ogród.

Chodź zobaczyć moje
kwiaty.

Ogród zaczyna wyglądać
bardzo ładnie.

Krokusy kwitną od pewnego
czasu.

Narcyzy wkrótce wyjdą
z ziemi.

Jaki piękny klomb tulipanów!

Hiacyncy już prawie przeszły.

Czy bardzo lubisz gwoździki?

Masz bardzo piękny zbiór
kwiatów.

Drzewa odkwitły.

Śliwki zapowiadają się obficie
w tym roku.

Jak gęsto zwieszają się!

W tym roku będzie mało
moreli.

One przeważnie opadły.

Jak nęcąco wyglądają te
brzoskwinie!

To drzewo co roku rodzi
bardzo wiele.

1) 'kroukasaz. 2) 'däffodalz. 3) 'haiasants. 4) 'eiprakots.

Cherries and strawberries¹⁾ are now in their prime.

These grapes are quite ripe.

The trees in our orchard are loaded with fruit.

Now I must pay a visit to your kitchen-garden.

What a quantity of cabbages²⁾ and cauliflowers!³⁾

Here's a fine bed of asparagus.⁴⁾

I see you have all sort of salad.

I'm much obliged to you for the pleasure you have given me.

Wiśnie i poziomki są teraz w swym rozkwicie.

Te winogrona są zupełnie dojrzałe.

Drzewa w naszym sadzie są obciążone owocem.

Teraz muszę złożyć wizytę twemu ogrodowi warzywnemu.

Cóż za mnóstwo kapusty i kalafiorów!

Tu jest piękna grządka szparagów.

Widzę, że masz wszystkie gatunki sałaty.

Jestem ci bardzo wdzięczna za przyjemność, jaką mi sprawiłaś.

¹⁾ strōbarez. ²⁾ 'kābədżez. ³⁾ 'kōłafłau(r)z. ⁴⁾ a'spārągas.

Listy

I. Adresy

Do prywatnej osoby lub do firmy pojedynczej:

Mr. John Smith

18 Baker Street
Liverpool

Do firmy spółkowej:

Messrs. James Howard & Co.

Hull

The South African Bank Ltd.¹⁾

94 Threadneedle Street
London E. C.

Forma uprzejma, do osób na stanowiskach:

Richard Wickham, Esq.²⁾

i t. d.

Do księdza:

The Rev.^d ³⁾ Robert Burleigh

i t. d.

Różne tytuły:

To the Right Honourable

Lord⁴⁾ Windermere

i t. d.

To Sir⁵⁾ William Winchell

i t. d.

¹⁾ Limited 'lɪmɪtəd, spółka akcyjna.

²⁾ Esquire 'eskwaɪ(r), używa się zatem zamiast „Mr”, ale po nazwisku.

³⁾ Reverend 'rɛvərənd, wielebny.

⁴⁾ Wysoki tytuł szlachecki.

⁵⁾ Niższy tytuł szlachecki.

Captain¹⁾ George Romsey
i t. d.

To the Right Honourable
Lord Campbell
Lord Chief Justice²⁾
i t. d.

Do pań zamężnych:

Mrs. Helen Turner
i t. d.

Do pań niezamężnych:

Miss Mary Greaves
i t. d.

Tytuły szlacheckie:

To Lady Winchell
i t. d.

II. Początek listu

Pisze się nie w środku z wykrzyknikiem, jak po polsku, lecz po lewej stronie z przecinkiem.

Do panów	Sir,
Do pań	Madam,
Do znajomych	Dear Sir,
Do dobrych znajomych	My Dear Sir,
Do firmy pojedynczej (pod powtórzonym adresem)	Sir,
Do firmy spółkowej	Gentlemen,
Do księdza	Revd Sir,
Do osób z tytułem „Lord”	My Lord,
Do pań z tytułem „Lady”	My Lady,

III. Formułki końcowe

W listach kupieckich lub prywatnych odpowiada polskiemu „Z poważaniem”:

Yours truly...
Yours faithfully...
Yours sincerely...

¹⁾ *kāptan*, kapitan.

²⁾ Sędzia najwyższego trybunału.

Li s t y

Formułki uprzejmiejsze:

We are, Dear Sirs,
Yours very truly...

I remain, Sir,
Yours most faithfully...

Believe me,
Sir,
Your obliged and faithful servant...

I have the honour to remain,
Madam,
Yours very respectfully...

Formułki serdeczniejsze:

Yours affectionately...

Ever most truly Yours...

Believe me,
Your ever sincere friend...

With kind regards
Yours very sincerely...

IV. Niektóre zwroty do listów kupieckich

We beg to acknowledge¹⁾
your letter of 8th inst.

In reply to your favour of
22nd inst. we beg to
inform you...

Kindly let me know at
what price and within
which time you could
deliver...

Potwierdzamy odbiór pi-
sma Panów z dnia 8-go
b. m.

W odpowiedzi na cenne pi-
smo z dnia 22-go donosi-
my uprzejmie...

Upraszam uprzejmie o wia-
domość, po jakiej cenie
i do jakiego czasu Pano-
wie mogliby dostarczyć...

¹⁾ o'knowładź.

Herewith please find enclosed samples of...

I am in possession of your esteemed of yesterday, but I am sorry to state that...

I thank you for your kind order for which I enclose invoice.

W załączeniu przesyłamy wzory...

W posiadaniu cennego listu z dnia wczorajszego muszę stwierdzić z ubolewaniem, że...

Dziękuję za łaskawe zlecenie i załączam fakturę.

PIWAR: METODA JĘZYKA ANGIELSKIEGO